

Česky v Česku II

» pro studenty se znalostí ruštiny

» manuál pro učitele

» Dana Nývltová

Ň É Č Ď Á Ě É Ř Ý Ů Á Á É Ú Ď Ú Č Á Ť Č É Á Š Í
Č Ů Ť Ý Ý Č É Ě Ň Á Ě Ě Á Ď Ď Ř Ň Ň Ý Ť Ý Ú Č
Ý É Á Č É Ě Ů Ň Á Ž Ě Ú Š Ň Ť Ů Ú Ž Č Ě Á Ě Í Ý Ť
Ď Í Ť Ť Ů Í Ň Á Ž Ě Ú Á Č Ď Ě Ý Ů Á Á É Ú Ď Ě Ř Ý Í
Í Ú Ž Ě Ú Á Č Í Ů Ť Č Č É Ě Ž Ř Š Š Í Í Ů Ž Ž Ů
Č Í Ť Ý Í Ů Ť É Í Ů Í Ý Ř Í Ý Ů É Č Á Ž Č Č Š Ň Ť
Ň Ú Ž Č Č É Í Ů Í Ý Ů Ď Ě Č Ú Á Š Ř Ý Ň Š Ř Ď Ě Č
Ě Š Í Ť Ů Ň Ť Ú É Ů Ň Ů Ý Š Č Ž Ě Ú Á Š Ť Á Ž Č
Ř Ď Ř Ď Ě Č Ž Ň Ř Ň Ů Ý Š Č Ž Ě Ů Á Ú Ů Ý Š
Á Š É Í Ť Í Ř Ž Í Ř Š Ň Ý Ř Š Ň Ě Ď Ú É Á Ě Ý Ř Ů
Š Ě Ť Á Ž Ú Ý Ť Ň Ú Ď Á Ě Č Ů Ť Ý Ň Í Ť Č Ž Ď
Č Ý Ž Ů Í Ý Ť Ň Í Í Š Š Ů Š É Ů Š É Č Ď Ů Ů
Í Ě Ť Č Ú Ž Ď Ž Í Í Š Š Ů Š É Ů Š Ý É Ď Ě Š Š Ť Š
Č Ů Á Ů Ř Ř Ň Ň Ž Č É Ě Á Ž Č Ť Ů Í Ň Ý Ň Ž Ú Č
Ů Ě Ů Ě Á Ď Ú Á Ň Ů Ý Š Ý É Ď Ě Š Š Ť Š
Ď Ť Á Í Ř Ň Ň Š Ě Ž É Ď Č Á Ď Ý Ň Ř Í Ť Ň Ď Č Á
Ý Č Ť Ž É Ď Č Á Ť Š Ý Ů Ň Ů Ý Ú Č Á Ú Ě Á Ť Š Ý
Ú Ř Ď Ř Í Ť Š Ř É Á Ž É Á Ž É Š Ň Ť Ů Í Í Á Ú É

Č Ř Ž Ň Ď ť é ů ě í ř é ť ž ť á ů á
á ý ě ť ú ý é í é ť ě í á ů č ů ě í
ž ň ú ů é ň č ň ě ů ě ť ž í ú ř á ř
č š á š á í č ý é ň č í ú ý ž ř ě ň
č ř ú ť ě ť ě ň é ť ž ř é ť ě ř ú ř
š ě ů á ý č ů ž š ú ň ž í ň ž ň á š
ň ě ý ž ř ž ů ú ť é ř č ř ú í ž ň ě
ň ž ň ž í ž č é š š ě á ž
á š š ě ů á ž
č š č ý ň č ť é ť ž ř é ť ě ř ú ř č
ú é ť é á í é í ú ň ž í ň ž ň á š á
ť é ů ě ž ů č ů é ř č ř ú í ž ň ě ť
ý é í é ě ť č í ú ň ě š ě ě í č ů ž š
ň č ň ě ú ň é ý ě ů ě ě ň á š é ý é ý
í č ý é á š é ř ě ň ž ý ě š ě ů ě ú
ť ě ň é č ř é í č ů č ř é ů á ý č ň
č ů ž
ž ů ú
ď ů č

Česky v Česku II

» pro studenty se znalostí ruštiny

» **manuál pro učitele**

» Dana Nývltová

ÚSTAV JAZYKOVÉ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY UK V PRAZE

AKROPOLIS

2008

š á ů
ý ě ý
é ý ú

Materiál vznikl v rámci projektu Human Step CZ 04-4-09
financovaného iniciativou EQUAL Evropské unie realizovaného Ústavem jazykové a odborné přípravy
Univerzity Karlovy v Praze.

Lektorovaly:

PhDr. Helena Confortiová, CSc.

PhDr. Jitka Cvejnová

PhDr. Zdena Ostmeyerová

Toto dílo, včetně všech svých částí, je zákonem chráněno. Každé jeho užití mimo úzké hranice zákona je nepřípustné a je trestné. To se týká zejména reprodukování či rozšiřování jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, fotografického či elektronického), ale také ukládání v elektronické formě pro účely rešeršní i jiné. K jakémukoli využití díla je proto nutný písemný souhlas nakladatele, který také stanoví přesné podmínky využití díla. Písemný souhlas je nutný i pro případy, ve kterých může být udělen bezplatně.

This work and all parts of it are protected by law. Any use which exceeds the limits specified by law is not allowed and is a punishable offense. This applies especially to reproduction and distribution in any form (including mechanical, photographic and electronic), but also to storage in electronic form for research and other purposes. Inquiries regarding use of this work must be submitted to the publisher in writing; the publisher will also prescribe the conditions for use. A written agreement is necessary even in cases where permission is granted free of charge.

© Dana Nývltová, Jitka Pinková (poznámky ke gramatice), 2008

© Editorka Jana Čemusová, 2008

© Illustrations Svatava Škodová, 2008

© Graphic & Cover Design Studio Lacerta, 2008

© Univerzita Karlova v Praze – Ústav jazykové a odborné přípravy, 2008

© Nakladatelství Akropolis s. r. o., 2008

ISBN 978-80-86903-67-5

OBSAH

Seznam symbolů (ikon)		6
Přehled zkratk a slov		7
Česky v Česku (pro rusky mluvící studenty) – několik slov na úvod od autorek		8
Název lekce	Témata / řečové situace / intence	Gramatika
1 Práce – volný čas a rodina	Rodina a rodinní příslušníci Soužití generací Rodokmen, další členové rodiny Můj dům – můj hrad Zařízení bytu, domu, stěhování Domácí práce	Fonetika Zájmena přivlastňovací (posesivní) sg. Vyjádření vztahu (genitiv) Slovesa – perfektum a imperfektum
2 Životopis a popis osoby	Osobní informace, strukturovaný životopis Interview – pracovní pohovor Motivační dopis Chcete se přidat???	Fonetika Přehled časování – přezens Slovesa přehled – préteritum Tykání a vykání Slovesa přehled – préteritum – nepravidelné tvary
3 Jídlo, pití, restaurace	V restauraci Restaurace – jídelní lístek, jídlo a pití Jak vaříme? Jak vaříš? Deset hrozných jídel ze školní jídelny podle Čechů střední generace: Česká kuchyně	Fonetika Slovesné tvary – Jak to říkají... Zájmena – tázací, záporná a neurčitá Slovesné vazby – mám rád / ráda + akuzativ Slovesné vazby – máme rádi / rády + akuzativ Jak vyjádříme množství (genitiv) Slovesné vazby (chutnat / nechutnat) Instrumentál singuláru
4 Zdraví a lidské tělo	Tělo člověka, obličej Zdraví, příznaky nemocí, nemoci Úrazy, – co se stalo? Pomoc – co dělat? V lékárně Příbalový leták	Fonetika Slovesa – perfektum a imperfektum Slovesné vazby – bolet, onemocnět, být nemocný Slovesa – modální slovesa
5 Plány a budoucnost	Co chcete dělat příští týden? Co chceš dělat příští týden? Co musíš dělat příští týden? Co chcete dělat...? Co musíte dělat...? Hledám někoho, kdo...? S kým, kde a jak trávíte víkend? Jaké bude počasí? Jaká byla teplota? Kalendář – Víte, kdy to bylo? Jaké máte ambice???	Fonetika Slovesa budoucí čas – futurum (složené) Slovesa pohybu Slovesa pohybu – shrnutí Dativ singuláru
6 Sport	Kolik toho víte o sportu? Sportovci Sportovní novinářka Petra Týdenní plán, e-mail V kanceláři sportovního klubu	Fonetika Slovesa – imperativ – rozkazovací způsob Záliby a koníčky
7 Minulost a současnost	Tradiční a moderní věci kolem nás aneb staré a nové Nakupování (obchod, obchodní centrum, internet) – čemu dáte / dáváte přednost? Praha – srdce Evropy Co si obléknete? Co si oblékneš? Jaké si vyberete / vybereš doplňky?	Fonetika Stupňování adjektiv – komparativ Srovnání – než, stejně, o trochu, tak jako Stupňování adjektiv – superlativ Příslovce – adverbia, dvě varianty Vyjádření míry Slovesné vazby – oblékat si, nosit, zkusit si
8 Znáte? Víte? Pamatujete si?	Otázky a otázky Nový prostor – interview Nový prostor – otázky a odpovědi Slova slova slova	Jak jste na tom? 1 Jak jste na tom? 2 Jak jste na tom? 3

SEZNAM IKON (SYMBOLŮ)

POSLOUCHEJTE / OPAKUJTE

VYSLOVUJTE

GRAMATIKA

(výklad gramatického jevu nebo části gramatického jevu)

TABULKY

(odkaz k přehledným tabulkám)

VŠIMNĚTE SI / PAMATUJTE SI

(gramatické jevy, vazby slov aj.)

PROCVIČENÍ / OPAKOVÁNÍ

VYPRÁVĚJTE / POPIŠTE / DISKUTUJTE / SEHRAJTE DIALOGY / PTEJTE SE

ČTĚTE / PŘEČTĚTE

NAPIŠTE / PÍSEMĚ DOPLŇTE

ŽIJEME V ČR

PAMATUJETE SI?

SLOVNÍ ZÁSoba

PŘEHLED ZKRATEK A SLOV

Termíny použité v učebnici	Lingvistická terminologie	České jazykovědné názvosloví
adj.	adjektivum	přídavné jméno
f.	femininum	ženský rod
m.	maskulinum	mužský rod
n.	neutrum	střední rod
než.	animatum	neživotný
os.	persóna	osoba
p.		pád
pl.	plurál	množné číslo
sg.	singulár	jednotné číslo
ž.	inanimatum	životný
adjektivum	adjektivum	přídavné jméno
adverbium	adverbium	příslovce
akuzativ	akuzativ	4. pád
dvojhláska	diftong	dvojhláska
futurum	futurum	budoucí čas
genitiv	genitiv	2. pád
imperativ	imperativ	rozkazovací způsob
instrumentál	instrumentál	7. pád
lokál	lokál	6. pád
minulý čas	préteritum	minulý čas
modální sloveso	modální sloveso	způsobové sloveso
nominativ	nominativ	1. pád
osobní zájmeno	personále	osobní zájmeno
posesivní zájmeno	posesivum	přivlastňovací zájmeno
prézens	prézens	přítomný čas
přízvuk	akcent	přízvuk
reflexivní sloveso	reflexivum	zvrtné sloveso
samohláska	vokál	samohláska
sloveso / verbum	verbum	sloveso
souhláska	konsonant	souhláska
spojka	konjunkce	spojka
substantivum	substantivum	podstatné jméno
vokativ	vokativ	5. pád

ČESKY V ČESKU (PRO RUSKY MLUVÍCÍ STUDENTY) – NĚKOLIK SLOV NA ÚVOD OD AUTOREK

Předkládané dva moduly **Česky v Česku** (M1 a M2) jsou založeny na vícevrstevném sylabu.

K první významné vrstvě námi předkládaného sylabu patří tematický přehled vedený především potřebami (podloženo průzkumem) cílové skupiny. Další z jeho vrstev je parcelovaný a postupný výklad české gramatiky s implicitním důrazem na vybrané (gramatické) jevy, jež činí problémy ruským mluvčím. Nedílnou součástí sylabu je soustavný důraz na rozvoj komunikačních dovedností studentů cílové skupiny.

Z produktivních dovedností se klade důraz především na mluvení. Z receptivních pak na čtení.

Stále více se také ukazuje a potvrzuje, že dnešní společnost získává značnou část informací mimo jiné zdroje zejména na internetu, a proto je dovednost vyhledávat potřebné informace a schopnost porozumět jim pro každého člověka velmi důležitá. Právě s uvedenými kompetencemi souvisí proces psaní, na který se v předkládaném materiálu nahlíží jako na dovednost navazující.

Nácvik psacích aktivit se soustředí na:

1. a) psaní samo (některým účastníkům jazykových kurzů může činit problémy psaní v latině, ačkoli lze konstatovat, že takoví účastníci v kurzu nepřevažují.) b) hláskování, tj. na spojení slyšeného zvuku se správným grafémem, c) doplňování písmen do slov (podle paměti / podle poslechu),
2. schopnost vyplnit dotazníky a formuláře, odpovědět na inzeráty, popsat cestu, zapsat si poznámky, zvládnout vyplnit reklamační protokol apod.
3. dovednost sestavit, sepsat a vyplnit strukturovaný životopis. (Vypracovat / sepsat vlastní strukturovaný životopis představuje z hlediska psaní nejnáročnější úkol, jenž je v učebním materiálu zařazen.)

Vytvořit audiomateriál k předkládanému sylabu bohužel nebylo možné. To ovšem neznamená, že by komunikační dovednost, jakou představuje poslech, byla v materiálu opomíjena, že by důraz na zvládnání dané dovednosti chyběl a nácvik poslechu z něj byl vynechán. V materiálu jsou buď explicitní úkoly zpracované pro poslech, nebo texty, s nimiž je možno pracovat jako s poslechem (tj. čtete vy, eventuálně studenti). Doporučujeme věnovat se v každé lekci dostatečně poslechu, s poslechem pracovat. V některých případech je na vašem zvážení, se kterým textem se rozhodnete zacházet jako s poslechovou aktivitou. (V instrukcích jsou tyto texty vytipovány a doplněny aktivitami.) Je nadmíru žádoucí, aby studenti slyšeli skutečné nahrávky zpráv, vyprávění, dialogů aj. Doporučujeme vám k těmto účelům používat a využívat materiály jiné, vámi vybrané, a to v souladu s autorskými právy.

Nejdůležitějším vytčeným cílem předkládaného sylabu je, aby se studenti za jeho pomoci byli schopni naučit komunikovat česky a domluvili se se svými komunikačními partnery v nejrůznějších komunikačních situacích.

VÝSLOVNOST / FONETIKA

Můžeme konstatovat, že pro ruské mluvčí je vedle interferencí v gramatické oblasti a slovní zásoby nejnáročnější komplikací (a také diskriminačním faktorem) nesprávná výslovnost.

Od první lekce, do níž je zařazeno velmi stručné srovnání mezi ruským a českým přízvukem, intonací, tempem řeči a kvantitou samohlásek, se věnujeme postupnému nácviku správné výslovnosti jednotlivých hlásek, slov i slovních spojení. Každá lekce obsahuje fonetický úvod, který souvisí s vlastní lekcí (např. **M1L2**, kde se probírá lokál, je ve fonetice zařazeno spojení předložky a slova, znělost a neznělost; **M1L3**, kde se studenti učí akuzativ singuláru feminin, obsahuje nácvik výslovnosti dvojhlásky OU). V lekcích **M1L1 – M1L5** dostává fonetická průprava větší prostor, je rozsáhlejší, od **M1L6** je po fonetice bezprostředně vložena aktivita, která se soustředí na výslovnost (**M1L6 cv. 2**. Jsme ohleduplní?), ale již předznamenává a uvozuje vlastní téma lekce. Doporučujeme tuto fonetickou část využívat každou vyučovací jednotku. To znamená, že po dobu probírání jedné lekce je nutné se především soustředit na konkrétní jevy, cvičení několikrát opakovat, variovat a vracet se k nim během lekce samotné. Tím nechceme naznačit ignorování ostatních výslovnostních problémů, ale zdůraznit vždy nácvik určitého jevu. V Modulu 2 se navazuje na Modul 1, výslovnost se opakuje, rozšiřuje a doplňuje.

Po celou dobu kurzu je nutné dbát především na správný slovní a větný přízvuk při mluvení, reprodukování a čtení. Doporučujeme také se studenty psát krátké diktáty, vytvořit cvičení na doplňování diakritiky, podtrhávání přízvuků ve slovech, procvičování čtení otázek a odpovědí, trénovat výslovnost při každé příležitosti. Především při nácvičování nových frází či slovních spojení. Tempo v češtině je pomalejší než v ruštině, proto nezapomínejte zpomalovat tempo řeči u studentů, kterým mluvení nedělá problémy.

Rozdělení jednotlivých jevů je vedeno na základě důležitých aspektů českých výslovnostních specifík, ale především také na srovnání s ruštinou. Zdůrazněny jsou ty oblasti, které obvykle ruským mluvčím působí největší problémy. Ne pro všechny studenty bude však ruština jejich prvním jazykem. Nelze proto předpokládat stejné výslovnostní problémy. Rodný jazyk některých studentů může vytvořit lepší předpoklady pro naučení se správné české výslovnosti, než je tomu u rodilých mluvčích ruských.

Při nácvičování správné výslovnosti dbejte na to, aby studenti nejprve slyšeli správnou verzi od vás (i několikrát), teprve potom ji reprodukovali. Nacvičujete tak zároveň jejich poslechovou dovednost, (i když nebudou ihned schopni správné reprodukce).

Nejjednodušší nácvičovací aktivitou výslovnosti je chórové a individuální opakování, které je také velmi efektivní. Pokud opakujete individuálně, opravujte studenty okamžitě a nechte je slova opakovat (pozor na frustrace, odhadněte správnou míru opravování), vždy je pochvalte, jakmile uslyšíte správnou (či přibližně správnou - u studentů, pro něž toto představuje velký problém) verzi.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovní zásoba Česky v Česku (pro rusky mluvící studenty) se odvíjí od několika základních principů:

- Je do ní zařazena základní slovní zásoba nutná pro denní život v pobytovém zařízení. Především se ale soustředíme na slovní zásobu ze života mimo něj, neboť cílem učebního materiálu je načerpat dostatek slovní zásoby pro možný budoucí život v ČR.
- Slovní zásoba je volena v souladu s úrovní A1 (A1+) Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a referenčních popisů Čeština jako cizí jazyk včetně doporučené frazeologie.
- Slovní zásoba ne zcela nová, která je podobná slovům, jež studenti znají z ruštiny (často využita jako pasivní), je obsažena zejména v textech.
- Aktivní a pasivní slovní zásoba, kterou je však velmi těžké a priori určovat vzhledem k naprosté rozrůzněnosti možných skupin a jejich individuálních účastníků. Konkrétní situace od vás vyžaduje, abyste se slovní zásobou zacházeli v souladu se složením konkrétní studijní skupiny.

SLOVNÍČEK

Slovní zásoba je nedílnou součástí každé lekce v učebních materiálech a představuje ten nejpodstatnější soubor slov, který by si studenti měli u každé lekce bezpečně osvojit, aby porozuměli nejen textům, které jsou v lekci zařazeny, ale i výrazům ve cvičeních. Na závěr každé lekce je uvedena nejdůležitější slovní zásoba z lekce.

Na konci každé učebnice (M1 a M2) naleznou studenti souhrnný slovník. V něm jsou zařazeny další výrazy, jež se v lekcích vyskytují. Zkratky slovního druhu nebo jmenného rodu jsou připojeny jen k substantivům, adjektivům a slovesům (stejně jako u slovní zásoby za lekcemi).

Nedílnou součástí obou učebních materiálů je **Celkový slovník** (je zpracován jako samostatná příloha). Více k tomu, jak pracovat s **Celkovým slovníkem** najdete v části **Jak pracujeme s...**

Snažte se vést studenty k práci se slovníky, k vyhledávání výrazů, k jejich osvojování od samého začátku výuky.

PRAKTICKÁ PRÁCE S MLUVENÍM

Studenti se mohou zdráhat mluvit a vzájemně mezi sebou komunikovat v češtině, neboť to pro ně zpravidla představuje nepřirozenou situaci. A to zejména vzhledem k tomu, že se mohou s ostatními snadno domluvit rusky. V tomto ohledu je nezbytně nutné při každé příležitosti klást důraz na aktivity zaměřené na proces

mluvení. Aktivity spojené s nácvikem mluvené komunikace a jejím rozvojem jsou vedeny napříč každou lekcí. Jsou propojeny se situacemi běžného života, se situacemi, v nichž se studenti zpravidla ocitnou, (např. představit se, sdělit osobní informace, zeptat se na cestu, popsat místo, kde bydlím / žiji, vysvětlit, co mě bolí, říci, co nepotřebuji).

Pro studenty je to náročná situace, a proto před samotným mluvením musí předcházet přípravná fáze. Jedním typem nácviku praktické práce s jazykem jsou dialogické texty sloužící jako modelové. Studenti si nejprve dialogy přečtou pro sebe, pak je „přehrávají“ a následně varují nebo použijí v jiné situaci. Tento typ aktivity lze dělat prakticky se všemi dialogickými texty v materiálu. U monologických typů textu jsou studenti nabádáni k převzetí rolí, nejprve převyprávění a pak k vytváření dialogu s danou osobou. Pro praktickou práci jsou také připraveny otázky, na které nejprve studenti odpovídají podle sebe, potom ve dvojicích, či otázky naopak dopředu připravují a pak je zkoušejí v praxi. K této práci studenti využívají také sekce se slovní zásobou a frazeologismy. V lekcích mají své nezastupitelné místo situace z běžného života (nakupování, návštěva restaurace, služby a podobně), v nichž se studenti jednak seznamují s fakty, jednak mají příležitost k praktické práci.

Při praktické práci s mluvením je velmi důležitá přípravná fáze, kdy si studenti připravují a zapisují otázky, dělají poznámky, vypisují slova, plánují, co budou říkat. Je to velmi důležité pro co nejsprávnější vyjádření toho, co chtějí říct / prezentovat. Přípravná fáze je důležitá také z psychologických důvodů. Studenti budou sebevědomější, budou-li používat jazykové prvky uvědoměle, s přípravou.

Komunikačním jazykem skupiny by se měla stát čeština a studenti si od začátku musejí tuto skutečnost uvědomovat a snažit se vyjadřovat česky.

ČTENÍ

Materiál obsahuje různé typy textů, jak obsahem, tak formou. Od základních dialogů odrážejících běžné každodenní situace, přes krátké texty pro prezentaci a výklad nových gramatických jevů, komiksové texty, nápisy, informativní texty vyprávěcí či shrnující, interaktivní doplňovací texty k textům primárně zaměřeným na porozumění. Postupuje se od textů velmi jednoduchých ke složitějším a komplexnějším (především v M2). Z hlediska rozvrstvení textů obsahují lekce především texty didaktické a adaptované. V menší míře pak texty autentické. V manuálu doporučujeme, kdy je vhodné zpestřit a doplnit výuku autentickými texty, a přinést je tedy s sebou (např. jízdní řád, telefonní seznam, plakátek, leták, nápis). Nicméně i přesto můžeme konstatovat, že do učebního materiálu jsou zařazeny jak texty výchozí, tak základní a doplňkové.

Komplexnější texty jsou opatřeny přípravnou fází, kterou zpravidla tvoří: návodní otázky k textu, práce s obrázkem, diskuse na dané téma, hádání a predikce (odhad) odpovědí, vyhledávání informací v autentickém materiálu. Popř. přípravnou fází tvoří probíraný problém (**M1L4 cv.7.**). Vlastnímu čtení musí přípravná fáze předcházet. Pokud nejsou cvičení přímo obsažena v lekcích, najdete k textům doplňkové materiály a úkoly v manuálu pro učitele. Po procesu čtení textu na něj navazují otázky na porozumění, variování textu, také doplňování informací z textu do tabulek, tvoření dialogu na základě textu, diskuse k obsahu textu. Eventuálně se k textu vracejí a odkazují na něj cvičení v další části lekce a vedou studenty k tomu, aby s ním znovu pracovali. A to především tehdy, jedná-li se o predikci některých jevů.

POSLECH

Jak již bylo řečeno autentický audiomateriál k učebnici není k dispozici. Učebnice nicméně obsahuje poslechová cvičení. Jednak jsou to cvičení zaměřená na výslovnost a fonetický nácvik (**M1L1 cv. 4. a**), s ním související obrácený postup správně zaznamenávat / vybírat variantu slyšeného (**M1L1 cv. 4. c**), **M1L5 cv. 3. a**), jednak obsahuje texty vyloženě koncipované jako poslechové (včetně přípravné fáze - **M2L5 cv. 3.**), jednak lze jako s poslechovými pracovat i s texty dalšími (**M1L5 cv. 4.**). Tyto poslechové texty jsou v manuálu pro učitele zvýrazněny: **poslech**. Důležité je, aby studenti byli pravidelně vystaveni poslechové aktivitě. Stratifikace poslechových textů (kromě textů zaměřených na výslovnost) postupuje opět od textů dialogických (zde před-

stavuje problém jejich prezentace, z tohoto důvodu někdy učební materiál obsahuje repliky jednoho účastníka dialogu, druhého čtete vy (**M1L8 cv. 10.**; takovým způsobem lze upravit i jiné dialogické texty z učebnice např. **M2L3 cv. 2.**), delší příběhy na porozumění ke kontrolním poslechům – zda například ve cvičení studenti odpověděli správně (především v případech, kdy mají doplňovat slova, nebo odpovídat na nějaké otázky – **M2L1 Pamatujte si cv. 1.**). Některé poslechové texty opět pracují s predikcí (**M2L6 cv. 2.**).

Záleží na vás, kdy se rozhodnete pro poslech. Důležité je praktikovat jej pravidelně a co nejčastěji (také s využitím jiných materiálů).

Pokud se rozhodnete pro hlasité čtení, nezapomínejte, že je to velmi náročná (a nepřírozená) situace. Studenti by měli především text číst a pochopit. Nenabádáme k zavrhování hlasitého čtení učitelem/kou, chórového, nebo individuálního hlasitého čtení. Důležité však je rozlišovat mezi funkcemi toho kterého způsobu. Texty slouží zároveň k nácviku správné výslovnosti, intonace a tempa, které jsou v češtině a v ruštině odlišné. Tato aktivita může být tedy zařazena jako jedna z aktivit navazujících (především u komplexnějších typů textů).

PSANÍ

Materiál obsahuje různé varianty cvičení zaměřených na psaní – nácvik psaní samotného (především v prvních lekcích), kontrolované psací aktivity – sestavování vět, slovosled, doplňování správných slov / tvarů, ale také volnější aktivity jako napsat e-mail, vzkaz, popsat svůj den a praktické doplňování reálných autentických materiálů – formulářů, dotazníků, podpisy smlouvy. Zmíněné materiály jsou buď obsaženy v učebnici či v manuálu, nebo si je budete připravovat a do školy přinášet jako texty / aktivity doplňující.

Nezapomínáme ani na procvičování pravopisu a hláskování. Především je třeba se soustředit na správný záznam kvantity, zapisování čárek a háčků nad slovy. V úvodních lekcích jsou obsažena cvičení, která se dají variovat v průběhu celého kurzu – doplňovat interpunkci, chybějící slova, hledat chyby ve slově, psát podle diktátu.

Především v práci s autentickými materiály využíváme toho, že se studenti učí v ČR a mohou dokonce některé sami do školy přinášet.

GRAMATIKA

Při výkladu gramatických jevů ve vlastním učebním materiálu (signalizováno na příslušných místech v lekcích ikonou) jsme zvolily horizontální způsob výkladu. Nikoli tedy vertikální způsob výkladu, s nímž jsme se mohly setkat v řadě učebnic češtiny pro rusky mluvící cizince. Horizontální způsob výkladu jsme zvolily i přesto, že se vzhledem k podobnosti jazykových systémů obou jazyků při výuce češtiny jako cizího jazyka u rusky mluvících spíše nedoporučuje a neupřednostňuje.

Výhody ve zvoleném horizontálním způsobu výkladu nacházíme v:

- a) možnosti hned v úvodní lekci představit studentům pád, který se výrazně odlišuje od ruského gramatického systému.

Již v první lekci seznamujeme studenty s vokativem, který představuje pro rusky mluvící cizince jednu z podstatných odlišností od ruského jazykového systému. Funkci vokativu současně demonstrujeme ve frázích, v dialozích a v krátkých textech a rovněž ve cvičeních. Studenty chceme již od počátku výuky češtiny vést k tomu, aby si tuto odlišnost uvědomili a užívali náležitě tvary vokativu při oslovení osob (komunikačních partnerů) v různých komunikačních situacích.

- b) možnosti představit studentům jednotlivé pády podle frekvence jejich užívání.

V učebním materiálu platí, že pády u jmen (zejména substantiv a adjektiv) představujeme studentům podle frekvence jejich užívání. Vlastnímu horizontálnímu způsobu výkladu např. tvarů (koncovek pádů) u substantiv předchází v lekci texty a dialogy, do nichž jsme gramatické jevy zakomponovaly

a graficky označily a v nichž se studenti „komunikačně“ s tvary daného pádu setkají. Můžou si tvary daného pádu osvojit ještě před jeho vlastním výkladem.

Jsme přesvědčeni o tom, že této skutečnosti může vyučující využívat a studenty vést ke správnému osvojování a osvojení si určitého tvaru. Na tvary je rovněž může upozornit při četbě dialogů, při poslechu textu. Nicméně není ještě nezbytné, aby vyučující vykládal daný jev, protože zpravidla až po textu, v němž se objevují gramatické jevy, následuje v učebním materiálu (signalizováno na příslušných místech v lekci ikonou) maximálně zjednodušený výklad daného gramatického jevu.

Chceme vyučující upozornit na skutečnost, že výklad v učebním materiálu je sice značně zjednodušený, nicméně přehledný a – prokázalo se při vlastní výuce podle těchto učebních materiálů – i dostačující. Nicméně tento horizontální způsob výkladu je možné, v některých případech (v závislosti na složení skupiny studentů a jejich jazykové vybavenosti / zdatnosti) nezbytné doplnit vertikálním způsobem výkladu. Vertikální způsob výkladu vybraných gramatických jevů české gramatiky jsme použili v **Tabulkách**. V učebním materiálu je na ně vždy odkaz. (Signalizováno na příslušných místech v lekci ikonou a odkazem na tabulku / tabulky.) Více k tomu, jak pracovat s **Tabulkami** najdete v části **Jak pracujeme s...**

Uvědomujeme si, že způsob výkladu gramatických jevů použitý v Tabulkách může být pro některé studenty výhodnější, protože jsou na tuto metodu výkladu gramatiky „zvyklí“ z výuky ve školách zemí svého původu.

Je tedy nezbytné, aby vyučující studentům sdělil a popř. vysvětlil výhody horizontálního způsobu výkladu gramatických jevů.

- c) možnosti seznamovat studenty s gramatickými jevy „komunikačně“.

Vycházíme z předpokladu, že není možné před rusky mluvícími studenty tzv. zatajovat existenci pádů u jmen a slovesných tvarů u sloves, o kterých jsme se zatím ve výkladu nezmínily. Mnozí z nich se na podoby deklinačních a konjugačních paradigm jak v českém jazykovém systému, tak v ruském jazykovém systému budou dotazovat a ptát se na ně již od samého počátku výuky. (Naši zkušenost potvrzují např. dotazy účastnic jazykových kurzů češtiny jako cizího jazyka, které v rodné zemi vyučovaly ruštinu, angličtinu, či jiný cizí jazyk.)

Můžeme tedy konstatovat, že s pády, slovesnými tvary, tvary 2. stupně adjektiv apod., které nebyly v lekcích vyloženy (budou vyloženy v lekcích následujících), se budou moct studenti setkávat v hojném zastoupení v textech a v dialozích. Vyučující by měl dbát na správné osvojení těchto gramatických jevů. Měl by studenty opravovat, pokud tvar užijí nesprávně. Neměl by však svým vysvětlením gramatických jevů předbíhat posloupnost výkladu gramatických jevů, kterou obsahuje učební materiál a kterou jsme zvolili. V případě tzv. zvědavých studentů doporučujeme odkázat je na příslušné tabulky v příloze **Tabulky**.

- d) možnost zaměřit se na exponovaný gramatický jev.

Chtěly bychom se zmínit o skutečnosti, že ne ve všech lekcích jsme gramatickým jevům věnovaly stejný prostor. Jsme si toho vědomy, nicméně jsme rozložily jednotlivé mluvnické jevy podle obtížnosti. Tzn. že v některých lekcích věnujeme mimořádnou pozornost „problematickým“ pádům podstatných jmen, slovesným tvarům apod. Proto jsme výklad exponovaných jevů doplnily i množstvím cvičení v oddíle **Procvičení**. Jsme přesvědčeni o tom, že by se v těchto lekcích studenti měli zaměřit na zvládnutí obtížného gramatického jevu, a neměli by proto být přetěžováni výkladem většího počtu gramatických jevů.

Uvědomujeme si, že při výuce češtiny jako cizího jazyka za pomoci zprostředkujícího jazyka ruštiny je značnou výhodou „objasnit“, vyložit, představit některé gramatické jevy tzv. „komunikačně“. Z těchto důvodů jsme vynechaly výklad např. přivlastňovacích adjektiv, stupňování adverbii, rozsáhlý výklad sloves vidu dokonavého a nedokonavého.

Rovněž připouštíme, že jsme s ohledem na lexikální obtížnost jednotlivých lekcí do některých z nich zařadily více gramatických jevů. Někomu by proto mohlo připadat, že jsou tyto lekce gramatickými jevy a jejich výkladem tzv. naddimenzované. Jsme ovšem přesvědčeni, a to i na základě pilotní výuky podle těchto učebních materiálů, že gramatické jevy si studenti jsou schopni nejen bezpečně osvojit, ale i tzv. zažít a správně je používat při komunikaci.

Gramatické jevy by měli studenti (zpravidla pod vedením vyučujícího, vedle cvičení „na doma“) procvičovat v dostatečném počtu cvičení v oddíle **Procvičení**. Více v popisu části **Opakování**.

OPAKOVÁNÍ

Učebnice je vystavěna na principu opakování a „nabalování“ témat, komunikačních situací, gramatických jevů. V průběhu jednotlivých lekcí je kladen důraz na procvičení určitého jevu (v části **Procvičení**, na jehož znalost se později, tj. ve cvičeních, v textech a v dialozích cyklicky navazuje).

Posloupnost gramatických jevů je proto v učebním materiálu parcelovaná a recyklovaná. Základní aktivní slovní zásoba se rovněž opakuje a pravidelně procvičuje.

V každé lekci je zařazena sekce **Pamatujete si?** sloužící k opakování. Manuál obsahuje typy na opakování a procvičování. Chceme upozornit na skutečnost, že velmi dobrý, byť často opomíjený zdroj pro opakování a procvičování představuje slovníček (viz sekce **Pracujeme s...**).

Učební materiál není (z technických důvodů) rozdělen na učebnici a pracovní sešit. Lekce nicméně obsahují řadu cvičení, která jsou primárně určena k domácím úkolům a samostudiu. Můžou však posloužit také jako opakovací cvičení při vlastní výuce ve škole.

Modul 2 v duchu recyklačního plánu částečně opakuje obsah Modulu 1 a dále jej rozvíjí.

Důležitou součástí opakovacích aktivit jsou také „rozcvičky“ a shrnutí – krátké aktivity během lekce.

Uvádíme několik příkladů:

- 1) Napište na tabuli několik vět. U některých slov záměrně doplňte nesprávné gramatické koncovky aj. Studenti ve dvojicích rozhodují, jak by slova opravili. Pracujte tzv. s chybou.
- 2) Napište slova bez čárek a háčků, studenti je doplňují.
- 3) Řekněte studentům, ať si napíší tři aktivity, věci, které – např. mají rádi, nemají rádi, dělali včera, chtějí vidět... Potom se studenti navzájem ptají v menších skupinkách, nebo chodí po třídě a dotazují se svých spolužáků na vybrané aktivity, věci a zjišťují a zaznamenávají si jejich odpovědi.
- 4) Řekněte studentům, ať si napíší sedm věcí, slov, které se naučili minulou hodinu. Ve trojicích si pak seznamy doplní.
- 5) Studenti si ve dvojicích musejí říct, co – např. nikdy nedělají, viděli včera, mají ve svých taškách, jim nechutná...Opět zjišťují odpovědi svých spolužáků. Porovnávají je.
- 6) Každý student/ka napíše na tři papírky tři jména lidí, které dobře zná. Ostatním (ve dvojici / skupině) pak musí říct co nejvíc informací, které o nich ví, nebo se ho / jí ostatní ptají, takže musejí klást správné otázky.
- 7) Napište na tabuli polovinu dialogu (např. ze sekce **Žijeme v ČR**) a vyzvěte studenty, aby doplnili druhou část. Dialog pak studenti přehrají / zdramatizují.

Jiné, komplexnější, opakovací aktivity:

- 1) Studenti vytvoří ve skupinách informační plakát o městě, ve kterém v současnosti žijí.
- 2) Studenti nakreslí / sestaví plán města, pak procvičují dialogy z orientace.
- 3) Dejte studentům list papíru se seznamem slov, který musejí ve dvojicích rozřadit do určitých kategorií (např. **M1L6 Žijeme v ČR cv. 3**).

ŽIJEME V ČR

Sekce **Žijeme v ČR** je určena jednak k seznamování se s některými českými reáliemi a lingvoreáliemi, jednak k nácvičování komunikačních dovedností, např. k mluvení. V této sekci se otevírá prostor pro diskusi – studenti debatují a diskutují, ke kterému obrázku patří který dialog, jaké slovo je skryto ve skrývačce, sestavují spolu příběh podle obrázků, přiřazují k sobě fráze, sestavují dialogy a situace přehrávají, učí se společenské fráze a podobně. Nejpokročilejší aktivitou je diskuse o otázkách, které předkládá text (např. v **M2L6** text o Squashi a Taj Chi motivuje k diskusi o hodnotách v české společnosti, proč lidé potřebují vybičovat stres a podobně).

PAMATUJETE SI?

Sekce **Pamatujete si?** slouží k opakování, upevňování, eventuálně doplnění učiva. V jednotlivých lekcích se jednak může shrnovat konkrétní lekce, jednak opakovat učivo z lekcí předchozích. To znamená, že se se sek-cí **Pamatujete si?** nemusí nutně pracovat jen vždy po ukončení konkrétní lekce. Může sloužit jako uvedení konkrétního tématu, opakování předchozího učiva. Můžete ji také vždy po určitém čase použít jako shrnující opakování tak, že si z jednotlivých **Pamatujete si?** vyberete cvičení a se studenty je opakuje.

Obě doplňující sekce – **Žijeme v ČR** a **Pamatujete si?** mohou sloužit také jako jakási mobilní složka učeb-nice. Podle potřeby skupiny lze například zařadit téma, na které by jinak museli studenti čekat, ale je pro ně důležité. Z tohoto důvodu jsou také cvičení číslována v těchto sekcích od začátku.

JAK PRACUJEME S ...

CELKOVÝ SLOVNÍK

Celkový slovník obsahuje slovní zásobu obou učebních materiálů.

Je řazen abecedně.

U jednotlivých výrazů je vyznačen přízvuk.

U tvarů substantiv jsou doplněné tvary genitivu singuláru / genitivu plurálu.

Ke slovesům jsou doplněny přítomné tvary.

Ve slovníku jsme použily zkratky pro některé slovní druhy a rody.

PRÁCE SE SLOVNÍ ZÁSOBOU

Studenti si musejí zvyknout již od začátku pracovat se slovníkem. Upozorněte je na označení přízvuku, slovního druhu, poznámky a ujistěte se, že vnímají slovník jako aktivní pomůcku, nikoli jako poslední záchranu. Studentům by mělo být zřejmé, že nemusejí znát celý slovník nazpaměť. Že slovník jim slou-ží jako podpora při jejich studiu. Podpora, která jim zároveň šetří čas oproti vyhledávání v „celkovém“ slovníku a také přibližuje význam slov, jež se objevují v učebnici, a to bez zbytečných odboček k dalším významům.

Studenti mohou ze slovníku těžit informace také pro výklad gramatiky, gramatických jevů – např. u sloves jsou uvedeny typy konjugace, u podstatných jmen koncovky genitivu.

Práce se slovníčkem se může stát základem aktivit pro rozvíjení slovní zásoby, pro zběžné čtení textu či jazykové hry.

Uvádíme pro inspiraci několik příkladů:

- 1) Připravte si pracovní list se slovíčky / frázemi, které chcete studenty naučit / upevnit je / považujete za nezbytné – studenti podle klíčových slov přiřazují fráze k sobě, nebo k obrázkům – ve slovníku si najdou slovo a ověří, zda správně pochopili význam slova. Takové aktivity také obsahuje sama učebni-ce, kde studenti mají za úkol přiřazovat k obrázkům správná slova nebo repliky, aniž by nutně museli znát každé jednotlivé slovo (např. **M1L1 Žijeme v ČR, M2L5 Žijeme v ČR**).
- 2) Lístečková seznamka – jedná se o interaktivní drilový nácvik slovní zásoby, kterým docílíte co neje-fektivnějšího opakování a nahradíte prosté drilování slov. Jak vyplývá z názvu, studenti se pohybují po třídě a dochází k interakci vždy s několika jinými osobami. (Často je aktivita také nazývána „cho-dička“, ale volíme název zdůrazňující komunikaci.) Jedná se o aktivitu, při níž můžete kontrolovaně a aktivně fixovat nová slova, fráze, struktury či gramatické jevy poté, co byly prezentovány. K hlavním výhodám této aktivity patří, že umožňuje studentům opakovat strukturu několikrát, a to s různými komunikačními partnery. Problém může představovat statická podoba výuky, na kterou mohou být studenti zvyklí (např. kulturní rozdílnost, stydlivost). Je pouze na vás, jakou se vám podaří vytvořit ve skupině atmosféru, zdali přátelskou a zábavnou, v níž podobné aktivity bude možné realizovat, či konfrontační. Na druhou stranu dostanou opravdu stydliví studenti šanci procvičovat bez toho, aby se na ně soustředila pozornost celé skupiny. Centrem aktivity jsou sami studenti a vy můžete kontro-lovat jejich komunikaci průběžným monitorováním, při němž lze individuálně studentům napomáhat

a z nějž vyvodíte závěrečné shrnutí aktivity a případné fixace. Aktivita je vhodná na 10 až 15 minut procvičování. Pokud je skupina velká, rozdělte ji na podskupiny, v rámci nichž budou studenti pracovat. Předem nacvičte dialog, který bude mezi studenty probíhat a napište ho na tabuli. Každý student/ka dostane kartu, vy si jednu ponecháte, abyste mohli aktivitu demonstrovat. Na kartách mohou být slova – např. místa – pokud chceme procvičovat slova v nominativu, studenti se ptají „Co je to?“ a ukazují si obrázky. Pokud chcete procvičovat koncovky slov např. v lokálu, studenti mají na tabuli napsána různá místa, která již znají, a svých partnerů se ptají „Jste v bance?“ – „Ne.“, „Jste v obchodě?“ – „Ne.“, „Jste na náměstí?“ – „Ano, jsem na náměstí.“ Na kartě může být napsané slovo, celá fráze, na kterou musí partner/ka reagovat. Fráze si poté mohou studenti vyměnit atd. (Př. takové aktivity je v **M1L5 – obrázky povolání, M2L3 cv. 12.**)

- 3) Před „pečlivým“ čtením textu můžete studenty vybídnout k tomu, aby si text jen zběžně přečetli a soustředili se na jeho hlavní myšlenku / na základní problém. V této fázi však nesmějí použít slovník. Poté od vás dostanou pokyn, že smějí použít slovník, ale mohou si v něm vyhledat jenom 5 slov, která jim napomůžou k porozumění přečteného textu. Demonstrujte rozdíl mezi klíčovým slovem a slovem, jež mohou zatím „ignorovat“, jehož význam nepotřebují k porozumění textu „znát“. Pracujte se studenty na nácviku uvedené aktivity. Ve dvojicích mohou vybrat 5 slov, která považují za důležitá k porozumění, a vyhledat je ve slovníku. Když skončí, mohou porovnat svých pět vyhledaných slov s ostatními studenty. Současně se tak rozšiřuje jejich slovní zásoba., slova si osvojují. Poté může následovat detailnější čtení textu s porozuměním.
- 4) Pravda, nebo ne? – napište tvrzení (např. Paprika je fialová. Pojištěnec je člověk, který platí peníze pojišťovně.) a nechte studenty určit (s pomocí slovníčku), zda je tvrzení pravdivé, či ne.
- 5) V neposlední řadě hojně využívejte elicitování – s pomocí obrázku, nebo určité situace nechte studenty říct, co všechno znají / pamatují si, což se pro vás stane dobrým východiskem pro další postup práce.

Chtěly bychom vyučujícím doporučit, aby od samého počátku výuky češtiny jako cizího jazyka vedli studenty k aktivnímu používání slovníčků jednotlivých lekcí, stejně tak slovníků za dílčími učebními materiály a rovněž k vyhledávání výrazů v celkovém slovníku. Nejen že si studenti bezpečně osvojí českou abecedu, ale také dohledají slova, s nimiž se mohli setkat v běžném životě, např. při komunikaci v obchodě, u lékaře, na úřadě.

TABULKY

Tabulky jsou určeny pro studenty, kteří se chtějí blíže seznámit s gramatickými jevy češtiny, tj. zejména s přehledy deklinací jednotlivých jmen a číslovek a konjugacemi jednotlivých slovesných skupin.

Uvědomujeme si, že způsob výkladu gramatických jevů použitý v **Tabulkách** může být pro některé studenty výhodnější, protože jsou na tuto metodu výkladu gramatiky „zvyklí“ z výuky ve školách země svého původu. Je tedy nezbytné, abyste studentům sdělili a vysvětlili výhody horizontálního způsobu výkladu gramatických jevů.

V učebním materiálu je na **Tabulky** vždy odkaz. (Signalizováno na příslušných místech v lekci ikonou a odkazem (např. T.4.2) na tabulku / tabulky.)

USPOŘÁDÁNÍ TABULEK:

Tabulky začínají vždy velkým tiskacím T.

V pořadí první číslo, které následuje za velkým tiskacím T, odkazuje ke slovnímu druhu:

- T.1. podstatná jména – substantiva
- T.2. přídavná jména – adjektiva
- T.3. zájmena – pronomina
- T.4. číslovky – numerale
- T.5. slovesa – verba
- T.6. příslovce – adverbia
- T.7. předložky – prepozice
- T.8. spojky – konjunkce.

Výjimku v uvedeném označení tabulek tvoří tabulky s označením T.o. ..., které odkazují k oddílu JAK POZNÁME RODY a ve kterých najdete přehled tvarů zájmen ukazovacích, číslovek základních, přídavných jmen a podstatných jmen.

VYSVĚTLENÍ:

T.o.1.A	T.o.	tabulka JAK POZNÁME RODY
	T.o.1.A	tabulka v pořadí 1. podstatná jména (substantiva)
	T.o.1.A	tabulka v pořadí 1. podstatná jména (substantiva), mužský rod (maskulinu), A. jednotné číslo (singulár)

OSTATNÍ POJMY V TABULCE viz Gramatické pojmy v úvodní části Tabulek

T.1.1.A	T.1.	tabulka podstatná jména (substantiva)
	T.1.1.	tabulka podstatná jména (substantiva), mužský rod (maskulinum)
	T.1.1.A	tabulka podstatná jména (substantiva), mužský rod (maskulinum) jednotné číslo (singulár)

OSTATNÍ POJMY V TABULCE viz Gramatické pojmy v úvodní části Tabulek

Doporučujeme, aby se studenti seznámili s gramatickými pojmy v úvodní části **Tabulek**, aby se naučili ke gramatickým pojmům, jež jsou v tabulkách použity, vyhledávat náležitý a jim srozumitelný překlad / ekvivalent v přehledu Gramatických pojmů.

Dále doporučujeme, abyste od samého počátku výuky češtiny jako cizího jazyka vedli studenty k aktivnímu používání **Tabulek**, které by se měly stát důležitou podporou při výkladu české gramatiky.

Také pevně věříme, že se studenti díky přehledným tabulkám budou moct tzv. dopředu, tj. před vlastním výkladem a zařazením do jazykového systému, seznámit s gramatickými jevy, které doposud nebyly vyloženy v jednotlivých lekcích. Nicméně s jevy, které uslyší při běžné komunikace v českém prostředí.

K NAKOPÍROVÁNÍ

Manuál pro učitele obsahuje kromě instrukcí, nápadů a postupů, jak s učebnicí pracovat, materiály navíc, které jsou určeny ke kopírování. Všechny jsou vždy označeny slovně K NAKOPÍROVÁNÍ a graficky na začátku a na konci cvičení. Okopírujte si celou stránku, vystřihněte cvičení – včetně označení (studenti uvidí, že kopírujete legálně) – a namnožte potřebný počet kopií podle typu aktivity. Jedná se o další drilová cvičení, obrázky, doplňovačky.

V celém manuálu používáme verzi STUDENT/KA pro singulár, pro plurál však pouze STUDENTI. Chceme, aby materiál byl genderově spravedlivý, ale zároveň nechceme, aby se tak dělo na úkor přehlednosti.

V učebnicích a v manuálech jsou použity pro lepší orientaci a přehlednost ikony, jejichž význam najdete v Seznamu ikon.

ZAČÁTEČNÍCI A ÚROVNOSTNĚ SMÍŠENÉ SKUPINY

V praxi se ukazuje, že skupiny studentů jsou poměrně rozsáhlé a úrovnostně smíšené. Někteří účastníci již před otevřením kurzu strávili v ČR poměrně dlouhou dobu a mají určité znalosti o češtině, jiní jsou nově příchozí. Ti všichni se spolu ocitají v jedné skupině. Tato situace klade nároky především na vás, protože se musíte snažit maximálně vyjít vstříc všem studentům – pro některé úkoly zjednodušovat, jiným naopak přidávat další. Pokud se skupina stabilizuje, lze s ní pracovat jako s tzv. malotřídkou. Pokud je skupina nestabilní, práce s učebnicí se může komplikovat. Nedoporučujeme oddělovat tzv. slabší studenty (protože vstoupili do výuky později) / méně jazykově vybavené studenty od schopnějších / pravidelně docházejících / pokročilejších.

Je dobré využívat různých variant při práci se skupinou – a) studenti skutečně pracují ve skupině / dvojici podle své úrovně, b) skupiny / dvojice jsou namíchané a studenti si navzájem pomáhají c) práce s celou skupinou najednou. Pravidelně tyto typy spolupráce střídáte. Skupina by jako celek měla pracovat vyrovnaněji. Lze využít poznatků z pilotního projektu nízkoprahových kurzů (příručka Nízkoprahové kursy češtiny pro cizince, www.cicpraha.org s prací s heterogenními skupinami). Pokud pracujete s úrovnostně víceúrovňovým modelem třídy, nerozlišujte mezi více než třemi stupni, vedení takových aktivit se stává prakticky málo zvladatelným.

Tempo udávají středně „rychlí“ studenti, nicméně není nutné čekat, až opravdu skončí s určitou aktivitou všichni (rychlejší by se mohli nudit). Uvědomte si však, že tzv. „pomalejší“ studenti musejí dostat šanci se do úkolu zapracovat a vše podstatné z něj získat (jinak mohou ztratit motivaci). Zařazujte proto i funkční chůrové aktivity. Všichni studenti musejí pracovat, dostávat zpětnou vazbu a mít pocit, že se něco naučili. Podporujte „slabší“ studenty. Dávejte jim jednodušší otázky, nebo se ptejte na něco, co už někdo zodpověděl. Dejte jim za úkol prezentovat odpovědi skupiny, ve kterých pracovali s jinými studenty. Motivujete studenty ke společným opravám „záměrně chybně zadaných“ cvičení. Naučte je tzv. pracovat s chybou. Při frontální / skupinové zpětné vazbě s celou skupinou se jmenovitě ptejte různých studentů, slabších především tehdy, když vidíte, že jejich odpověď bude správná (zkontrolujte předem, že mají správnou variantu, správnou odpověď ve svých sešitech apod.). Vytvořte pro všechny studenty čas k přemýšlení, aby neustále neodpovídali ti tzv. „nejlepší a nejrychlejší“. Nabádejte je, ať si nejprve odpověď poznamenají, nebo ji řeknou sousedovi. Nechte je zvedat ruku na znamení, že už vědí (ověříte tak zároveň, kolik studentů již je připraveno odpovídat). Snažte se poměřovat dosažené výkony studentů podle jejich vlastního pokroku, nikoli podle výkonu celé skupiny či ostatních studentů.

ORGANIZACE SKUPINY

V materiálu jsou zařazena cvičení, která vyžadují práci ve dvojicích nebo ve skupinkách. Od začátku se snažte studenty vést k tomu, aby opakovaně nepracovali ve stejných dvojicích / skupinkách. Využívejte různé způsoby jak dvojice / skupinky měnit. Např. 1) musejí se najít podle otázky a odpovědi, které mají na lístečkách, 2) pracují s tím, s kým se setkali při aktivitě Lístečková seznamka, když jste aktivitu přerušili / ukončili, 3) direktivně určete, kdo bude s kým ve dvojici / ve skupině. Věnujte se managementu třídy, věříme, že i to napomůže k vytvoření přátelské pracovní atmosféry ve skupině. Využívejte práci ve dvojicích a skupinách nejen pro komunikační, ale také pro gramatické úkoly.

S managementem skupiny, s nutností práce v rozličných dvojicích a skupinách souvisí také uspořádání prostoru ve třídě, rozmístění lavic ve třídě, zjištění kolik prostoru v ní vznikne pro volný pohyb, jak je třída organizována, jaké jsou její dispozice. I dispozičně velmi špatnou třídu lze do jisté míry utvářet tak, aby umožňovala alespoň nějaký pohyb např. pro dramatizace.

Zvolte rozmístění do kruhu / podkovy, postavte dva a dva stolky k sobě. Při jakémkoli způsobu rozmístění nábytku (za předpokladu dostatečně velké třídy) nechávejte mezi stolky mezery, aby studenti mohli volněji (a také rychleji) procházet a měnit své pozice. Pokud máte stolky jen v řadě a nemůžete s nimi hýbat, přistavte na některé aktivity židličky z obou stran stolků. Studenti sedí vždy dva proti sobě, jakmile dokončí aktivitu a mají se vyměnit, ti, kteří sedí na volnější straně, se o jedno místo posunou a pracují v nové dvojici.

Dbejte na maximální využití tabule. Plánujte dopředu, co bude na tabuli zůstat celou hodinu, která část tabule bude určena na dočasné aktivity, nová slova a tak dále. Nezapomínejte, že tabule není jen vaše, ale patří také studentům. Využijte tabuli i k samostatné práci – rozdělte ji na sekce a nechte studenty pracovat ve dvojicích / skupinách. Můžete ji využít i pro aktivitu jen pro některé studenty, zatímco s jinými se věnujete další činnosti. Pokud třídu máte k dispozici dlouhodobě, využijte jejích stěn (jak se na to upozorňuje dále v manuálu pro učitele) a postupně je zaplňujte např. přehledy s gramatickými jevy, slovíčky, frázemi. Vyvarujte se toho umístit „vše“ do třídy před zahájením kurzu. Doplněte materiály na stěny postupně s tím, že na ně studenty upozorníte a aktivně s přehledem umístěným na stěně v průběhu kurzu pracujete.

Nebojte se obsah lekce připravit osobnější, podle konkrétních studentů, kteří tvoří skupinu, jsou ve třídě přítomní. Cvičení a aktivity pro ně zkuste modifikovat. Uvádějte „své“ příklady, nadržte se jen příkladů

---

uvedených v učebních materiálech. Proto je u některých aktivit určených ke zjišťování informací uvedeno: „učitel/ka“ (např. **M1L8 cv. 12. a.**). Rozhovor s vámi je pro studenty autentickým rozhovorem a zároveň dobrým příkladem (podle zkušeností z praxe), jak mohou pracovat mezi sebou. Studenty motivujte.

Chceme vás upozornit na skutečnost, že kromě studentů, kteří mají zkušenost se školskou prací, nebo kteří se již dříve učili cizí jazyk a mají zkušenost se studiem, se mohou ve skupině objevit také studenti, kterým daná zkušenost chybí a kteří shledají vaše rady velmi užitečnými. Proto nezapomínejte ani na návody: jak se učit například slovíčka, jak si vhodně zaznamenávat gramatiku, jak hledat klíčová slova v textu.

V neposlední řadě je pro práci s celou skupinou neopomenutelná pozitivní zpětná vazba, jak pro jednotlivé studenty, tak pro skupinu jako celek.

Příjemnou práci s učebními materiály Česky v Česku vám přejí autorky.

LEKCE 1: PRÁCE – VOLNÝ ČAS A RODINA

FONETIKA

souhlásky:

H CH K G

1. a) Čtěte se správnou intonací:

Soustřeďte se na rozdíly mezi H a CH, také na výslovnost KDO, KDE a podobně oproti ruskému kto, ale gdě. V Modulu 1 se již problematika vyskytla. Nezapomínejte na slovní i větný přízvuk.

1. b) Čtěte a správně vyslovujte:

RODINA A RODINNÍ PŘÍSLUŠNÍCI

2. a) Na obrázku jsou tři generace, jaké mohou mít problémy, když bydlí v jednom bytě?

Ujasněte si se studenty, co znamená generace, rozdělte rodinu z obrázku na staré, mladší a děti. Studenti pravděpodobně budou vědět, kdo je kdo – babička, dědeček, maminka, tatínek, děti. Zeptejte se jich, jak obvykle žijí rodiny u nich – zda spolu bydlí více generací, nebo zda bydlí zvlášť. Jaké problémy mohou mít lidé, když bydlí spolu, co je naopak výhodou?

2. b) Čtěte:

Problém České republiky – soužití generací je příčinou konfliktů.

Jedná se zde pouze o skimming textu (zběžné čtení zaměřené na základní problém textu – o čem text je), studenti se podívají do textu a pojmenují hlavní problém – tedy, že život generací dohromady má výhody i nevýhody – k ostatnímu se vrátíme později. Klíčová slova jsou podbarvena. Text lze také potom využít k procvičování výslovnosti. Text můžete také pojmout jako **poslech**.

Finanční situace mladých párů je těžká, a proto často nemají svůj byt a bydlí u rodičů manželky nebo manžela. Pravidlem číslo jedna pro takové bydlení je velká **tolerance**.

Výhodou takového bydlení je, že mladí neplatí moc peněz, protože platí jenom polovinu. Prarodiče hlídají mladým děti, rodiče tak mají čas na sebe.

Nevýhodou je málo soukromí, společná kuchyň a koupelna, rady starých pro mladé. Tyto problémy často manželství mladých tak komplikují, že končí u rozvodu.

Problémy jsou, když bydlí dcera se svou matkou, ale často je situace velmi špatná, když bydlí snacha s tchýní.

Ideální je, když manželé mají možnost bydlet sami a **často rodiče navštěvují**, v takových případech je rodina harmonická.

(Upraveno podle MF Dnes)

RODOKMEN:

František + Vlasta
dědeček   babička

Antonín +Božena
dědeček   babička

Jana + Martin
teta / manželka, strýc / bratr

Pavel + Petra
otec / tatínek, maminka

Dana +Václav
teta / sestra, strýc / manžel

Marián – Veronika
syn / bratranec, dcera / sestřenice;

Petr – JÁ – Marika +Jan
bratr   sestra   manžel

Vítek – Anna – Karel
bratranec sestřenice bratranec

Adam – Adélka
syn   dcera

Rodokmenem můžete také celou lekci začít – tak se studenti naučí / procvičí základní slovní zásobu – maminka, tatínek, bratr, sestra, dědeček, babička, dcera, syn, rodiče, prarodiče, strýc, teta, (popřípadě další – to je na vás, co na tom chcete demonstrovat).

Jedná se o **stěžejní cvičení** výuky rodiny – studenti vše pochopí z vizualizace. Ve cvičení 7. c) budou doplňovat rodokmen Martina a v Pamatujte si 1 kreslit svůj rodokmen a pak o něm mluvit, takže musí být na tuto aktivitu připraveni.

Probrání slovní zásoby – něco se objevilo už v textu – musíte po probrání doplnit, co znamená tchyně, tchán, snacha...

Připravte si kartičky s obrázky lidí – obličejte – vystříhejte si je z časopisů tak, aby byly přibližně stejně velké a byly dostatečně velké. Na tabuli máte připravený rodokmen a vedle něj stejnou prázdnou tabulku, kterou postupně zaplníte.

Máte stejný rodokmen namalovaný na tabuli (potřebujete pak magnety nebo lepicí pásku) nebo na zemi (pokládejte obrázky na zem) a říkejte a pište na tabuli – začněte **kartičkou JÁ** – to jsem já, jmenuju se Klára (studenti se můžou zasmát, jak dobře / špatně vypadáte, protože to není vaše fotka).

Pokračujte **v tomto pořadí:**

to je Petra – **Petra je moje maminka** a přidejte další obrázek na příslušné místo – studenti si v knize ke jménu Petra napíšou matka, maminka

to je Pavel – **Pavel je můj tatínek / otec** opět přidáte kartičku a studenti si připíšou – Pavel = otec, tatínek

to je František, **František je můj dědeček**

to je Vlasta, **Vlasta je moje babička**

pak přidáte obrázek **Antonína** a zeptáte se studentů – kdo je to – odpověď: dědeček – ano, Antonín je můj dědeček

totéž s babičkou **Boženou**

to je Petr, **Petr je můj bratr**

to je Marika, **Marika je moje sestra**

to je Martin – **Martin je můj strýc** –

Do prázdné **tabulky** pod rodokmenem nyní se studenty doplňte MŮJ / MOJE pro maskulinum a femininum.

A nyní přejdete na jeho – ukážete na Pavla a řeknete Martin **je jeho bratr**.

To je Dana. **Dana je moje teta**. Dana je **její sestra** (Petry).

To je Václav. **Václav je můj strýc**. Václav je **její manžel** (vždy ukazujete čí a opakujete jejich jména).

To je Jana. **Jana je moje teta**. Jana je **jeho manželka**.

Znovu se vrátíme k Marice – to je Marika, moje sestra a to je **Jan** – zeptáme se studentů, kdo je Jan – její manžel.

Do **tabulky** doplňte JEHO / JEJÍ pro maskulinum a femininum.

To je Adam – **Adam je jejich syn**.

To je Alenka – **Alenka je jejich dcera**.

Vrátíme se k Janě a Martinovi – To je Marián. **Marián je jejich syn a můj bratranec**.

To je Veronika. **Veronika je jejich dcera a moje sestřenice**.

Nyní udělejte totéž na druhé straně – Dana a Václav – **Vít, Anna, Karel** – a ptejte se studentů, kdo jsou (jejich děti – dcera, syn, syn, můj bratranec, bratranec, sestřenice).

Do **tabulky** doplňte JEJICH pro maskulinum a femininum.

Dále můžete procvičovat, které vztahy je třeba – studenti se mohou ptát – například Antonín a Pavel – zeť a tchán. A tak dále.

Nakonec doplňte do **tabulky** analogicky VÁŠ a VAŠE pro femininum a maskulinum.

Přidejte formy pro neutrum – v nominativu jsou shodné s femininem, ale upozorněte studenty na to, že deklinaci mají jako maskulina a odkažte je k tabulkám – deklinace osobních zájmen.

S tím již souvisí text – takže **si vyberte, zda chcete začít rodokmenem nebo textem.**

Studenti se nedívají do žádných slovníků a soustředí se na výklad, ze kterého by měli rodinné vztahy pochopit.

Pak lze s rodokmenem dál pracovat – ptát se na příbuzenské vztahy... (v pokročilejší třídě již můžete používat **posesivní funkci genitivu** – je to stejné jako v ruštině a může se to procvičovat na rodokmenu – Petr je bratr Evy, Eva je dcera Pavla, takto zatím bez speciální gramatické podpory, neboť studenti budou mít tendence to používat...), dále v lekci se na to budeme soustředit, takže zde jen v použití, odpozorování.

Vrátí se do textu a vytvářejí k němu otázky – nyní už se mohou více soustředit na obsah, neboť znají slovíčka.

a) text přečtete vy,

b) čtou studenti po větách, dělejte si poznámky k výslovnosti, po dokončení četby následuje chórový sbor (problematická slova: výhodou, prarodiče, kuchyň, koupelna, končí, když, svou, matkou, často, ideální, takových, případech),

c) časujte slovesa z textu: být, nemít byt, bydlet, neplatit moc peněz, platit polovinu, hlídat děti, mít čas na sebe, komplikovat vztahy, končit u rozvodu, navštěvovat rodiče,

d) otázky k textu:

Jaká je finanční situace mladých párů?

Proč je těžká?

Kde bydlí mladé dvojice?

Jaká je výhoda bydlení mladých u rodičů?

Existují nějaké nevýhody bydlení mladých s rodiči?

Čím mohou manželství mladých skončit?

Co je ideální rodina? Co je harmonická rodina?

e) dodatek navíc – můžete vést studenty k diskusi o ideální, harmonické rodině. Pokládat otázky, ve kterých bude obsaženo, co již o svých studentech víte, co během kontaktu s nimi zjistíte. Např. Jaké jsou vztahy matky a snachy ve vaší zemi?

3. Doplňte tabulku:

Viz návod na práci s rodokmenem.

4. Přečtete rozhovor. Pracujte ve dvojicích.

Studenti si nejprve přečtou rozhovor sami, potichu, potom spolupracují ve dvojicích a čtou dialog nad fotkou – tu si mohou „nakreslit“ a pak své představy porovnat.

5. Popište obrázek rodiny na fotografii.

Studenti si přečetli dialog, kde se popisuje rodina, nyní si zkusí vlastní popis. Mohou si vymyslet jména. Motivujte je k diskusi, kdo je kdo. Můžete si také připravit variantu **poslech** – vytvořte si vlastní popis rodiny z fotografie, studenti musí poslouchat a označovat, kdo je kdo. Poté popis reprodukují ve dvojicích. Nakonec spolu zkontrolujte.

ZÁJMENA PŘIVLASTŇOVACÍ (posesivní) – SINGULÁR

Přehled přivlastňovacích (posesivních) zájmen v singuláru a plurálu je v učebním materiálu zjednodušený, a tedy pouze informativní. Studenti se s některými tvary zájmen přivlastňovacích již mohli seznámit v textech výše. V následujících cvičeních znalost daných gramatických jevů procvičí a upevní si jejich správné užívání. Více se o tvarech zájmen přivlastňovacích studenti můžou dovědět v Tabulkách.

5. a) Změňte podle příkladu:

Příklad: kniha (já) A: (oslovení) Hano, **čí je ta kniha?**
B: (oslovení) Martine, to je **moje / má kniha.**

5. b) Popište osoby a věci kolem sebe.

Procvičte posesivní zájmena.

6. a) Doplňte podle příkladu výraz do páru:

Příklad: maminka ..... maminka – tatínek

matka	otec	matky	otcové
dcera	syn	dcery	synové
babička	dědeček	babičky	dědečkové
sestra	bratr	bratři	sestry
vnučka	vnuk	vnučky	vnukové / vnuci
teta	strýc	tety	strýcové

Zopakujte se studenty tvary nominativu plurálu podstatných jmen. Pracujte s Tabulkami.

6. b) Utvořte od párů tvary (nominativu pl.) podle příkladu:

Příklad: maminka – tatínek maminky – tatínkové

DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY

Motivujte studenty k vyprávění o jejich příbuzných a blízkých.

7. a) Přečtete rozhovor. Pracujte ve dvojicích.

Text souvisí s obrázkou – pracujte s nimi.

7. b) Vysvětlete podtržená slova.

nevlastní otec, vdala se, vnoučata, příbuzní, zemřela, neoženil se, oženil se

7. c) Nakreslete rodinu Martina podle textu.

Karel + Alice		Milada + František
Matouš –	maminka + Pavel	Aneta + Aleš
Martin		Renata – Luboš

7. d) Přineste si s sebou na lekci fotku své / vaší rodiny. Řekněte, kdo je na fotce. (Použijte vazby z rozhovorů.)

Vraťte se k rodokmenu nahoře a procvičujte rodinné vztahy – kdo je kdo – musí se však používat genitiv – jen to, co je třeba – komunikačně – Jana – Jany, Marie – Marie, Pavel – Pavla / posesivní zájmena
Tato spojení rusky mluvící dobře znají, proto jim to nepřijde nijak divné. Jen je to dobré téměř drilově procvičit. Pokud by se někdo ze studentů zajímal o tvary přivlastňovacích zájmen, můžete ho odkázat k tabulkám nebo gramatice, ale rozhodně by to nemělo patřit do této lekce.

VYJÁDŘENÍ VZTAHU

Upozorněte studenty, že v češtině existuje ještě jiná možnost, jak vyjadřovat vztah, ale v této verzi je přirozenější říkat Rodina mého kamaráda než pouze rodina kamaráda a podobně!!

8. Změňte podle příkladu:

Příklad: A: (oslovení), Jano, dnes **přijdu** na návštěvu **bez David**
 A: (oslovení), Jano, dnes **přijdu** na návštěvu **bez Davida.** B: Dobře. Tak jo.

9. Tvořte tvary a věty podle příkladu. Věty napište:

9. a)

Příklad: A: **Čí** je Honza kamarád? **David**
 B: Honza je kamarád našeho **Davida.**

9. b)

Příklad: A: **Čí** je to modré pero? **Eva.**
 B: To modré pero je naší **Evy.**

9. c)

Příklad: A: **Co je to za** pohlednice tam na stole? **bratranec**
 B: To je pohlednice **od** jejího **bratrance.**

10. Tvořte tvary a věty podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení) Marcelo, **čí** je ta horká polévka? **ta stará žena**
 B: (oslovení) Věro, to je polévka **té staré ženy.**

11. a) Čtěte:

Před samotným čtením musí být studenti uvedeni do situace - nastiňte jim problém stěhování a ptejte se, proč se lidé stěhují - studenti buď mohou na tomto úkolu pracovat ve dvojicích a sami z hlavy dát dohromady co nejvíce důvodů ke stěhování, nebo druhou variantou je, že studenti dostanou lístečky s různými důvody, pak chodí po třídě a ptají se a zapisují si důvody na papír. Poté napište důvody, které dali dohromady na tabuli, nebo je tam mohou zapsat sami studenti;

důvody: práce, peníze, rodina, klima, politická situace, studium, diplomacie, cestování, láska, problémy...

Jaké mohou mít lidé problémy, když se přestěhují do nové země? Studenti budou pravděpodobně mít zásobu problémů. Můžou také uvést vždy dvě konkrétní země. Jazyk, kultura, vízum, práce.....

Potom jim řekněte, že budou číst o Jessice, Nguyenovi a Alzajevovi, a napište jejich jména na tabuli - odkud myslí, že jsou a proč do ČR přišli - viz důvody výše - mohou si vybrat. Takto spolu diskutují ve dvojicích či trojicích, pak představí svou verzi třídě. V žádném případě se ještě nedívají do textu!

Po té je požádejte, aby se **ZBĚŽNĚ** podívali na začátky textů a řekli, zda jejich domněnka, odkud tito tři jsou, byla správná. Pro Jessicu platí správná varianta, že je z Ameriky, pro Nguyeny, že je z České republiky (jeho rodiče jsou Vietnamci) a pro Alzajeva, že je z Gruzie.

Potom se třída rozdělí na tři skupiny a každá skupina čte o jednom člověku, který se přistěhoval do České republiky - potom si každý odpoví za svého člověka na otázky pod textem - vyplní tabulku a ve skupinkách 3 studentů - v každé zástupci všech tří lidí si navzájem řeknou, co se dozvěděli.

Cvičení je také možno udělat jako **poslechové**.

11. b) Doplněte tabulku:

Do tabulky si zapíšou jen poznámky, pak vyprávějí ostatním, takže vlastně musí text svými slovy reprodukovat. Pokud se jedná o skupinu, která má tendence neustále vše z textu jen číst, můžete si tabulky nafotit, vybědnout studenty, aby si poznámky dělali do nich a potom jim nařídít knihy zavřít.

K NAKOPIROVÁNÍ:

	JESSICA	NGUYEN	ALZAJEV
Má velkou nebo malou rodinu?			
Odkud je?			
Proč přijel/a do České republiky?			
Jaké má / měl/a problémy?			
Co dělá?			
Kde bydlí?			
Na obrázku najděte jeho / její byt:			

	JESSICA	NGUYEN	ALZAJEV
Má velkou nebo malou rodinu?	ne nemá sourozence..... svou rodinu nemá	ano, ale ve Vietnamu svou rodinu nemá	ano, ale v Gruzii v Čechách má svou malou rodinu
Odkud je?	z New Orleans, z Ameriky	z ČR, ale rodiče jsou Vietnamci	z Gruzie
Proč přijel/a do České republiky?	turistka	jeho otec sem přijel pracovat	bydlet v západní Evropě
Jaké problémy má/ měl/a?	byrokracie, vysoký nájem	sníh, zima	azyl, nová země, jazyk,
Co dělá?	barmanku	má obchod s textilem	manažer
Kde bydlí?	Vlkova, Praha - Žižkov	Jablonec, Podhorská	Turnov
Na obrázku najděte jeho / její byt:	C	A	B

OBR: – PLÁNKY tří bytů podle textu:

A Nguyen
1+1

B Alzajev
velký

C Jessica
3 místnosti

Další možné otázky o Jessice na procvičení – pro třídu, která je slabší můžete otázky rovnou přidat.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

11. c) Odpovídejte na otázky:

Jessica

- 1) Kde se Jessica narodila?
- 2) Má Jessica bratra nebo sestru? Má nějaké sourozence?
- 3) Co se stalo mamince Jessiky, když Jessice bylo 15 let?
- 4) Jako kdo přijela Jessica do České republiky?
- 5) Proč zůstala Jessica v České republice?
- 6) Jako kdo pracuje Jessica v České republice? A kde pracuje?
- 7) O co musí Jessica každý rok žádat?
- 8) Jaký měla Jessica dříve byt?
- 9) V jakém městě Jessica bydlí? Víte, v jaké čtvrti bydlí?
- 10) Umí Jessica mluvit česky? Proč ano? Proč ne?

.....

Podobně můžete použít následující cvičení, kde naopak otázky o Jessice studenti vymyslí na základě otázek, které jste jim dali o ostatních dvou lidech.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

11. c) Odpovídejte na otázky:

Nguen

- 1) Kde se narodil?
- 2) Kdy přišli do ČR jeho rodiče?
- 3) Kde bydlí, v jakém českém městě?
- 4) Má bratra nebo sestru?
- 5) Jaké jsou vietnamské rodiny?
- 6) Co dělá Nguen? Studuje?
- 7) Kde bydlí? Jaký je jeho byt?
- 8) Co dělá v bytě?
- 9) Umí dobře česky?
- 10) Co nemá rád a proč?

Alzajev

- Odkud přišel do ČR?
- Proč odešel z Gruzie? Měl tam přece velkou rodinu.
- Co si přál? Jaký byl jeho plán?
- Kam nakonec odjel?
- Co bylo těžké?
- S kým teď bydlí?
- Kde pracuje?
- Kde pracuje jeho manželka?
- Co dělá jeho dcera?

Vymyslete otázky k textu o Jessice.

.....

MŮJ DŮM – MŮJ HRAD

POPIS DOMU

12. Podívejte se na obrázek a přečtete slova pod ním. Zakreslete do obrázku číslice.

Prohlédněte si pečlivě obrázek. Přečtete nahlas výrazy u jednotlivých číslic pod obrázkem. Nejprve vy, potom vámi vybraní studenti. Společně se studenty do obrázku vepište číslice na ta místa, která označují jednotlivé výrazy, např. číslici 4 vepište na vstupní dveře domu. Tímto způsobem by si studenti měli zopakovat výrazy, se kterými se seznámili. Také mohou připojit k českým výrazům variantu v jejich rodném jazyce.

V souvislosti s tímto obrázkem můžete pracovat s tzv. chybou. Vyzvěte studenty k tomu, aby vyhledali drobnou nepřesnost zakreslenou na obrázku. (Tj. na balkón nevedou žádné dveře, žádné schůdky.) Studenti si při hledání „nepřesnosti“ znovu obrázek pečlivě prohlédnou a při té příležitosti zopakují snad i výrazy nové slovní zásoby.

13. a) Přečtete spojení:

Upozorněte studenty na jiný způsob počítání pater v budově / v budovách.

13. b) Vysvětlete spojení ze 13. a).

13. c) Popište domy na obrázcích. Používejte slova z rámečku. Pracujte ve skupinách.

V případě, že studenti nerozumí významu slova, vysvětlete (nákresem, popisem) nebo se můžete zeptat studentů.

13. d) Popište svůj dům nebo dům, ve kterém chcete bydlet.

14. a) Přečtete slova.

14. b) Přiřadte k šipkám na obrázku jednotlivá slova a napište k číslům variantu ve svém jazyce.

Pracujte se studenty, ukazujete si jednotlivé věci. Obrázek je opět dobré si zvětšit a ukazovat celé třídy najednou. Studenti si mohou k českým slovům napsat ekvivalenty ve svém jazyce.

14. c) Zopakujte otázky: Co to je? Kde to je? (vepředu, vzadu, nalevo, napravo, vedle + genitiv)

14. d) Popište dům, který je na obrázku. Pracujte nejprve společně, potom pracujte ve dvojicích.

Příklad: To je dvoupatrový dům. V přízemí je hala a obývací pokoj. V obývacím pokoji je...

Takto jednoduše budou studenti pokračovat – lze to udělat jako aktivitu pro celou třídu – první začne, další zopakuje, co řekl/a předchozí a další informaci přidá a tak dále.

14. e) Přečtete slova.

Kuchyně

Jídelna Obývací pokoj

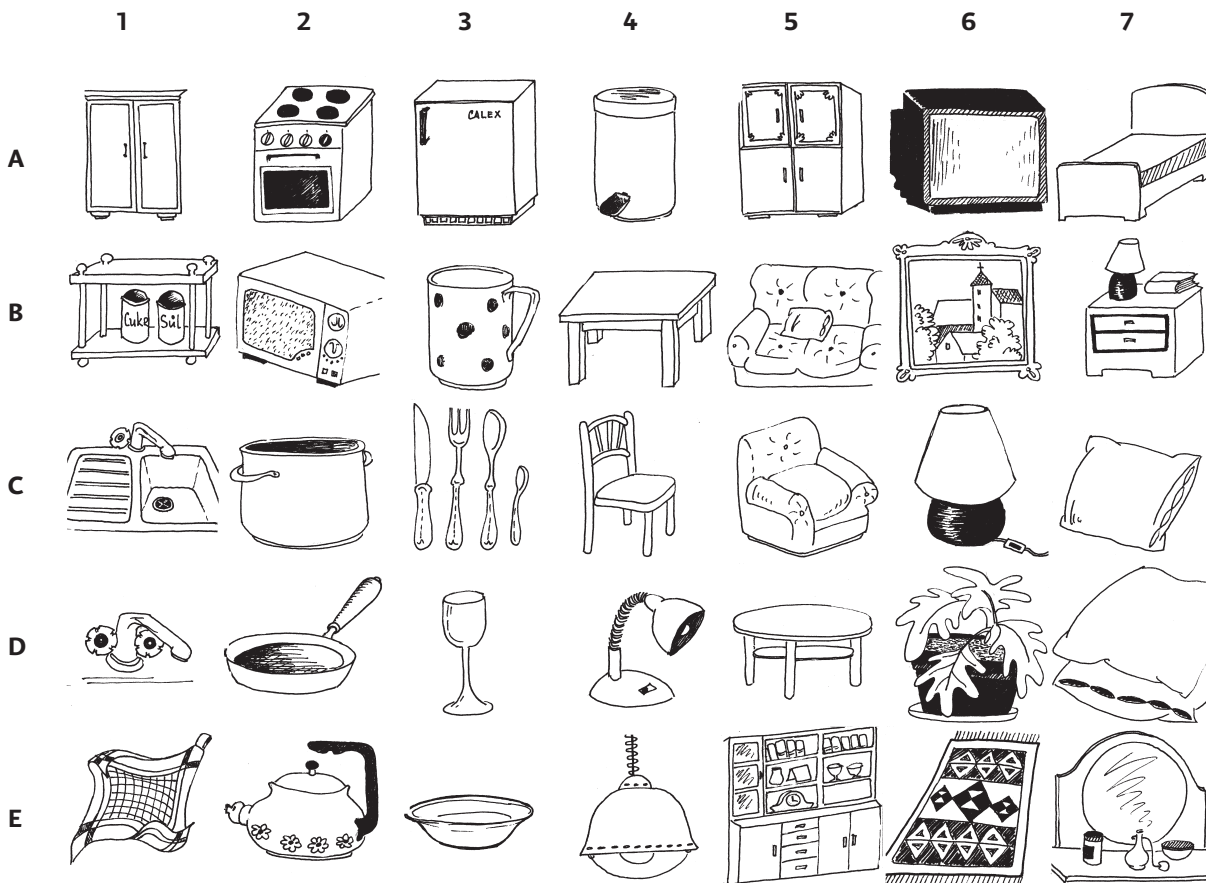
Ložnice Koupelna

Dětský pokoj

Studenti pracují se slovníkem. Používají pro osvojení slovní zásoby Vámi předem připravené obrázky ze cv. 15. b), tj. nakopírované, zvětšené a rozstříhané.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

15. a) Popište dům, byt nebo pokoj, ve kterém jste bydleli.

Vedte studenty k tomu, aby si také zopakovali příslovce: vzadu, vepředu, nalevo, uprostřed... a slovesa: ležet, viset, stát.

15. b) Přestěhovali jste se. Popište dům, byt, pokoj, ve kterém právě teď bydlíte. Pracujte společně.

16. Řekněte podle příkladů, co ..... mít ve svém bytě:

- Příklad:** A: (oslovení) Jano, co potřebuješ / nepotřebuješ mít ve svém bytě?
 B: Ve svém bytě **potřebuju** / **nepotřebuju** mít ledničku.

Využití tabulky: a) projděte společně se studenty postupně všechna políčka, pojmenujte všechny předměty, b) ptejte se HÁDEJTE CO JE NA 1D (baterie, kohoutek), ..., tuto hru můžete se studenty použít ve dvojicích, c) ptejte se KDE JE VĚC Z POLÍČKA 3C (přístroj)? V kuchyni, ve skříni, ve skříňce, v kuchyňské lince ...

Ve cvičení se studenti naučí nové pojmy a zopakují si i vnitřní části domu.

d) Ptejte se: CO BYSTE POTŘEBOVALI PŘI VĚŘENÍ? Sporák, cukr a sůl, mikrovlnku, hrnec, pánev...

CO BYSTE CHTĚLI MÍT V OBÝVACÍM POKOJI?

e) obrázky je možné využít k dalším komunikačním dovednostem,

f) návrh domácího úkolu: Vyberte si pět obrázků a napište věty. Kdo chce, může napsat příběh.

17. Tvořte tvary nominativu plurálu.

V kuchyni jsou tři (bílá skříně).

Toto cvičení můžete dělat se studenty pouze ústně, nebo dát (vzhledem k rozsahu) jako domácí úkol.

Doplňte další význam výrazu kuchařka, tj. např. kniha s recepty.

Doporučit lze také dva obrázky například kuchyně, které se liší a studenti je musí porovnávat – buď tak, že se neřívají a navzájem si je popisují, nebo hledají 10 rozdílů.

DOMÁCÍ PRÁCE

18. Přečtěte si slova a naučte se je používat.

Detailně se studenty procvičte časování sloves. Opravdu to chce drill!!!

19. Podívejte se na obrázky a řekněte, co lidé na nich dělají.

Úkoly pro studenty:

K jednotlivým obrázkům doplňte jména postav, např. Martin, Hana, Renata a Luboš.

- Obrázky popište, používejte slovesa, která popisují domácí práci uvedenou na obrázku.
- Zkuste vymyslet příběh k jednotlivým postavám (např. studenti pracují ve skupinách a mají za úkol vymyslet, kolik je dané postavě let, kde pracuje, jakou má rodinu, jaké domácí práce ji baví a jaké dělá nerada apod.).
- Také můžete vymyslet inzerát: Jsem ...umím ...a rád/ ráda bych se seznámil/seznámila s ..., který/ která umí ... (slovesa – domácí práce).

20. Řekněte, jaké domácí práce:

21. Napište krátký text 5–7 vět o svém domě, bytě, pokoji a o tom, které domácí práce děláte rád/ ráda/ rádi/ rády? Které domácí práce děláte nerad/ nerada/ neradi/ nerady? Používejte slova, slovní spojení a věty z dané lekce.

SLOVESA – PERFEKTUM a IMPERFEKTUM

Studenty téměř v každé lekci seznamujeme se slovesnými tvary. Na daném místě lekce 1 začínáme s kategorií vidu. Pro studenty by nemělo být obtížné pochopit funkci vidu, protože ji z ruštiny bezpečně znají. Nicméně zatím budou vidové páry vnímat v textech. Měli byste vidové páry vždy studentům pomoci z textů vybrat a zapsat na speciální list k tomu v učebně určený. Studenti se tak nenásilnou formou učí vidové dvojice a také je začínou používat. K vidům se ještě společně vrátíme v souvislosti s vyjádřením préterita.

22. b) Všimněte si vidových dvojic v textech. Naučte se je postupně používat.

ŽIJEME V ČR

PRONÁJEM BYTU

1. Podle inzerátu, který dostanete, si vyberte byt. Řekněte, proč jste si ten byt vybrali.

Studenti pracují se slovníkem v malých skupinách s tabulkou.

Použijte tuto variantu, nebo si najděte na internetu / v novinách nějakou jinou nabídku bytů – aktuální, či z konkrétního města / regionu:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Číslo	Velikost	Město	Lokalita	Vybavení	Platba	poznámka
5337	garsonka	Liberec	centrum – Vaňurova	částečně zařízeno	6.000,-	
4014	1+kk	Liberec	Jeronýmova – u zim. stadionu	bez zařízení	4.500,-	po rekonstrukci
4085	1+1	Liberec	Ruprechtice – Na Pískovně	bez zařízení	6.000,-	
5329	1+1	Liberec	Ruprechtice – Borový vrch	zařízený	5.600,-	
5335	1+1	Jablonec n/Nis.	centrum – Komenského	bez zařízení	6.000,-	
292	2+kk	Liberec	Králův Háj – Lomená	zařízený	5.000,-	NOVINKA
5295	2+1	Liberec	Jeřáb – Americká	zařízený	9.500,-	NOVINKA
5073	2+1	Liberec	Stráž n/N. – Zahradnická	zařízený	7.000,-	
5110	3+kk	Liberec	Kailův vrch – Winterova	bez zařízení	10.000,-	NOVINKA
5314	3+kk	Liberec	Horní Hanychov – Houbařská	bez zařízení	10.500,-	
5344	3+1	Liberec	centrum – Pražská	bez zařízení	8.000,-	nutné drobné opravy
5345	3+1	Liberec	Ruprechtice – Na Okruhu	bez zařízení	9.500,-	NOVINKA
5355	3+1	Liberec	Perštýn – Svatoplukova	zařízeno	9.000,-	NOVINKA
5347	4+kk	Liberec	Perštýn – Svatoplukova	zařízený	18.000,-	NOVINKA
5134	4+1	Jablonec n/Nis.	centrum – Komenského	částečně zařízený	15.000,-	
5266	rod. dům	Liberec	Ruprechtice – Na Cvičišti	zařízený	15.000,-	SLEVA!!
5333	rod. dům	Liberec	Dolní Hanychov	bez zařízení	19.000,-	
5353	2+kk	Liberec	Vesec – Holubova	bez zařízení	3.200,-	rezervace

REALITNÍ KANCELÁŘ

2. Vypište slova, která jsou pro vás nejdůležitější, když hledáte byt, a udělejte dialog s kolegou:

pronájem, nabídka, makléři, požadavek / požadavky, vyhledávání, garsonka, 1+1, 1+kk, 2+1, 2+kk, centrum, zařízení, nezařízeno, částečně zařízeno, bez zařízení, sleva, rezervace

Potřebuju... Studenti jsou motivováni si vybrat a říci, co potřebují, o co mají zájem.

Mám zájem o ...

Zařízený - nezařízený

3. Přečtěte si smlouvu, kterou potřebujete, když si chcete pronajmout byt. Smlouvu dostanete.

Zde je vzorová smlouva. Opět platí, že bude lepší aktuální, konkrétní smlouva:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Smlouva o pronájmu nemovitosti

uzavřená podle ustanovení § 663 a násl. Občanského zákoníku ve znění platném v ČR mezi:
Jan Novák (nájemce) a Alena Kalská (pronajímatel) takto:

I. Předmět smlouvy

1. Pronajímatel je majitel bytu 1+1 v domě č.p. 122/67 v obci Dobřejovice, okr. České Budějovice.
2. Pronajímatel předává byt uvedený v čl. 1.1. do dočasného užívání nájemci (celkový počet osob nepřesáhne 4).

II. Nájemné

1. Nájemce zaplatí pronajímateli nájemné ve výši 7000,- Kč/měsíčně a ceny za nájemcem spotřebovanou elektřinu.
2. Nájemné je splatné formou zálohy ve výši 50% z celkové ceny a doplatku ve výši 50% z celkové ceny a ceny za nájemcem spotřebovanou elektřinu.
3. Záloha ve výši 5 000 Kč bude uhrazena nájemcem pronajímateli do 10. každého měsíce.
4. Doplatek ve výši 2 000 Kč a cena za nájemcem spotřebovanou elektřinu, plyn a vodu bude uhrazena pronajímateli v hotovosti do 28. každého měsíce.
5. O provedených platbách vystaví pronajímatel doklady o zaplacení.

III. Doba platnosti smlouvy

1. Tato smlouva se uzavírá na dobu určitou, a to od **16. 6. 2006** do **16. 1. 2007**.

IV. Ostatní ujednání

1. Při převzetí bytu předá nájemce pronajímateli kauci ve výši 10 000,- Kč pro případ způsobení škody. Kauce se v případě bezproblémového odevzdání objektu vrací v plné výši.
2. Nájemce se zavazuje užívat pronajatý objekt v souladu s jeho určením.

V. Závěrečná ustanovení

1. Tuto smlouvu je možno měnit či doplňovat pouze písemnými oboustranně odsouhlasenými dodatky.
2. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou provedeních, z nichž každá smluvní strana (nájemce a pronajímatel) obdrží jednu.
3. Tato smlouva je platná dnem podpisu oběma smluvními stranami a účinnosti nabývá 16. 6. 2006.

V Dobřejovicích dne 14. 6. 2006

Cílem je práce s reálnou smlouvou na byt a načerpání slovní zásoby. Je to poměrně komplikovaný úkol a vyžaduje dost času a otázek. Studenti pak mohou smlouvu vyplnit, rozdělit se na pronajímatele a zájemce o byt a dohodnou se na ceně a podobně.

4. Co znamenají tato slova (použijte slovník).

nájemce, pronajímatel, nemovitost, smlouva, dočasný, nájemné, záloha, doplatek, spotřebovaný, doklady, zaplacení, doba určitá, kauce, škoda, měnit, dodatky, písemný, platnost, účinnost, podpis

Studenti mají za úkol vysvětlit význam slov s pomocí slovníku (také je možné dát jako domácí úkol a následující hodinu o významech diskutovat).

5. Doplňte, jaký chcete byt?

Studenti se vrátí do sekce PRONÁJEM BYTU, REALITNÍ KANCELÁŘ, kde mají slovní zásobu, která se jim teď bude hodit. Každý vyplní své požadavky a pak si opět mohou zahrát hru na hledání bytu. Můžete mít v zásobě lístečky s nabídkou, které rozdáte těm, kteří budou představovat realitní makléře. Druhá část studentů pak chodí od jednoho k druhému a snaží se najít nevhodnější byt. Mělo by to být tak, že někteří makléři budou nabízet byty, které studenti určitě nebudou chtít (velmi velké, drahé, luxusní), takže se nakonec zájemci sejdou u jednoho, dvou makléřů. Makléři se musejí rozhodnout, komu byt pronajmou.

PAMATUJETE SI?

1. Nakreslete rodokmen své rodiny a popište ho:

To může být také zadáno jako domácí úkol. Je možné, že někteří studenti budou citliví a vlastní rodokmen nebudou chtít dělat. V tom případě popisují svoji fiktivní rodinu a musí vytvořit její fiktivní rodokmen.

2. Jaká je vaše rodina? Vyprávějte kolegovi, potom napište.

Můžete zadat jako písemný domácí úkol.

3. a) Spojte slovesa a se substantivy:

jíst	oběd	vařit	oběd
mýt si	vlasý	oblékat si	svetr
dívat se	na televizi	jít	na záchod
mluvit	s přáteli	číst	časopis
poslouchat	hudbu	luxovat	koberce
dělat	úkol	prát	prádlo
odpočívat	na gauči	stlát	postel
dělat	čaj	mýt	nádobí

3. b) Rozdělte aktivity do 4 místností: některé činnosti lze dělat všude

KOUPELNA

mýt si vlasy
jít na záchod
prát prádlo
mýt nádobí

KUCHYŇ

jíst oběd
dělat čaj
vařit oběd

LOŽNICE

stlát postel
poslouchat hudbu
oblékat si svetr

OBÝVACÍ POKOJ

dívat se na televizi
mluvit s přáteli
poslouchat hudbu
dělat úkol
odpočívat na gauči
číst časopis
luxovat koberec

SLOVA

K práci se slovní zásobou využijte postupů z úvodních poznámek k učitelskému manuálu - oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 2: ŽIVOTOPIS A POPIS OSOBY

FONETIKA

souhlásky: Š, Ž

Obě hlásky jsou v ruštině tvrdé, soustředte se na jejich měkkou výslovnost. Předříkávejte je a nacvičujte se studenty jejich měkkou výslovnost.

1. a) Čtěte:

1. b) Čtěte a správně vyslovujte:

2. Slabičný předěl. Poslouchejte a čtěte:

2. a) slabičný předěl mezi slovy:

Studenti budou mít tendenci číst bez slabičného předělu a příliš jednotky slepovat. Byl ospalý, nikoli bylospalý, chodil a chodil, nikoli chodila chodil atd.

2. b) slabičný předěl s předložkou:

A / I

ŽIVOTOPIS

3. Víte, co je životopis? Jaké informace v něm uvádíme?

4. a) Čtěte.

Nechte studenty přečíst si text potichu a pozorně. (Budou to potřebovat také pro **poslech 4. c**.) Potom se ptejte na některé věci vy – můžete modifikovat otázky z **5. a**). (Teprve na konci, kdy už s textem pracovali, je můžete nechat text přečíst nahlas na procvičení výslovnosti.)

28. 12. 2005

Jmenuju se Magda Malá, jsem inženýrka, narodila jsem se v Turnově **22. 7. 1977**. *Moje maminka je asistentka v Jablonexu – to je firma v Jablonci nad Nisou. Můj tatínek je instalatér, má svou firmu. Mám bratra Karla a sestru Lenku. Karlovi je 22 let a studuje strojní fakultu v Liberci, Lence je 16 let a studuje gymnázium v Jablonci. Bydlíme v Jablonci nad Nisou, v ulici 5. května.*

Na základní školu jsem chodila v Turnově, potom jsem tam také začala studovat gymnázium, *ale když jsem ukončila první ročník, přestěhovali jsme se do Jablonce. Maminka má v Jablonci sestru. V Jablonci jsem studovala na gymnáziu U balvanu. Učila jsem se dobře, měla jsem na gymnáziu hodně kamarádů. Po studiu jsem se přihlásila na vysokou školu. Studovala jsem ekonomii **na Vysoké škole ekonomické** v Praze. *Studium v Praze bylo krásné!* Během studia jsem pracovala na částečný úvazek v auditorské firmě. Promovala jsem v roce 2000. Potom jsem odjela na studijní a pracovní pobyt do Ameriky. Byla jsem tam rok. Z angličtiny jsem dostala certifikát. Potom jsem cestovala. Také po Jižní Americe, kde jsem se naučila španělsky. Španělštinu jsem studovala už na gymnáziu.*

Po návratu domů, **na začátku roku 2001**, jsem si našla práci v Jablonci, pracovala jsem jako asistentka v **elektrotechnické** firmě ABB. To je dobrá firma, ale moje místo bylo nudné – byla jsem jen sekretářka. Proto jsem **v roce 2002** odešla do Jablonexu, kde jsem dělala asistentku ekonomického ředitele. Hledala jsem ale jinou práci – práci ekonomky. Našla jsem práci v Kořenově ve firmě Cuttisin, kde jsem dělala **2 roky** ekonomickou ředitelku. To byla výborná pozice, ale dojíždění každý den bylo velmi problematické. *Jsem člověk, který potřebuje bydlet ve městě, proto teď hledám jinou práci.*

4. b) Vysvětlete podtržená slova v textu.

Měli by být (na základě textu) schopni česky vysvětlit, co slova znamenají, můžou používat slovník, ale potom musí slova česky vysvětlit - např. Narodila jsem se - Já jsem se narodila v Minsku, v 1971, nebo: částečný úvazek - nepracuje celý den, ale jen část a pod.

4. c) Poslouchejte, co vyučující čte, a doplňte informace, které v textu NEJSOU.

Čtete text v podobě jako **poslech**, v jaké je zde v TB. Studenti si dělají nejprve značky do textu v místech, kde slyší novou informaci, potom si dělají poznámky, jaká informace to je. Text můžete číst dvakrát, třikrát. **Nové informace, které v textu NEJSOU**, jsou zde podbarveny tmavě šedou barvou pozadí.

5. a)

Na otázky by studenti měli odpovídat podle toho, co si z textu pamatují. To znamená, že je velmi důležité, aby měli dost času si text pořádně samostatně přečíst. Nezkouší se tím porozumění, ale zda si údaje pamatují a jsou schopni je reprodukovat. Odpovídají na ně ve dvojicích. Kontrola probíhá následně s celou třídou. Aktivitu můžete pojmut i formou soutěže - kdo si toho nejvíc pamatuje. Studenti zavřou učebnice a vy se jich ptejte, popř. se ptají navzájem.

5. b)

Studenti vytvářejí se slovesy věty - například: Student/ka 1: Studuju češtinu. Student/ka 2: Studuješ češtinu ve škole. Student/ka 3: Petr studuje češtinu ve škole každý den. Student/ka 4: Studujeme češtinu ve škole každý den od 8 do 10 hodin. Student/ka 5: Studujete **rádi** češtinu ve škole každý den od 8 do 10 hodin. Student ka 6: Studují rádi češtinu ve škole od 8 do 10 hodin s Janou (= jméno učitelky).

Možnosti závisí na slovese, např. se slovesem jmenovat se mohou dělat věty: Jmenuju se Alex. Jmenuješ se Boris Karman? Jmenuje se Alex Pavlivič Kozenko. Jmenujeme se Galina a Nased. Jmenujete se Olga a Župargul. Jmenujou se Alex, Boris, Mariana...

5. c) Řekněte, které informace (podle textu) nejsou pro kariéru Magdy důležité?

Dané informace jsou podbarveny světle šedě. Náleží k nim ty informace, které nepotřebujeme sdělovat, když píšeme profesní profil - to by měl být důvod, proč jsou irelevantní.

5. d) Jana Bačová je kamarádka Magdy Malé. Přečtěte si její strukturovaný životopis.**STRUKTUROVANÝ ŽIVOTOPIS****5. e) Vyprávějte příběh o Janě.**

Na základě textu, který četli o Magdě, vytvoří ve dvojicích vyprávění o Janě - používají struktury z textu - to znamená, že využijí syntax... a doplní jiné údaje, napíší pak také takový text (to může být zadáno za úkol). Jedná se o nácvik psaní na základě vzoru, to znamená, že dodržují strukturu původního textu.

5. f) Napište strukturovaný životopis Magdy. Informace hledejte v textu 4. a).

Nyní zase naopak - podle strukturovaného životopisu Jany, vytvoří strukturovaný životopis Magdy z textu.

Osobní údaje:

Studium a kvalifikace:

Profesní zkušenosti / praxe / zaměstnání:

Jazyky:

Další aktivity:

Přichází gramatické jevy - tvary minulého času u sloves. Vše nezbytné je uvedeno v tabulkách. Nicméně bylo by dobré studentům srovnat situaci v ruštině a zmínit se o tom, že rozdíl je jen v připojování prezentních tvarů slovesa být k tvarům minulého času.

Aktivita: pořádek slov se větě: můžeme studentům rozdat lístky, na kterých budou jednotlivá slova věty, studenti budou mít za úkol stoupnout si vedle sebe tak, aby vznikla věta, ve které je správný pořádek slov, tedy zejména tvar minulého času, tvar zájmena se, ses, si, sis. Je to dobrá aktivita spojená s pohybem a tedy i pohybovou pamětí.

Minulý čas třetí osoby už studenti znají z lekce 4 (tam je také zmínka o odlišnosti první a druhé osoby od ruštiny. Nyní se musí klást důraz především na tyto osoby; je proto velmi důležité procvičení. Studenti budou tvary jsem, jsi, jsme, jste vynechávat.)

PŘEHLED ČASOVÁNÍ - PRÉZENS

Na tabuli schéma překreslete a slovesa JSEM, JSI, JSME, JSTE zvýrazněte barevně.

TYKÁNÍ a VYKÁNÍ

Vykání v minulém čase je rozdílné (ruština používá plurál), proto je třeba vykání důkladně procvičit. Jestli si normálně studenti tykají, v těchto cvičeních si musejí vykat.

6. a) Odpovídejte.

.....

Ve cvičeních 7.-9. se procvičují jednotlivě vykání, tykání, také tvary sis a ses, potom se přejde na cvičení 10, ve kterém se vše procvičuje komplexně.

6. b) Změňte formální otázky (vykání) na neformální (tykání) 6. a).

6. c) Ptejte se podle příkladu a odpovídejte.

7. Ptejte se. Změňte podle příkladu.

Dbejte při nácvičku slovesných tvarů na správné užívání tvarů SIS / SES.

SLOVESA PŘEHLED - PRÉTERITUM - NEPRAVIDELNÉ TVARY

8. Změňte podle příkladu.

Příklad: Monika (sedět) ve třídě. Monika **seděla** ve třídě.

9. Tvořte tvary minulého času.

10. Tvořte tvary minulého času.

Interview – pracovní pohovor

Studenti vycházejí ze cvičení o Janě a Magdě a hovoří o sobě. Nejdříve si dialogy individuálně připraví a pak předvedou jako rozhovor.

11. Odpovídejte na otázky. Ve dvojicích tvořte dialog.

Co jste studoval/a?

Jakou máte specializaci?

Kde jste studoval/a – pracoval/a?

Proč máte zájem o tuto práci?

Jaké máte zkušenosti?

Kde jste se naučil/a česky?

Máte diplom nebo certifikát?

ŽIJEME V ČR

1. Čtěte.

ŠKOLA

2. a) Doplňte informace o české škole.

Tento přehled napomáhá studentům seznámit se se zjednodušeným systémem vzdělávací soustavy v ČR.

Školka – od 3 let

ZŠ – 6 do 15 let
– ZŠ trvá 9 let

SŠ – 15 do 19 let

Osmileté gymnázium – 10 do 19 let

Vyučení – 15 do 18 let

Univerzita – 5 nebo 6 let

3. Řekněte, jaký je systém u vás.

Tady studenti srovnávají systém školství ve své zemi se systémem školství v ČR.

CHCETE SE PŘIDAT???

4. Vyplňte náš formulář žadatele o práci.

Studenti si opakují, co se již naučili.

Vyskytuje se zde také motivační dopis – vysvětlíte, že musejí napsat, proč chtějí pro firmu pracovat, co je jejich motivací.

Dejte jim na výběr fráze, které mohou používat:

Mám zájem o práci pro perspektivní firmu.
 Vždycky jsem měl/a v práci dobré výsledky.
 Umím se dobře přizpůsobit novým pracovním podmínkám.
 Rád/a bych se uplatnil/a na této pozici.
 Jsem člověk, který nemůže být bez práce.
 Mám v této oblasti zkušenosti.
 Jsem otevřený/á novým možnostem.
 Jsem ochoten /ochotna se učit.
 a podobně.

PAMATUJETE SI?

1. Doplňte do textu slovesa z rámečku ve správném tvaru.

odjet, jmenovat se, narodit se, hledat, přihlásit se, mít, najít si, studovat, promovat, bydlet, chodit, začít, ukončit, přestěhovat se, učit se, cestovat, najít, potřebovat

28. 12. 2005

Jmenuju se Magda Malá, jsem inženýrka, **narodila jsem se** v Turnově, 22. 7. 1977. Moje maminka je asistentka v Jablonexu – to je firma v Jablonci nad Nisou. Můj tatínek je instalatér, **má** svou firmu. Mám bratra Karla a sestru Lenku. Karlovi je 22 let a **studuje** strojní fakultu v Liberci, Lence je 16 let a **studuje** gymnázium v Jablonci. **Bydlíme** v Jablonci nad Nisou, v ulici 5. května.

Na základní školu **jsem chodila** v Turnově, potom **jsem** tam také **začala** studovat gymnázium, ale když **jsem ukončila** první ročník, **přestěhovali jsme se** do Jablonce. Maminka má v Jablonci sestru. V Jablonci **jsem studovala** na gymnáziu U balvanu. **Učila jsem se** dobře, měla jsem na gymnáziu hodně kamarádů. Po studiu **jsem se přihlásila** na vysokou školu. Studovala jsem ekonomii na Vysoké škole ekonomické v Praze. Studium v Praze bylo krásné! Během studia jsem pracovala na částečný úvazek v auditorské firmě. **Promovala jsem** v roce 2000. Potom **jsem odjela** na studijní a pracovní pobyt do Ameriky. Byla jsem tam rok. Z angličtiny jsem dostala certifikát. Potom jsem **cestovala**. Také po Jižní Americe, kde jsem se naučila španělsky. Španělštinu jsem studovala už na gymnáziu.

Po návratu domů, na začátku roku 2001, **jsem si našla** práci v Jablonci, pracovala jsem jako asistentka v elektrotechnické firmě ABB. To je dobrá firma, ale moje místo bylo nudné – byla jsem jen sekretářka. Proto jsem v roce 2002 odešla do Jablonexu, kde jsem dělala asistentku ekonomického ředitele. **Hledala jsem** ale jinou práci – práci ekonomky. **Našla jsem** práci v Kořenově ve firmě Cuttisin, kde jsem dělala 2 roky ekonomickou ředitelku. To byla výborná pozice, ale dojíždění každý den bylo velmi problematické. Jsem člověk, který **potřebuje** bydlet ve městě, proto teď hledám jinou práci.

2. Napište svůj strukturovaný životopis.

Studenti používají k této aktivitě opět informace o Janě a Magdě. Správný nácvik docílíme používáním vzorů, kde vyměňují informace za svoje. Komplikací budou názvy škol a institucí, které se budou lišit u jednotlivých studentů a nebudou zcela kompatibilní s naším prostředím.

SLOVA

K práci se slovní zásobou využijte postupů z úvodních poznámek k učitelskému manuálu - oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 3: JÍDLO, PITÍ, RESTAURACE

FONETIKA

souhlásky: Č, Ř, J, C

Všechny souhlásky i jejich kombinace se již procvičovaly v Modulu 1. Zde jsou zařazeny spolu, neboť se jedná o hlásky, které buď v ruštině nejsou (Ř), vyslovují se jinak (Č, české č je o něco tvrdší), v ruštině jsou, ale studentům působí problémy (J, v ruštině hlásky ja, je.., v češtině naopak spojení bě, pě...), ale všechny jsou měkké.

1. a) Čtete:

1. b) Čtete a správně vyslovujete:

2. a) Poslouchejte a opakujte.

1. Číšník 2. Servírka 3. Co si dáte? 4. Chtěl bych. Chtěla bych. 5. Dám si. 6. Já si dám. 7. Jídelní lístek, prosím. 8. Zaplatíme. 9. Co si přejete? 10. Co to bude? 11. Ještě něco? 12. Děkuju. 13. To je dobré. 14. Chutnalo vám? 15. Co si dáte k pití? 16. Máte vybráno?

Čtete, studenti opakují - nejprve všichni najednou, pak individuálně.

2. b) Poslouchejte znovu a napište.

Když studentům slova nadiktujete, s důrazem na správnou výslovnost, ve dvojicích si vymění papír a čtete znovu. Potom si to spolu konzultují. Teprve potom následuje psaní na tabuli - a to tak, že někdo přečte repliku a jiný ji na tabuli napíše - to mohou dělat na přeskáčku, to znamená ne od 1. do 16., ale např. 11, 2, 9...

V RESTAURACI

3. a) Přečtete nahlas dialogy.

Nejprve si každý přečte dialog pro sebe. V další fázi se jedná pouze o výslovnost. Ve dvojicích přečtou dialogy - nejprve si to nacvičí, pak každá dvojice přečte jeden dialog.

Pokud chcete texty nastříhat a pracovat s nimi jako se skládkou, popřípadě **poslechem**.

K NAKOPIROVÁNÍ:

Servírka: Dobrý den, co si dáte k pití?
 Paní: Dám si perlivou vodu, prosím.
 Pán: Já si dám kofolu. A prosíme jídelní lístek.
 Servírka: Jistě.

S: Vaše pití, prosím.
 Pán: Děkujeme, chtěl bych ještě kávu, prosím.
 S: Vaše káva, pane. Máte vybráno?
 Pán: Dám si moravské uzené a knedlíky.
 Paní: Já si dám smaženou rybu a hranolky.

S: Prosím.
 Pán: Máte sůl, prosím vás?
 S: Tady je sůl. Ještě něco?
 Paní: Dám si malé pivo, prosím.

S: Chutnalo vám?
 Paní: Ano, bylo to moc dobré.
 S: Ještě něco?
 Pán: Zaplatíme.
 S: Dohromady, nebo zvlášť?
 Pán: Dohromady.

S: 212 korun, prosím.
 Pán: 230, to je dobré.
 S: Děkuju, na shledanou.
 Pán: Na shledanou.
 Paní: Na shledanou.

3. b) Čtěte dialogy a přiřadte je k obrázkům.

Obrázky jsou přeházené.
 Nyní studenti pracují dále ve dvojicích nebo individuálně a snaží se určit podle klíčových slov (jsou podbarvená), který obrázek vyjadřuje kterou situaci.

Servírka: Dobrý den, co si dáte k pití?
 Paní: Dám si perlivou **vodu**, prosím.
 Pán: Já si dám kofolu. A prosíme jídelní lístek.
 Servírka: Jistě.

1 velmi obecný obrázek servírka obsluhuje hosty - muže a ženu - poslední obrázek

S: **Vaše pití**, prosím.
 Pán: Děkujeme, chtěl bych ještě kávu, prosím.
 S: Vaše káva, pane. Máte vybráno?
 Pán: Dám si moravské uzené a knedlíky.
 Paní: Já si dám smaženou **rybu** a hranolky.

2 servírka dává hostům pití a jídelní lístek - první obrázek

S: Prosím. 3 servírka nese hostům jídlo – třetí obrázek
 Pán: Máte sůl, prosím vás?
 S: Tady je sůl. **Ještě něco?**
 Paní: Dám si malé pivo, prosím.

S: Chutnalo vám? 4 servírka jim odebírá talíře – druhý obrázek
 Paní: Ano, bylo to moc dobré.
 S: Ještě něco?
 Pán: **Zaplatíme.**
 S: Dohromady, nebo zvlášť?
 Pán: Dohromady.

S: **212 korun**, prosím. 5 hosté platí - čtvrtý obrázek
 Pán: **230, to je dobré.**
 S: Děkuju, na shledanou.
 Pán: **Na shledanou.**
 Paní: **Na shledanou.**

V tomto cvičení studenti vnímají fráze ze cv. 3. a) v kontextu. Dále pak s nimi pracují.

3. c) Najděte v textu 3. a) fráze, které jste četli. Podtrhněte je.

4. Doplňte dialogy.

Zde jsou zvýrazněny fráze, které mají studenti doplňovat ve cv. 4. a), ty jsou následně doplněny v dialozích, které se liší.

Servírka: Dobrý den, **co si dáte k pití?**
 Paní: **Dám si** perlivou vodu, prosím.
 Pán: **Já si dám** kofolu. A prosíme **jídelní lístek.**
 Servírka: Jistě.

S: Vaše pití, prosím.
 Pán: Děkujeme, **chtěl bych** ještě kávu, prosím.
 S: Vaše káva, pane. **Máte vybráno?**
 Pán: **Dám si** moravské uzené a knedlíky.
 Paní: **Já si dám** smaženou rybu a hranolky.

S: Prosím.
 Pán: Máte sůl, prosím vás?
 S: Tady je sůl. **Ještě něco?**
 Paní: **Dám si** malé pivo, prosím.

S: **Chutnalo vám?**
 Paní: Ano, bylo to moc dobré.
 S: **Ještě něco?**
 Pán: **Zaplatíme.**
 S: Dohromady, nebo zvlášť?
 Pán: Dohromady.

S: 212 korun, prosím.
 Pán: 230, **to je dobré.**
 S: Děkuju, na shledanou.
 Pán: Na shledanou.
 Paní: Na shledanou.

4. a)

Z předchozích dialogů vybírají fráze vhodné do jiných dialogů, které odrážejí podobnou situaci.

S: Dobrý den, **co si dáte k pití?**

Olda: Dobrý den, **dám si** pivo.

S: Desítku nebo dvanáctku?

O: Desítku.

S: Co **si dáte** k jídlu?

O: Uzené maso, bramborové knedlíky a špenát.

S: **Ještě něco?**

O: Ne, to je všechno. Zaplatím.

S: 95 korun.

O: 100.

S: Díky, na shledanou.

O: Na shledanou.

4. b)

Číšník: Dobrý den, co si dáte?

Jana: **Jídelní lístek**, prosím.

Č: Máte **vybráno?**

J: **Dám si / chtěla bych** grilované kuře a brambory.

Č: Co **si dáte k pití?**

J: Dvě deci džusu.

Č: Jakého?

J: Máte jablečný?

Č: Ano.

4. c)

S: Ještě něco, pane?

Petr: **Chtěl bych / dám si / ještě** kávu.

S: Espresso?

P: Espresso s mlékem, prosím.

S: Prosím.

4. d)

Č: **Chutnalo** vám, paní?

Anita: Ano, bylo to moc dobré.

Je dobré motivovat studenty k vytváření bytí i jednoduchých vět.

SLOVESNÉ TVARY – JAK TO ŘÍKAJÍ...

5. a) Přečtěte slova. Slovesa časujte.

Nezapomínejte na časování sloves. Někdy zařaďte do výuky aktivitu spojenou pouze s procvičováním přítomných slovesných tvarů.

Není však nejlepší časovat samoúčelně, lepším postupem je motivovat studenty k vytváření krátkých vět, které společně rozšiřují. Alex vaří. Přidají Alex vaří večeri. Alex vaří často večeri. Alex často vaří doma večeri pro svou rodinu. A tak dále.

5. b) Odpovězte na otázky podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení) Terezo, **v kolik hodin** obvykle večeříš? B: Obvykle večeřím **v 18.30**.

Studenti si přečtou otázky a odpoví na ně, potom procvičují intonaci tázacích vět. Ptáte se, vyvolaní studenti odpovídají. Potom na tytéž otázky studenti odpovídají ve dvojicích nebo v menších skupinách.

RESTAURACE – JÍDLO A PITÍ

6. Podívejte se na jídelní lístek a vysvětlete, co jsou:

polévky teplé nápoje studené nápoje hlavní jídlo saláty přílohy zákusky

7. Sestavte dialogy. Použijte uvedené fráze.

Studenti využívají především fráze ze cv. 3. a), 3. b), 4.a). Seznámí se zde také s dalšími variantami. Nepřekládejte, ale sehrajte se studenty scény, z nichž pochopí význam frází.

8. Doplňte otázky.

9. Víte, co rádi jedí Češi k obědu? Co myslíte?

Studenti zkusí říct, co si myslí (budou patrně vycházet i z lokálního jídelníčku v místě, kde žijí). Pak můžou říct, co si myslí, že Češi nejedí rádi, a pak také, co jedí a nejedí rádi oni. K tomuto cvičení je také dobré mít ofocený nějaký typický jídelní lístek, aby mohli vybírat z něj.

knedlíky, housku, baklažán, salát, maso, chilli papričky, mléko, omáčku, špagety, rajčata, brambory, sýr, chléb, ovoce, zelí, špenát, salám, kuskus, polévku

10. Vytvořte dialog „V restauraci“.

Nyní již studenti samostatně pracují ve dvojicích, či trojicích a vytvářejí situaci v restauraci, kterou pak přehrají.

Je dobré, abyste konverzaci nějak shrnuli tím, že všem studentům dáte repliky, na které musí reagovat - např: Jídelní lístek, prosím. Co si dáte k pití? Zaplatíme. ... a do toho zařadíte na závěr otázky Ještě něco? Nechcete nic k pití? Nikdo nic nechce? - Toto může posloužit jako spojení k další gramatice.

Studenty upozorněte na to, že v ruštině je větší škála neurčitých zájmen. V češtině se nepíše žádné spojovníky apod. Určitě je udiví žádný. Toto slovo dost procvičujte.

ZÁJMENA - TÁZACÍ, ZÁPORNÁ a NEURČITÁ

Studenti také mohou věty přečíst se správnou intonací (ve dvojicích).

Haló, je tu **někdo**?

Ne, **nikdo** tady **není**.

Ptáš se **někoho**?

Ne, **nikoho** se **neptám**.

Objednáváš **někomu**?

Ne, **nikomu neobjednávám**.

Hledáte **něco**?

Ne, **nic nehledáme**.

Mluvíte **o někom / o něčem**?

Ne, **o nikom / o ničem nemluvíme**.

Setkáte se s **někým**?

Ne, s **nikým se nesetkáme**.

Zdůrazněte tyto vazby - o nikom, o ničem, s nikým! Aby studenti neříkali ni s kým, ni o čem a podobně!

Procvičte se studenty tvary zájmen ve cvičeních: 11.-12.

Velmi důležité je nacvičit správné odpovědi - o nikom, nikoli ni o kom...

11. a) Odpovězte podle příkladu.

11. b) Tvořte podobné otázky. Pracujte ve skupinách.

12. Odpovězte podle příkladu.

Cvičení udělejte praktičtější formou:

Rozdejte studentům kartičky (každý dostane jednu otázku napsanou na kartičce), kde mají otázky ze cvičení.

Studenti chodí po třídě a ptají se navzájem. Když se jeden zeptá druhého a dostane správnou zápornou odpověď, otázky si vymění a najdou si nového partnera a tak dále, až každý student projde všechny otázky. Je na vás, abyste odhadli, jak dlouho je tato aktivita funkční, a pak ji zastavili. Na závěr každý přečte otázku, kterou právě má a někoho se zeptá, ten odpoví a zeptá se na svou kartičku dalšího, až se zkontrolují všechny.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Četla jsi o někom?

Setkali jste se s někým v kině?

Budete o něčem diskutovat?

Vyprávěli o někom?

Slyšel jsi to o někom?

Dáš si kávu s něčím?

Poletíte tam s někým?

Seznámila ses s někým na kurzu?

Psal jsi o něčem?

Děláš něco?

Pavel včera někoho viděl?

Chce jít někdo na návštěvu?

Chcete někomu zatelefonovat?

Bojíš se něčeho?

Diskutovala Věra s někým?

12. b) Tvořte podobné otázky. Pracujte ve skupinách.

Studenti si mohou připravit na kartičky podobné otázky, se kterými pak aktivita pokračuje.

13. a) Čtěte.

Před četbou textu se studentů opět zeptejte, co snídají a zda je to typická snídaně v jejich zemi. Co myslí, že je typická snídaně v České republice? Řeknou pár věcí, napište je na tabuli. Potom si každý sám přečte text o české snídani.

ČESKÁ SNÍDANĚ

Typická česká snídaně

Studenti doplní na tabuli další věci, pokud je tam ještě nemají a odpoví na otázku: Co je typická snídaně v ČR? Studenti by měli svými slovy reprodukovat fakt, že (podle textu) je to problém, protože už vlastně nevíme, co je typická česká snídaně. Pak se jich zeptejte, co z toho, o čem se v textu píše, je dobré ráno jíst a pít a co ne. Je to otázka do diskuse – někdo myslí, že pít ráno kávu je dobré, protože se člověk potřebuje probudit, ale někdo řekne, že to není dobré, protože káva není zdravá... Nechte studenty diskutovat, pokud k tomu nedojde, motivujte je k tomu vlastními otázkami.

ANKETA – co rádi snídáte?

13. b) Čtěte.

Zeptejte se: „Co **rádi** snídáte?“ Studenti řeknou pár věcí, pak si přečtou anketu mezi Čechy:

14. Jaká je vaše typická snídaně? Udělejte anketu ve třídě.

Udělají podobnou anketu ve třídě. Obejdou třídu a ptají se šesti svých spolužáků (můžou i mň, to je na uvážení), zapíší výsledky do tabulky, pak o nich vyprávějí.

V této fázi ponechte na studentech, zda budou již kopírovat z ankety mezi Čechy vazbu mám rád/a, nebo ne. Dbejte pouze na to, že když slyšíte něco chybného (mám rád jíst, ...), opravíte to v individuálních případech. Když dokončí práci s tabulkou a vyprávějí, co kdo jí k snídani, měla by vyvstat otázka vazby mít rád/a. Pokud nevyvstane, navoďte ji návratem do ankety, kde jsou tyto vazby použity a podtrženy.

Po vysvětlení vazeb a jejich procvičení, je tu další možnost pro skupinovou práci. Studenti se můžou několikrát za sebou ptát svého kolegy, co má rád/ráda. Ten ta bude muset rychle a gramaticky správně reagovat.

Co máš rád/ráda? Mám rád/ráda... Co máš rád ráda?...

Můžeme samozřejmě kladnou otázku změnit na Co nemáš rád/ráda? Nemá rád/ráda...

Je dobré napsat tyto vazby na tabuli, ať je mají studenti nejen v učebnici, ale také neustále před očima.

SLOVESNÉ VAZBY – MÁM RÁD / RÁDA + akuzativ

15. Tvořte krátké věty podle příkladu.

Příklad: Ano, Alice **má ráda** okurkový salát. Ne, Alice **nemá ráda** okurkový salát.

Renata   mám / nemám   rád   zeleninová polévka

16. Tvořte krátké otázky. Odpovídejte podle příkladu.

Příklad: Věra - **mít** - **ráda** - bramborová polévka
 A: Věro, **máš ráda** bramborovou polévku? B: **Ano, mám.** B: **Ne, nemám.**

Studenti nejdříve pracují samostatně, věty si připraví. Opravujte nejprve s celou skupinou, potom v menších skupinách ještě znovu. Motivujte studenty k vytváření podobných tázacích vět. Měla by v nich být obsažena jídla, která studenti znají z domova nebo z jídelny. Můžete zadat písemný domácí úkol: napište 5 vět, ve kterých uvedete, která jídla máte rádi.

17. Tvořte věty podle příkladu.

Procvičujte mít rád/ráda a předložku bez s genitivem. Nejprve dejte studentům za úkol najít v rámečcích věci, které se k sobě hodí: džus - led, káva - mléko... a potom studenti samostatně dělají vazby:

Příklad: A: (oslovení) Evo, **co nemáš ráda?** **čaj BEZ cukr**
 B: Nemám ráda **čaj bez cukru.**

maso, chléb, čaj, polévka, houska, džus, káva, polévka, zmrzlina, vodka, hranolky, brambory, párek, maso, dort, maso

zelenina, marmeláda, šlehačka, máslo, omáčka, led, hořčice, kopr, mléko, paštika, příloha, citron, chléb, čokoláda, okurka, kečup, tatarka

18. Čtete:**RECEPT - JAHODOVÉ PIŠKOTY V MÍSE**

Studenti si přečtou recept. Zeptejte se jich, jestli si myslí, že je výsledný produkt dobrý, jestli dělají něco podobného. Jedná se o velmi primitivní recept, neboť text slouží jako úvod k procvičování vyjádření množství.

Jak vyjádříme MNOŽSTVÍ

Studenti v souvislosti s četbou receptu postřehli, že se v něm vyjadřuje množství. Vysvětlete jim, jakým způsobem můžeme množství něčeho vyjádřit jinak, než jak je to uvedeno v receptu. Můžete vést studenty k tomu, aby pracovali častěji s přehlednými tabulkami.

Se studenty vyjádření různého množství nacvičujte nejen v dialozích, ale i ve cvičeních: 19.-21.

19. Tvořte krátké věty a doplňte správný tvar genitivu.**20. Tvořte krátké věty podle příkladu.****20. a)**

Příklad: koupím si 15 dkg uzený sýr Ke svačině si koupím **15 dkg uzeného sýra.**

Pozor na ukazovací zájmena. V tomto cvičení studenti chtějí zdůraznit, že si chtějí přidat přesně tohle a nic jiného.

20. b)

Příklad: A: (oslovení) Jakube, co je na stole v kuchyni? **talíř houbová omáčka**
B: Na stole v kuchyni je **talíř houbové omáčky**.

20. c)

Příklad: A: Přidáš si ještě? / Přidáte si ještě? **trochu ta sladká marmeláda**
B: Ještě si přidám **trochu té sladké marmelády**.

21. Jak vaříte vy? Vyprávějte, co děláte, KDYŽ...

Jako ukázkou použijte recept na jahody v míse. Nechceme detailní popis postupu (neznají slovesa...), ale chceme vědět především, co do receptu patří.

Zde je prostor pro konverzaci o vaření, studenti si mohou také přinést nějaký jednoduchý recept nebo dostanou za úkol na příště...

DESET HROZNÝCH JÍDEL ZE ŠKOLNÍ JÍDELNY PODLE ČECHŮ STŘEDNÍ GENERACE:

22. a) Čtěte a diskutujte.

Studenti diskutují o tom 1) co je to - co které jídlo znamená a z čeho se připravuje 2) co mají a nemají rádi oni, buď mohou vybírat ze seznamu, pokud jídla znají (například z jídelny v zařízení), nebo říkat, co jiného jim nechutná.

Studenti by se měli seznámit s vazbou chutnat.

22. b) Znáte jídla z české jídelny? Chutnají vám? Udělte ve třídě anketu.

Studenti opět udělají ve třídě anketu - musí se zeptat alespoň čtyř lidí, co z českých jídel jim chutná a nechutná. Při tom se objeví problémy - chutná mi knedlíky, chutná tobě koláč... Následuje vysvětlení:

Chutná mi + subjekt (nominativ sg.).
Chutná nám + subjekt (nominativ sg.)
Chutnají mi + subjekt (nominativ pl.)
Chutnají nám + subjekt (nominativ pl.)

SLOVESNÉ VAZBY

23. Tvořte krátké věty podle příkladu.

Příklad: já nechutnat párek kečup **Nechutná mi párek bez kečupu.**

INSTRUMENTÁL singuláru

Za pomoci zjednodušeného výkladu uvedeném v učebním materiálu připomeňte studentům tvoření tvarů instrumentálu singuláru u substantiv. (Již se s těmito gramatickými jevy mohli setkat v lekci zaměřené na dopravu, dopravní prostředky.) Projděte společně s nimi tabulku s jednotlivými tvary instrumentálu singuláru a přečtete příklady. Případné zájemce o celou deklinaci substantiv odkažte na Tabulky. Správné tvoření tvarů instrumentálu singuláru procvičujte se studenty v následujících cvičeních. Dbejte také na správné užívání vazby sloves s tvary substantiv v instrumentálu singuláru.

24. a) Tvořte krátké věty podle příkladu.

Příklad: Chtěla bych kuře rýže Chtěla bych kuře **s rýží**.

Před tímto cvičením si můžete opět připravit výběrové tabulky, v nichž studenti sami hledají vhodné kombinace a ve dvojicích si říkají, co s čím mají rádi / co jim chutná:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

kuře, džus, chléb, houska, koňak, ryba, čaj, jogurt, maso,
káva, pizza, chlebiček, dort, salát, víno

ovoce, máslo, salám, led, šlehačka, citron, sýr, koření,
marmeláda, mléko, pepř a sůl, salát, knedlík, koláč

Následuje písemné cvičení s již připravenými dvojicemi:

Příklad: Chtěla bych kuře s rýže Chtěla bych kuře **s rýží**.
Chtěl bych / chtěla bych ovocný džus led

Projděte se studenty instrumentál, vraťte se k předchozímu cvičení a procvičte v něm tvary adjektiv a zájmen.

24. b) Sestavte krátké dialogy. Použijte v nich věty ze cv. 24. a).**25. Udělejte anketu. Ptejte se ve třídě. Řekněte podle příkladu:**

25. a) co kdo rád / ráda dělá

25. b) co má kdo rád

25. c) co komu chutná

25. d) co se komu líbí

Vyberte správnou frázi.

Příklad: A: (oslovení) Daniare, **chutnají ti** knedlíky se špenátem?

B: **Ano, chutnají mi.**

Příklad: A: (oslovení) Pane Murade, **chutnají vám** brambory s omáčkou?

B: **Ne, nechutnají mi.**

Studenti vyplní do tabulky jména spolužáků, nejprve s nimi dejte dohromady správné verze otázek:

Líbí se vám ČR?

Čtete rád/a knihy?

Chutná vám dort bez šlehačky?

Líbí se vám obrazy Picassa?

Máte rád/a film?

Sportujete rád/a?

Chutná vám čaj bez cukru?

Chutnají vám knedlíky se špenátem?

Potom chodí po třídě a ptají se všech na všechno a zapisují do tabulky.

	knedlíky se špenátem	čaj bez cukru	sportovat	film	obrazy Picassa	dort bez šlehačky	číst knihy	Česká republika
učitel/ka	ano							

Příklad: Pane učiteli, chutnají vám knedlíky se špenátem? – Ano, chutnají mi.

Následně se ptají navzájem v celé třídě: Má Askar rád film? Sportuje Anina ráda? Chutnají Alexovi knedlíky se špenátem? atd.

ŽIJEME V ČR

Zeptejte se studentů zda vědí, co je chlebiček, zda ho někdy jedli, nebo proč ho nechtějí jíst (můžou být např. muslimové – je tam šunka apod.). Odkáže se na obrázek chlebičku před textem.

Můžete také nějaké chlebičky koupit a přinést je do třídy (různé druhy, pamatujte např. na vegetariány).

Další otázkou je, mají-li něco podobného, znají-li podobné jídlo u jiných národů. Odpověď by měla znít, že ano, neboť něco podobného existuje všude, jak se také potvrdí v textu.

1. a) Čtete.

Nyní dostanou za úkol individuálně přečíst text. Jde o tzv. rychlé čtení. Pak studenti dostanou **tříminutový limit**, aby mohli odpovědět na otázky, které napíšete na tabuli:

Která jména se v textu vyskytují? – Mikuláš Kopernik, lord Sandwich, Josef Lippert

Které časové údaje se v textu vyskytují? – osmnácté století, 29. 3. 1892, 1924, celý den, 24 hodin

Účelem je nácvik rychlého vyhledání pouze těch informací, které potřebují, takže jim v tomto případě nedopřejte více času. Po třech minutách se studentů zeptejte a napište na tabuli, co našli – jako skupina by měli dát dohromady všechno. Zapište údaje na tabuli.

Nyní dostanou čas, aby si text přečetli znova podrobně a odpověděli na otázku **Proč je český chlebiček jiný než sandwich?** – sandwich – 2 plátky veky, chlebiček jeden a **Jaké druhy chlebičků v textu jsou?** s vlašským salátem, s vejcem, se šunkou, s lososem, kaviárem, se sýrem, s bramborovým salátem – motivujte je k používání instrumentálu.

ČESKÁ SPECIALITA – CHLEBÍČKY

1. b) Najděte u chlebičků pro a proti, zapište je do tabulky.

To záleží také na názoru

+	-
chuť, není těžké je připravit, studená kuchyně, univerzálnost, rychlost, různé varianty,	nejsou zdravé, rychle se kazí,

1. c) Tvořte otázky k textu a používejte slova z tabulky.

Ke každému tázacímu slovu lze vytvořit více otázek. Dostanou čas připravit si otázky – mohou otázky připravovat ve dvojicích a potom se ptát jiné dvojice.

Příklad: A: (oslovení) Víte, kdy vznikl první chlebiček? B: Nevím.

Kdo? Co? Proč? Kdy? Kde? Jak? Jaký?

2. Odpovězte.

- a) Víte, kde ve vašem městě prodávají chlebičky?
b) Víte, jaká je vaše národní specialita?

3. Víte, co znamená, když říkáme:

To už nesouvisí s chlebičky, ale s českým stolováním – úkolem cvičení je seznámit se s některými ustálenými výrazy a odvodit jejich význam:

dvojka bílého
sedmička vína
deci sody
jít na jedno
do trojky

1 decilitr / 100 mililitrů sodovky
do sklenice na tři decilitry
dvě deci vína
láhev
dát si pivo v hospodě

**dvojka bílého
sedmička vína
deci sody
jít na jedno
do trojky**

**dvě deci vína
láhev
1 decilitr / 100 mililitrů sodovky
dát si pivo v hospodě
do sklenice na tři decilitry**

4. Víte, co říkáme, když... Spojte podle příkladu.

Studenti se seznámí s důležitými frázemi z oblasti stolování a přehrají je ve dvojicích nebo s vámi:

začínáme jíst
končíme jídlo
začínáme pít
ptáme se, jaké bylo jídlo
potřebujeme sůl, pepř ...
přineseme jídlo

Dobrou chuť.
Děkuji, bylo to dobré.
Na zdraví!
Chutnalo vám?
Můžete mi podat ....., prosím.
Berte si.

PAMATUJETE SI?

1. Řekněte, co kdo rád dělá? Co má kdo rád / ráda?

Podle toho, co studenti vidí na obrázcích, vyprávějí o lidech z nich:

Rybář rád...	sedí u řeky, čte, je sám
Rybář má rád...	klid, ticho, vodu,
Malíř rád...	poslouchá hudbu, zpívá si, pije víno
Malíř má rád...	obrazy, hudbu, víno
Automobilistka ráda...	jezdí autem, jí zmrzlinu, poslouchá rádio, telefonuje
Automobilistka má ráda...	hlučnou hudbu, rychlost, psa..

2. Odpovídejte:

Podle toho, co kdo má rád a co rád/a dělá, vyvodí důvody, proč by se spolu asi nesnesli, a říkají, proč kdo koho nemá rád:

Příklad: A: (oslovení) Vašku, **proč** nemá rybář rád automobilistku?
B: **Protože** automobilistka nemá ráda ticho.

Proč nemá automobilistka ráda rybáře? Protože rybář nemá rád auta a hlučnou hudbu.

Proč nemá malíř rád automobilistku? Protože automobilistka nemá ráda klid.

Proč nemá automobilistka ráda malíře? Protože malíř pije moc vína.

Proč nemá malíř rád rybáře? Protože rybář nemá rád hudbu.

Proč nemá rybář rád malíře? Protože malíř rád zpívá a poslouchá hudbu.

Uvedené důvody jsou jen příklady, vynalézavosti se meze nekladou.

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelskému manuálu - oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 4: ZDRAVÍ A LIDSKÉ TĚLO

FONETIKA

souhlásky: L, R

Zde se soustředíme na výslovnost R a L, také na jejich slabikotvornou podobu. V lekci o zdraví se vyskytují slova jako krk, brada a podobně, proto se dobře hodí ke zopakování a procvičení této problematiky. Ruština nemá slabikotvorné R ani L, má dvě varianty L, navíc studenti budou mít tendenci vkládat O i tam, kde se nejedná o slabikotvorné R, L, ale o ruské polnoglasijsje (korova, moloko apod.).

1. a) Čtěte:

1. b) Čtěte a správně vyslovujte:

Předčítejte, studenti po vás opakují.

1. c) Opakujte a pečlivě vyslovujte slova.

Na úvodní aktivitu navazuje již práce s výslovností na slovní zásobě přímo z lekce. Záměrně jsou zde jen některá slova – převážně výslovnostně obtížná. Čtěte a ukazujte si přitom na části těla.

hlava, brada, prsa, krk, čelo, tváře, nos, vlasy, oči, rty, uši, záda, prsty, hrudník, kostrč, páteř, nárt, břicho

2. Vyberte slova, která patří do nemocnice nebo je můžete slyšet v ordinaci.

Práce se slovníkem. Ve dvojicích rozhodnou, co ano a co ne (a proč – kde to tedy mohou slyšet):

restaurace, čekárna, injekce, odložte si, řidič, sestra, bratr, otevřete pusu, ordinace, nůž, kde to bolí?, co si dáte?, recepce, krev, karta, číšník, záchranná služba, řidičský průkaz, bar, první pomoc, sanitka, diagnóza, vařečka, recept, instalatér, operatér, dřez, operační sál, porodnice

TĚLO ČLOVĚKA

3. Popište obrázek. Použijte slova ze cv. 4. a).

Se studenty projděte tvary množného čísla u párových částí těla, tj. chodidla, paty, kotníky, kolena, stehna, nohy, lokty, dlaně, ramena, ruce, prsty.

Nacvičte sborově výslovnost jednotlivých částí lidského těla. Studenti popisují jednotlivé části svého těla. Spolupráce ve dvojicích, např. forma otázek: Co je to? Co je tohle? To je loket. To je pata.

Pokud se jedná o skupinu bez společenských či religiózních zábran, mohou se i polepovat cedulkami s názvy jednotlivých částí těla.

4. a) Čtěte a naučte se používat slova.

4. b) Čtěte a naučte se používat slovesné vazby.

4. c) Čtěte a naučte se používat slova.

SLOVESA – PERFEKTUM a IMPERFEKTUM

PERFEKTUM – tvary přezentu vyjadřují děj, který proběhne...

Příklad: udělat → **singulár** (já) udělám (ty) uděláš (on, ona) udělá
plurál (my) uděláme (vy) uděláte (oni, ony) udělají

IMPERFEKTUM – tvary vyjadřují děj, který BUDE, ZAČNE, STANE SE...

Příklad: dělat → **singulár** (já) budu dělat (ty) budeš dělat (on, ona) bude dělat
plurál (my) budeme dělat (vy) budete dělat (oni, ony) budou dělat

Se studenty přečtete slovesné tvary (perfektum a imperfektum) v tabulkách a připomeňte jim, že stejně jako v ruštině se i v češtině téměř každé sloveso vyskytuje v páru neboli ve vidové dvojici. Pár (vidovou dvojici) tvoří sloveso vidu dokonavého a sloveso vidu nedokonavého. Více viz přehled vidových dvojic ve cv. 5. a). V souvislosti s problematikou vidů je vhodné také studentům sdělit, že funkce českých slovesných vidů v minulém, přítomném a budoucím čase se v zásadě neliší od slovesných vidů v ruštině. Můžete rovněž studenty odkázat k Tabulkám.

5. a) Čtete vidové dvojice.

5. b) Všimněte si vidových dvojic v textech. Naučte se je postupně používat.

6. Přečtete dialogy. Pracujte ve dvojicích.

Nejprve studentům řekněte, že se jedná o situace, v nichž lidé mají zdravotní problémy. Potom si přečtou texty individuálně, teprve potom je procházejí ve dvojicích a nakonec přečtou nahlas.

Sehrajte je ve dvojicích nebo menších skupinách.

6. d) Vytvořte podobné dialogy.

Řekněte studentům, aby použili fráze ze cvičení 4.

OBLIČEJ

7. a) Podívejte se na obrázek. K šipkám doplňte slova a přečtete je nahlas.

7. b) Čtete a naučte se používat slova.

7. c) Popište svůj obličej.

7. d) Popište obličej spolužáka. Ptejte se podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení), **co to je?** B: To je **oko**. B: To jsou **oči**.

Popište nejprve svůj obličej jako příklad. Ptejte se: Co to je? To je oko, To jsou oči. Potom studenti pracují ve dvojicích, nebo skupinách.

8. a) Čtete a naučte se používat fráze.

8. b) Řekněte, co vidíte na obrázcích.

Studenti musí poznat, které fráze se k čemu hodí.

- Vypadá špatně. Má teplotu. Měří si teplotu. Vzáp si lék.
- Převezli ho do nemocnice. Byl na pohotovosti. Sešli mu ránu. Jít na převaz. Vyndat stehy. Vydezinfikovali mu ránu jódem. Z rány teče krev.
- Žena vlevo nevypadá dobře. Je celá bílá. Má teplotu.
- Zavolejte sanitku! Muž vpravo je celý bílý.

9. Přečtěte dialogy. Pracujte ve dvojicích.

Aktivitu opět uveďte, po přečtení se studentů ptejte - např. Proč tatínek nemá rád zubaře?

9. a)

Nacvičujte správnou intonaci.

9. b)

Tomáš přijde pozdě domů, rodiče nevědí, kde tak dlouho byl.

9. c) Sestavte podobné dialogy.

9. d) Podívejte se na obrázky a řekněte, co se stalo.

Studenti ve dvojicích nebo trojicích vymýšlejí příběh, dělají si poznámky a nakonec jeden student prezentuje příběh třídě. Pracujte s touto aktivitou jako s **poslechem** - ostatní studenti poté musí příběh jedné skupiny reprodukovat společně. Prezentující používá zvětšené obrázky, které pokládá na zem, nebo připevňuje na tabuli, a vypráví, co se stalo. Vy pak obrázky sundáte a dva jiní studenti musí s pomocí třídy opět vytvořit příběh, který prezentovala daná skupina. Pak následuje stejným způsobem další prezentace. Studenti tak stále varují podobný příběh a neustále přemísťují obrázky na tabuli. Pak se můžete zeptat, který příběh byl nejzajímavější.

9. e) Vyprávějte, zda se vám stalo něco podobného.

10. Přečtěte fráze.

SLOVESNÉ VAZBY – BOLET, ONEMOCNĚT, BÝT NEMOCNÝ

Studenti by se měli seznámit se slovesnými vazbami. Měli by je aktivně užívat. Můžeme to nacvičit např. dramatizacemi, které pro své studenty připravíme. V těchto dramatizacích by měli užívat slovní zásobu a slovesné vazby, které se nacházejí v lekci.

Se studenty procvičujte užívání daných sloves nejen ve cvičeních.

11. a) Přečtěte slova. Naučte se je používat.

11. b) Přečtěte slova. Naučte se je používat.

11. Hrajte dialogy ve dvojicích – jeden student / jedna studentka je doktor / ka, jeden / jedna je pacient / ka.

Další část lekce uveďte tím, že se ptáte studentů, co děláme, když je člověk nemocný, nebo má úraz. Co musíme dělat? – Přejděte k modálním slovesům – zeptejte se studentů – co děláte, když ... jste nemocný/á? Oni řeknou, že berou léky. Vy dodáte: Ano, MUSÍTE brát léky. A podobné příklady – nesmíte, můžete...

SLOVESA – MODÁLNÍ SLOVESA

Připomenejte studentům, jaká modální slovesa jsou v ruštině a jaké ekvivalenty jim odpovídají v češtině. V textech, dialogích, cvičeních by si studenti měli všimnout užívání tvarů modálních sloves. Rovněž je začnou užívat v mluvě. Pokud chcete, není od věci srovnat ruské a české varianty vyjadřování modality.

V LÉKÁRNĚ

Za pultem stojí lékárnice, malá fronta 3-4 osoby, je jasně vidět, že mezi osobou u pultu, tj. obsluhovanou, a těmi, na které přijde řada později, je odstup. Tento úzus studentům sdělte. Ponechává se menší osobní prostor pro každou osobu.

12. Přečtěte dialogy. Pracujte ve dvojicích.

Poté, co si přečtou text a připraví se, studenti dialogy zahrají ve dvojicích.

V LÉKÁRNĚ – VÝDEJ NA RECEPT

V LÉKÁRNĚ – VOLNÝ PRODEJ

13. Přečtěte slova. Naučte se je používat.

14. a) Poradte nemocnému, co má dělat, KDYŽ...

Příklad: A: (oslovení) Jano, co mám dělat, **když** mám angínu?
muset – brát – lék pl. – a – ležet – v – postel

B: (oslovení) Davide, **když máš angínu, musíš brát léky a ležet v posteli.**

14. b) Doplňte správně slovesné tvary: bolet, být nemocný, mít.

Petr nikdy ...**neměl**... žloutenku. Věra **je** často **nemocná**. Denisu **bolí** hlava. Pavel **je** dva týdny **nemocný**. David **má** chřipku. Moniku moc **bolí** zuby a ucho. Jeho sestry **jsou** velmi často **nemocné**. Aleše včera **bolely** ruce a záda. Lenku dnes **bolí** v krku. Renata **je nemocná**, proto nepřijde do práce.

15. a) Řekněte, co vás bolí. Použijte příklad.

Příklad: Po ..... mě bolí ..... Po špatném obědě mě **bolí žaludek**.

po špatném obědě	žaludek
po alkoholu	hlava
po náročném tréninku	ramena
po bezesné noci	záda
po práci na zahrádce	ruce
po práci v kanceláři u počítače	oči
po noční diskotéce	uši
po jízdě na kole	hýždě / zadek
po plavání v bazénu	krk
po lyžování a bruslení	nohy

Každé slovo mohou použít jen jednou!

Varianta: Studenti můžou uvádět i jiné odpovědi, které nemusí být špatné a nesprávné, jen by měli vysvětlit, proč takto odpověděli.

15. b) Najděte podobné situace a řekněte, co vás bolí.

16. Doplňte otázky a napište je.

ŽIJEME V ČR

1. Čtete a naučte se používat.

Přineste si návod na užívání léků s sebou do výuky. Nechte studenty vyhledávat příklady toho, co najdou ve slovní zásobě.

2. Čtete slova a naučte se je používat.

PAMATUJETE SI?

1. a) Doplňte tabulku s chybějícími informacemi. Použijte slova a fráze z rámečku.

Studenti doplní informace z rámečků do tabulky. Z prvního do levé části, ze druhého do pravé části.

nemoc / zranění	příznaky
1. Máte chřipku.	Mám opuchlý krk a nemůžu polykat.
2. Jste nachlazená.	Kýchám a mám velkou rýmu. Hepčííí.
3. Máte zácpu.	Nemůžu jít na záchod a bolí mě břicho.
4. Máte zlomenou ruku.	Spadla jsem ze schodů a bolí mě to jako čert.
5. Máte otravu jídlem.	Mám křeče do žaludku, bolí mě břicho, mám průjem a zvracím, mám horečku.
6. Vyvrknul jste si kotník.	Nemůžu chodit, strašně to bolí.

Udělať šipky k lidem na obrázku, ke kterým repliky patří.

1. b) Utvořte šest dialogů „U doktora“ pro situace z tabulky.

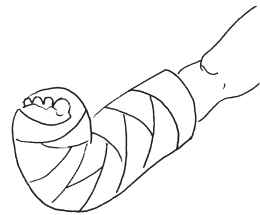
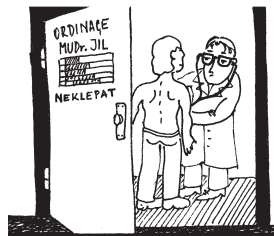
Využívají slovní zásobu z lekce a píšou, co lidé řeší s doktorem Králem, když jsou v ordinaci. Dialogy lze pak přehrát, nebo vyvěsit po třídě.

LEKCE 4.

Zde jsou obrázky, které můžete využít pro doplňkovou aktivitu – rozstříháte je a řeknete studentům, že musí použít 9 z nich plus prázdný – tam mohou nakreslit, co potřebují a vymyslet příběh. Příběhy si přehrají.

K NAKOPIROVÁNÍ:

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelenskému manuálu – oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 5: PLÁNY A BUDOUCNOST

FONETIKA

souhlásky: D, T, N, Ď, Ť, Ň

Procvičte rozdíl mezi tvrdou a měkkou výslovností. Pozor na cizí slova.

1. a) Čtěte:

1. b) Čtěte a správně vyslovujte. Zazpívejte si.

Jedná se o cvičení výslovnosti, zároveň se v něm vyskytuje budoucí čas imperfektiv i perfektiv, s nímž se pracuje v lekci. Pokud jste schopni, můžete zazpívat, nebo pustit, nebo můžou jen číst, můžou dostat noty. Pozor na některé kulturní rozdíly, někteří studenti mohou odmítat zpívat, ba i poslouchat zpěv.

Lze potom procvičovat tak, že se studenti rozdělí a každá skupina čte jednu repliku sborem nebo jeden je ptáček a druhý klade otázku apod. Hlavním cílem procvičování je zaměřit se na co nejlepší výslovnost. Zároveň už předznamenáváme jednak téma počasí, které se v lekci objeví, jednak tvary perfektivní.

CO CHCETE DĚLAT PŘÍŠTÍ TÝDEN? CO CHCEŠ DĚLAT PŘÍŠTÍ TÝDEN? CO MUSÍŠ DĚLAT PŘÍŠTÍ TÝDEN?

Studenti se podívají na obrázky, seznámí se s Ljudou a s Marií a přečtou si, co chtějí a co musejí dělat příští týden.

2. a) Řekněte, co vy chcete dělat příští týden.

2. b) Řekněte, co musíte dělat příští týden.

2. c) Zeptejte se svých kolegů (nejméně tří), co chtějí dělat a co musejí dělat. Odpovědi napište.

Podobně studenti pracují spolu.

3. a) Přečtete věty a řekněte, které věty říká Ljuda (L) a které věty říká paní Marie (M):

Bez ohledu na rozebírání formy budu (která je pro ruské mluvčí analogická) studenti říkají, co si ONI myslí, že bude která z žen dělat. Jedná se o predikci, kterou budou následně korigovat po četbě textu. Studenti se budou patrně domnívat, že řidičský průkaz bude dělat mladá holka, ale dozvedí se, že jej bude dělat starší paní. Tato predikce slouží jako motivace ke čtení a intenzivnější práci se slovní zásobou. Je tedy klidně možné, že u některých vět zapíšou L i M, protože je to dost logické.

Až budu velká...   **Až** budu v důchodu...

V řešení je, co pravděpodobně řeknou, tučně je zvýrazněna správná varianta, k níž dojdou po čtení textu.

0. L	budu baletkou.
1. M i L	budu studovat nový jazyk.
2. M i L	budu trávit hodně času s dětmi.
3. L	budu mít pas a budu cestovat po celém světě!
4. L , ale je to M	budu pracovat s počítačem.
5. L	budu mít manžela a tři děti.
6. L	budu tancovat v divadle.
7. L , ale je to M	budu chodit do autoškoly.
8. L	budu mluvit dobře česky.
9. L	budu slavná.
10. M i L	budu chodit na výlety do hor.

3. b) Čtete texty. Potom řekněte, co je pravda ve cv. 3. a).

Studenty můžeme rozdělit na Ljudy a Marie – každá skupina si přečte jen svou verzi, třeba i dvakrát. Pak, aniž by se do textu dívali, mluví Ljudy s Mariemi a svými slovy řeknou, co budou dělat. Používají k tomu cv. 3. a). Otázky mohou být napsány na tabuli, takže když budou plnit toto cvičení, měli by mít zavřené knihy. Je to ústní cvičení. Potom doplní správné verze podle textu a dohromady si to zkontrolují. Ljudy pak mohou číst Marie a naopak – popřípadě i nahlas k procvičení výslovnosti a intonace.

Cvičení můžete pojmut jako **poslechové**, takže studenti text nečtou, ale čtete ho vy a oni odpovídají podle toho, co slyšeli.

3. c) Řekněte podle příkladu, co bude (začne) dělat Ljuda a co bude (začne) dělat Marie:

Příklad: A: Ljuda **bude studovat** ještě jeden nový jazyk.
A: Marie **začne chodit** do autoškoly.

Zde už se jedná o přístup k lingvistické analýze textu. Jen vyhledávají věty, v nichž se používá bude.

Ljuda **bude...** Marie **bude...**

Zeptejte se : **Co budou dělat Ljuda i Marie?**

Do vzorce co BUDOOU dělat L i M doplní, co je pro ně společné – L i M budou studovat nový jazyk.

3. d) Už víte, jak tvoříme v češtině BUDOUCÍ ČAS? Doplněte tabulku.

Studenti se deduktivně pokusí doplnit schéma tvoření budoucího času. Mělo by jim analogicky dojít, že konjugace bude stejná jako u jít/ jet. Pokud ne, navedte je na to.

JÁ	budu	MY	budeme
TY	budeš	VY	budete
ON		ONI	
ONA	bude	ONY	budou
ONO		ONA	

4. a) Vymyslete si a napište, co budou Ljuda a Marie dělat příští týden.

4. b) Napište, co budete vy dělat příští týden.

Studenti se vrátí ke cv. 2. a), 2. b), kde říkali, co musí a chtějí dělat příští týden, a použijí budoucí čas.

Tvary budoucího času napište na tabuli. Jsou pro studenty celkem snadné, protože od sloves nedokonavého vidu je tvoříme stejně v češtině i v ruštině.

SLOVESA BUDOUCÍ ČAS – futurum (složené)

Seznamte studenty se způsobem tvoření budoucího času. V navazujících cvičeních 5.-6. procvičte slovesné tvary futura.

5. a) Změňte podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení) Karle, **co bude dělat** Monika? (**sedět**) ve třídě
B: Hmm, myslím, že Monika **bude sedět** ve třídě.

5. b) Změňte podle příkladu.

kupujeme si auto **budeme si kupovat**

5. c) Soutěžte! Umíte vytvořit věty podle příkladu?

Příklad: Tomáš **sedět** v naše klubovna nebo v školní jídelna
 Tomáš **seděl** v naší klubovně nebo ve školní jídelně.
 Tomáš **sedí** v naší klubovně nebo ve školní jídelně.
 Tomáš **bude sedět** v naší klubovně nebo ve školní jídelně.

K NAKOPIROVÁNÍ:

domlouváme se česky	prohlížíme si fotky .....
poslouchá rádio	odjíždějí večer .....
používáme slovník	vidíme studenty .....
Navštívuješ rodiče?	telefonují domů .....
říkám ti pravdu	berou si salát .....
kupují si kolo	vracejí se pozdě .....
zvykám si na ČR	dávám si kuře .....
jíme ovoce	film začíná v 8.00 .....
oblékám si kalhoty	tady bydlí Jana .....
Vaříš polévku?	Karel píše dopis .....
otvírá sešit	dívám se na Prahu .....
Máš volno?	ráno snídám .....
obědvám doma	beru starou knihu .....
píšou pohledy	říkám to správně .....

6. Vyberte si jednu větu z 5. c) a použijte ji jako úvod svého krátkého vypravování.

7. a) Čtete.

HLEDÁM NĚKOHO, KDO MI BUDE ROZUMĚT!!!

Chci být tvá Lilie! Lilian, 30 **Budeš mít ráda mě, a ne moje peníze?** Martin, 34

Před čtením: Zeptejte se studentů, jak se mohou lidé spolu seznámit – studenti říkají svoje nápady nebo zkušenosti, názory. Co je inzerát? Co je seznamka? Zkusili to někdy? Proč lidé potřebují jeden druhého? Krátká diskuse. V kolika letech by měli založit rodinu? ...

Potom následuje četba textu. Studenti čtou pro sebe, podtrhnou si slova, kterým nerozumí. Pak je napíšou na tabuli – každý to, kterému nerozuměl. Společně ve třídě významy vysvětlí – pokud možno česky.

Po přečtení textu vyprávějí, o čem četli, a také vyjádří svůj názor na Lilian a Martina. Záleží na tom, odkud studenti pocházejí – mohou říct, že Lilian je zbabělá, když odešla. Feministicky laděné studentky/ ty nemusí souhlasit s tím, že chce být lilí. Nemusí souhlasit s tím, že má nostrifikovaný diplom, že to byla korupce. Mohou si myslet, že dávat si inzerát je nesmysl, že je to nemorální apod. Můžou také diskutovat o tom, odkud je (záměrně to v textu není – podle národnostního uskupení skupiny se rozhodněte, odkud Lilian pochází. Pozor ať není z místa, na které je někdo ze studentů citlivý!) Martin je nudný, protože nechce chodit do baru. Ženy nejsou takové, že chtějí muže pro peníze, chtějí lásku, ale muži chtějí jen hospodyně apod. Pokud je třída málo komunikativní, lze tyto kontroverzní otázky napsat na lístečky, studentům je rozdat a poprosit je o povinný komentář.

PS: je to inspirováno skutečnou osobou.

7. b) Najděte v textech všechna slovesa a rozdělte je do skupin.

CO UŽ BYLO	CO JE	CO BUDE / CO SE STANE
Dala jsem si	Nerozumí	Najdu
Odpovědělo	Jsem	Nebude mít
Potkala jsem	Potřebuju	Bude mě mít rád
Byl	Mám	Budu
Nostrifikovali	Nejsem	Potkám
Šla jsem	Můžu dělat a pracovat	Bude
Odešla jsem	Doufám	Zavolám
Viděla jsem	Můžou být	Domluvíme si
		Uvidíme
	Pracuju	Bude mít rád
	Mám	Seznámíš se
	Sportuju	Najdu
	Je	Porozumí
	Chci potkat	Pochopí
	Znám	Vezmu
	Pracujou	Budeme mít
	Nechci	Budeme se mít rádi
	Zajímají	Zavolám
	Říkají	Domluvíme se
	Nechci se seznámit	Uvidíme
	Jsem	Poznám
	Doufám	

Studenti vypíšíou imperfektiva i perfektiva.

7. c) Už víme, že se Lilian a Martin seznámili. Napište, co se stane potom. Jaký to bude příběh? Můžete používat slovník.

Studenti mohou dostat za domácí úkol, nebo jako práci do dvojic (což je lepší, protože budou mít více nápadů a budou u toho komunikovat). Popřípadě lze toto cvičení použít jako přípravu na další hodinu. Perfektivní slovesa opravujete, aby je použili správně. Budou mít také tendenci používat JET / JÍT - v této fázi s tím pracujte jako s perfektivy - snažte se jen opravovat a potlačovat. Budete to dělat v následující části lekce, takže se můžete pak k L. a M. vrátit.

Mohou si navzájem texty porovnávat tak, že jedna dvojice přečte část textu a druhá bude říkat: Ano, ale nepojedou na dovolenou, ale Lilian bude v porodnici..... podle svých příběhů.

JAK TRÁVÍTE VÍKEND?

Tato část se musí probírat v jiný den! - je to další text a nové téma.

8. Vyprávějte, co děláte o víkendu.

9. Víte, co znamená, když řekneme...

Mohou pracovat se slovníkem.

dávat přednost	záleží na	přidat se k	svačina
dám ti vědět	jít na houby	jednodenní	

10. Odpovězte. Potom tvořte podobné otázky.

Pracují nejdříve ve dvojicích, pak celá třída.

Na čem záleží, jestli pojedete na výlet?
Chodíte rádi na houby?
Přidali jste se někdy ke kamarádům a jeli na výlet?

Cv. 8, 9, 10 by měla studentům posloužit jako příprava na text rozhovoru.

11. a) Čtete rozhovor americké novinářky Lucie K. s Tomášem.

11. b) Jaký je typický víkend Tomáše?

Studenti vypravují – převádějí repliky do 3. osoby singuláru. Tento úkol můžete zadat i písemně na procvičení koncovek.

11. c) Jste Lucie – napište další tři otázky pro Tomáše.

Pokud tato aktivita studenty zajímá, můžou připravit další otázky.

11. d) Jste Tomáš – odpovězte na otázky Lucie.

Studenti ve dvojicích navzájem odpovídají na připravené otázky.

V textu se pracuje se slovesy pohybu v budoucím čase. Na základě práce s textem přejděte k následující gramatice:

SLOVESA POHYBU

ЖИТЬ	*	ХОДИТЬ		ИТИ	*	ЕЗДИТЬ
идти		ходить		ехать		ездить

Společně se studenty znovu vyčasujte daná slovesa, aby si je připomněli. Také je odkažte na příslušnou tabulku v přehledu. Nezapomeňte na tvary minulého času a pak přidejte tvary času budoucího!

Budoucí čas (futurum)

Zdůrazněte předponu pů- v slovesných tvarech: půjdu. Dbejte na to, ať studenti neříkají pojdu!
Procvičujte se studenty v následujících cvičeních náležitě užívání sloves pohybu.

12. Doplňte slovesa jít – chodit, jet – jezdit podle příkladu. V přítomném čase.

13. a) Odpovězte na dané otázky podle příkladu.

Studenti pracují ve dvojicích. Potom napíšou odpovědi na dané otázky.

13. b) Odpovězte na otázky podle příkladu.

Dále můžete tvořit totéž, ale používat **budoucí čas**.

SLOVESA POHYBU

Pokračujte se seznamováním studentů s dalšími slovesy, jež vyjadřují pohyb. Procvičujte jejich náležité užívání nejen ve cvičeních, ale také při tvoření vět.

CHODIT	PŘICHÁZET	ODCHÁZET
JEZDIT	PŘIJÍZDĚT	ODJÍZDĚT

14. Doplňte věty. Používejte příklad.

Příklad: Vlák právě **přijíždí** a autobus právě **odjíždí**.

15. Udělejte anketu. Zjistěte odpovědi na otázky a potom vyprávějte. Pracujte ve skupinách.

SLOVESA POHYBU – SHRUTÍ

→→→→→

→→→↶↷→→

V závěrečném shrnutí výkladu o slovesech pohybu doporučujeme, abyste studentům sdělili, některým jen připomněli, že v češtině stejně jako v ruštině u sloves pohybu rozlišujeme, jestli se jedná: a) o pohyb určitým směrem, o pohyb s pevným cílem, b) o pohyb sem a tam, o (několikrát) opakovaný pohyb, o stálou vlastnost (nějakého zvířete, nějaké věci), o pohyb bez pevně daného cíle. Je vhodné studentům znovu připomenout, že v češtině dopravní prostředky „jezdí“. Tzn. že nechodí a nejdou jako je tomu v ruštině.

Studenty rovněž můžete odkázat k přehledu slovesných tvarů v Tabulkách.

DATIV singuláru

OTÁZKA: KOMU? ČEMU? Komu telefonuješ? Komu děkuješ? Čemu věříš?

Doporučujeme, abyste před vlastním výkladem tvoření tvarů dativu singuláru substantiv, nejprve studentům připomněli tvary lokálu sg. substantiv. Pokud se vám podaří toto „ohlédnutí za lokálem singuláru“ u substantiv skloubit se slovesy pohybu, (např. vazby sloves pohybu na tvary lokálu – jezdit na motorce, jet na kole), bude to velmi vítané a pro studenty rozhodně přínosné. Studentům byste tímto způsobem mohli připomenout: jednak tvoření tvarů lokálu sg. maskulin a neuter, jednak skutečnost, že u substantiv feminin dochází při tvoření tvarů lokálu sg. k hláskovým změnám, k tzv. palatalizaci neboli k měkčení. Pak již bude velmi snadné vyložit studentům tvoření dativu singuláru nejen u substantiv feminin. Do učebního materiálu jsme zařadili dostatečný počet cvičení, (tj. cv. 16.–19.) a cvičení v oddíle K NAKOPÍROVÁNÍ. Věříme, že cvičení přispějí k tomu, aby studenti správně nejen tvořili, ale i užívali tvary dativu sg. Nicméně doporučujeme odkazovat studenty i k přehledným deklinacím v Tabulkách.

16. Tvořte krátké dialogy. Použijte příklad.

Příklad: A: (oslovení) Kamilo, komu často telefonuješ? **dobrá právnička**
B: Často telefonuju **dobré právniče**.

17. Odpovězte.

Pokračování cvičení:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

rozumím / nerozumím:

česká gramatika	.....	ten dokument	.....
tvůj přítel	.....	ten divný text	.....
naš profesor	.....	dlouhý román	.....
anglický dopis	.....	ruské umění	.....
těžký problém	.....	stará literatura	.....
americký film	.....	její názor	.....
ta moderní hudba	.....	jejich debata	.....

řeknu to / neřeknu to:

ten cizinec	.....	pěkná prodavačka	.....
hezký Tomáš	.....	zdravotní sestra	.....
váš tatínek	.....	Helena	.....
naše učitelka	.....	ten inženýr	.....
nový student	.....	Pavel	.....
ten mladý číšník	.....	můj známý	.....

zavolám:

pan Horák	.....	student Roman Hus	.....
David Novák	.....	Alena Horská	.....
Karel Nový	.....	Lucie Tulisová	.....
pan doktor Aleš Tomeš	.....	doktorka Zikmundová	.....
Václav Kříž	.....	ředitel Huml	.....
pan Vlasák	.....	herečka Alena Vránová	.....

18. Soutěžte! Umíte vytvořit věty podle příkladu?

Příklad: Petr poslal (malý balík) (malá sestra) *Petr poslal malý balík malé sestře.*

Jedná se o kombinaci dativu a akuzativu. Používejte tabulky.

Další věty na procvičení můžete zadat domů písemně.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Věřím (váš tatínek, kamarádka Helena)

Tomáš **radil** (vaše bulharská lektorka, švýcarský učitel, jejich ruská inženýrka, tvá sestra)

Bohužel **nerozumím** (váš nový problém, těžká česká gramatika, moderní umění, americký film, smutný lékař)

Řeknu to (pan inženýr Pavel Novák, doktorka Alena Ziková, ten divný cizinec)

Zítرا **půjdu k** (tvůj a můj kamarád, její úřednice Katka, moje stará a moudrá tetička, stanice tramvaje)

Banka **stojí naproti** (Komerční banka, jeho čínská restaurace, vaše nové kino, malá pošta, jejich divadlo)

Včera **jsem volal** (pan Richard Horák, studentka Marie Didelková, ta nepříjemná prodavačka)

JAKÉ BUDE POČASÍ?

U zvýrazněných slov může nastat problém – buď má slovo v ruštině jiný význam, nebo neexistuje (prší, sněží).

substantivum	jak je/jaké je počasí?
slunce	svítí slunce
děšť	prší – идёт дождь
mrak туча /облако	je zamračeno
sníh	sněží – идёт / падает снег
mlha	je mlha туман , ALE také мгла
vítr	je/fouká vítr
hromy	je bouřka – гроза
blesky – молния	буря (=na moři!)
mráz	mrzne (používáme pro ruce, počasí i vodu – tam také zamrzá)

Následující výrazy se studenty projděte a pomocí obrázků a bližšího vysvětlení dejte dohromady významy.

Je jasno.   Zataženo.
 Je polojasno.   Jsou přeháňky.

Je sucho.   Je mokro.   Je krásně.   Je hrozně.

19. Doplňte tabulku.

Studenti vyjdou z tabulky Všimněte si a doplňte tvary minulého a budoucího času. Odkážte je opět na tabulky!

20. Spojte slova a symboly.

sněží   je jasno   je bouřka   je mlha   prší   fouká vítr   je zataženo

Najdou na obrázcích ekvivalenty ke slovům - jaké je počasí a spojí.

21. a) Řekněte, jaké počasí máte rád /ráda.

21. b) Řekněte, jaké počasí nemáte rád/ ráda.

Jedná se o počasí ze cvičení 20.

1.	2.	3.	
4.	5.	6.	7.

Pak to s nimi projděte a udělají si anketu o nejoblíbenější a nejméně oblíbené počasí.

22. Řekněte, jaké bude KDE počasí.

U jednotlivých měst jsou obrázky, vpravo a vlevo - studenti se rozhodnou, které počasí je pro danou lokalitu pravděpodobnější, respektive které chtějí použít a podle toho odpovědí. Můžete si také zvětšit obrázky počasí z lekce a studentům je ukazujte a oni zapisují, jaké je v tom městě počasí.

Aktivitu si lze také připravit jako **poslech**. Vykládejte studentům o různých místech a oni zapisují, jak kde je.

Dobré je mít při ruce mapu, na ní můžete ukazovat. Nezmiňujte se o všech městech, studenti se musejí více soustředit, o kterých z nich budete mluvit a k nim zapsat jaké bude počasí. Tuto skutečnost jim ale dopředu nezapomeňte oznámit.

Materiály k nakopírování pro poslech:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Hanoj	1. V Hanoji	.....
Taškent	2. V Taškentu	.....
Praha	3. V Praze	.....
Paříž	4. V Paříži	.....
Vladivostok	5. Ve Vladivostoku	.....
Varšava	6. Ve Varšavě	.....
Alma-Ata	7. V Alma-Atě	.....
Londýn	8. V Londýně	.....
Moskva	9. V Moskvě	.....
Barcelona	10. V Barceloně	.....
Washington	11. Ve Washingtonu	.....
Petrohrad	12. V Petrohradu	.....
Jerevan	13. V Jerevanu	.....
Stockholm	14. Ve Stockholmu	.....
Tbilisi	15. V Tbilisi	.....

JAKÁ JE TEPLOTA?

23. Znáte odpověď?

KALENDÁŘ

Jeden rok má dvanáct měsíců. Kdy:

LEDEN	v lednu
ÚNOR	v únoru
BŘEZEN	v březnu
DUBEN	v dubnu
KVĚTEN	v květnu
ČERVEN	v červnu
ČERVENEC	v červenci
SRPEN	v srpnu
ZÁŘÍ	v září
ŘÍJEN	v říjnu
LISTOPAD	v listopadu
PROSINEC	v prosinci

Jeden rok má čtyři roční období („sezóny“):

JARO	na jaře
LÉTO	v létě
PODZIM	na podzim
ZIMA	v zimě

24. a) Udělejte anketu. Ptejte se podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení), **kdy** máte narozeniny? B: Narozeniny mám **na jaře, v březnu**.

Celá třída řekne, kdy má narozeniny.

Můžou také říkat, kdy jsou nějaké významné svátky, které slaví oni a které se slaví v České republice. Mohou mít odlišný kalendář, takže aktivita bude zábavná.

24. b) Vyberte z nabídky odpověď:

Používají slovní zásobu z celé části o počasí.

1. Minulý měsíc slunce **svítilo** každý den.
2. Když prší, potřebuju deštník.
3. Dnes je hezké / teplé / krásné / ošklivé počasí.
4. Když sněží / je zima, můžeme lyžovat.
5. Slyšíš hromy a vidíš blesky, když je bouřka.
6. Dnes je 17 stupňů.
7. Je moc zima / velký mráz v zimě na Sibiři.
8. V Londýně je často vlhko / mokro / ošklivo. Často prší a je zataženo.
9. Na Sahaře je moc horko a sucho, moc neprší a moc svítí slunce.
10. Hurikán je moc velký vítr.
11. V Antarktidě moc mrzne, často je velká zima -50 °C.
12. V Mexiku je moc horko / teplo, často je 45°C.

25. Napište, co je pravda.

Vybírejte odpovědi z nabídky: ano, ne, někdy, často, nikdy, jen výjimečně.

A: ...podle rodiště...

B: ČR

V prosinci často moc sněží.	ano
V létě je typické 40°C a v zimě mínus 20°C.	ne
V srpnu jsou každý den bouřky.	ne
Na jaře často prší.	ano
Nikdy nemáme hurikány.	ano
Mám rád/a léto, protože je teplo a sucho.	ano
Na podzim je každý den mlha.	ano
Nikdy nemáme sněh.	ne
Často je polojasno.	ano

26. Popište dnešní počasí.

Studenti se podívají se z okna a řeknou, jak je. Potom mohou napsat předpověď.

ŽIJEME V ČR

Je zde celkem 6 obrázků:

1. 2 lidi – jednomu něco spadlo na zem	2. v kanceláři zvoní telefon	3. žena a muž jdou na koncert
4. kluk s velkým batohem telefonuje mobilem	5. dvě holky – jedna druhé půjčuje peníze	6. muž nese hromadu věcí u dveří mu otevírá holka

Jedná se o poměrně komplexní cvičení, kde se studenti naučí / připomenou si některé zásady a fráze společenského chování. Nejprve najdou obrázky k situacím, co se děje teď. Pak ke stejným obrázkům dohledají, co se stalo předtím a potom a napíší pod obrázek v pořadí – co bylo, co je a co bude.

1. a) Doplňte k obrázkům fráze.

Najdou podle replik obrázky.

a) Vezmu to!	2
b) Pojede na expedici na Pamír.	4
c) Já vám to podám!	1
d) Já ti půjčím, to není problém.	5
e) Půjdeme na operu.	3
f) Moment, otevřu vám.	6

1. b) Co bylo před tím?

Tytéž obrázky.

a) Potřebuju lístek a nemám peníze.	5
b) Co budeš dělat na dovolené?	4
c) Zvoní telefon!	2
d) Jeden mi spadnul!	1
e) Bohužel je zavřeno.	6
f) Jano, co budete dělat dnes večer?	3

1. c) Co bude potom?

Tytéž obrázky.

a) Čekám hovor!	2
b) Děkuju, jste moc hodná.	6
c) Díky moc.	1
d) Hodně štěstí!	4
e) Dostala jsem lístky.	3
f) Dík moc, zítra ti to vrátím.	5

obrázek 1:

Kruci, jeden mi spadnul.
Já vám to podám!
Díky moc.

obrázek 4:

Co budeš dělat na dovolené?
Pojedu na expedici na Pamír.
Hodně štěstí.

obrázek 2:

Zvoní telefon!
Vezmu to!
Čekám hovor.

obrázek 5:

Potřebuju lístek a nemám peníze.
Já ti půjčím, to není problém.
Dík moc, zítra ti to vrátím.

obrázek 3:

Jano, co budete dělat dnes večer?
Půjdeme na operu.
Dostala jsem lístky.

obrázek 6:

Uf, je zavřeno.
Moment, otevřu vám.
Děkuju, jste moc hodná.

Potom situace přehrají.

Pozor: u obrázku 3 říká Jana 2 repliky. Půjdeme na operu. Dostala jsem lístky.

PAMATUJETE SI?

JAKÉ MÁTE AMBICE???

1. Vyplňte test.

Je to jen oddechový test jako z časopisu, na němž si studenti opakují slovní zásobu a komunikují, protože si ho dělají spolu a baví se o tom. Výsledky jim přečtete, nebo nakopírujte:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

VÝSLEDKY:

1. a) 2   b) 5   c) 10   d) 0
 2. a) 2   b) 5   c) 10   d) 0
 3. číslo **1** je: zdravotní sestra/prodavač/ka = 1
                   pošťák/čka/zedník/ice/účetní = 2
                   učitel/ka/herec/čka = 5
                   politik/čka/policista/policistka = 10
 4. a) 0   b) 10
 5. a) 0   b) 2   c) 5   d) 10
 6. a) 10   b) 5
 7. a) 0   b) 5   c) 10   d) 0
 8. a) 2   b) 10   c) 5   d) 0   e) 0
 9. a) 5   b) 10   c) 2   d) 0
 10. a) 10   b) 0

- 0-40   - nejste ambiciózní, ale jste šťastný/á se svým klidným životem
 40-80   - jste docela ambiciózní, ale nechcete tvrdě pracovat, chcete mít také čas
 80-100 - jste velmi ambiciózní, ale pozor: Nesmíte zapomínat na ostatní lidi! Hodně štěstí.

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelskému manuálu - oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 6: SPORT

FONETIKA

souhlásky: B, M, P, V, F

Jedná se o souhlásky, jejichž kombinace se samohláskami působí ruským mluvčím výslovnostní problémy. Proto se opět opakují a procvičují.

1. Čtete.

Dbejte především na rozdíl [bje, pje, vje, fje] a [mně].

KOLIK TOHO VÍTE O SPORTU?

Vyplňte anketu.

Před tím, než budou vyplňovat anketu, řekněte studentům, aby si repliky přečetli. Potom je čtete vy se správnou intonací – stoupavou. Studenti po vás opakují. Potom každý za sebe odpoví na otázky, pak konzultují ve dvojicích a nakonec se ptají ostatních – se správnou intonací.

Kolik toho víte o sportu?

1. Máte rád/a sport?	ANO – 1 bod	NE – 0 bodů
2. Jste aktivní sportovec / sportovkyně?	ANO – 1	NE – 0
3. Které sporty jsou populární v České republice?	Získáváte: 2 body	
4. Které sporty jsou populární u vás? Máte nějaký národní sport?	1 bod	
5. Pro kterou zemi je baseball národní sport? USA	1	
6. Který národní sport má Kanada? hokej	1	
7. Jak často jsou olympijské hry? 4 roky	1	
8. Kdy byly poslední olympijské hry? záleží na tom, kdy to učíme	1	
9. Kolik teček je na hrací kostce? celkem 21	1	
10. Odkud je judo? Japonsko	1	
11. Jak dlouho trvá hokejový zápas? standard – 60 min	1	
12. Na které sporty potřebují hráči raketu? tenis, squash, stolní tenis, badminton...	2	
13. Kdo začíná šachovou hru – bílé, nebo černé figurky? bílé	1	
14. Jakou barvu dresu má cyklista, který vyhrál Tour de France? žlutá	1	
15. Kdo je rozhodčí? vysvětlí	1	
16. Kolik máte bodů? sečtou si body celkem		
17. Jste spokojený/á? to už je otázka do diskuse		
18. Sportujete často?		
19. Proč sportujete??		

Je to zahřívací cvičení. Kdo má nejvíce bodů, stává se vítězem.

SPORTOVCI

Jsou to vlastně:

Kateřina Neumannová   Petr Průcha   Lída Formanová

Můžete si přinést fotky těchto tří českých sportovců (z internetu) a studentům je ukázat – je to důležité, aby viděli, jak skutečně vypadají, protože se podle toho budou do jisté míry řídit při prediktivní části přípravy na práci s textem.

KATEŘINA N

PETR P

LÍDA F

2. a) Co myslíte? Zkuste odpovědět, kdo...

V této aktivitě před samotným čtením se studenti seznámí se slovní zásobou z otázek, která se bude v textu opakovat, takže je už nepřekvapí a připraví se na to, o čem budou číst. Podle fotek si řeknou, kdo co asi dělá – uvidí, že Průcha má hokejový dres (teoreticky to může být jakýkoli hokejista, když nenajdete jeho obrázek), Neumannová je na lyžích a Formanová v trenkách. Řeknou například Petr pije pivo, protože je muž (ve skutečnosti se pak v textu o Průchovi a pivu nic neříká, ale je tam, že pivo má ráda Neumannová) atd. Studenti pracují ve skupině po třech a diskutují o svých názorech. O tom, co si MYSLÍ, že kdo dělá. V žádném případě se ještě nedívají do textu!

2. b) Čtete.

Rozdělíme studenty do tří skupin, takže v každé skupině jeden člen vždy čte o Petrovi, jeden o Kateřině a jeden Lídě. V stejných trojicích si navzájem řeknou, co platí pro toho, o kom četli a zaškrtnají si to ve cvičení 2a), čímž si opraví to, co se měli špatně.

a) hodně obědvá a večeří	Petr
b) málo jí	Lída
c) třikrát za týden běhá 7 kilometrů	asi Lída (ale ne teď)
d) je malý/á / velký/á	Petr je malý
e) pije pivo	Kateřina
f) trénuje každý den 6 až 8 hodin	Petr
g) vydělává hodně peněz	Kateřina
h) má dítě	Kateřina, Lída
i) spí každý den 8 hodin	Kateřina, Petr
j) závodí v létě	Lída – v létě i v zimě
k) odpočívá v bazéně	Petr

Dál může následovat konverzační cvičení, při kterém si vyměňují informace, kterých se body a) až k) netýkají. Dozvědí se o všech všechno a procvičí se v užívání slovesných vazeb.

Cvičení můžete také pojmenovat **poslechově** – studenti si sami o některém z nich nečtou, ale poslouchají vás a podle toho doplní chybějící informace.

2. c) Vyhledejte v textu, co Kateřina, Petr a Lída obvykle dělají.

Můžeme je nechat uvažovat, co budou Kateřina, Petr a Lída dělat o víkendu.

2. d) Zjistili jste, která slovesa v textech netvoří (vidovou) dvojici?

SPORTOVNÍ NOVINÁŘKA PETRA

3. a) Podívejte se na týdenní plán Petry. Čtete, co Petra musí dělat.

3. b) Řekněte, co bude dělat tento a příští týden. Naplánujte jí čas.

Podle toho, co studenti uvidí v diáři, říkají: V pondělí **bude dělat** interview s Kateřinou. Klademe důraz na to, aby používali vazbu bude + imperfektivum, ačkoli jsou v diáři perfektiva.

4. Podle toho, jak jste naplánovali Petře čas, doplňte dny v týdnu a čas do rozhovoru v e-mailu.

Nyní naopak podle toho, jak naplánovali, co bude dělat, zpátky doplňují dny v týdnu do textu, kde už slovesa napsaná jsou. Je to emailová „konverzace“ dvou zaměstnaných kamarádek, které ne a ne se sejít na kafe. První případ udělejte společně, aby studenti věděli, co se po nich chce.

Od: sarka vaskova [svaskova@hotmail.com] Odesláno: so 09.02.2006 9:01
 Komu: petracarlamova@yahoo.com
 Kopie:
 Předmět: schuzka?

>Čau Petro,
 >Dlouho jsme se neviděly, můžeme se sejít příští týden, máš čas v **pondělí**?
 >S.
 >Ahoj Šárko, v **pondělí** nemůžu, **budu dělat** interview s jednou běžkyní
 >na lyžích. Nevím, jak dlouho to bude trvat.
 >Pa. P.
 >No, a co **v úterý**? S.
 >Jé, **v úterý**, to bude hrozný den, **budu psát** do novin o hokeji!
 >Musí to být rychle, musí to být **ve středu**! Promiň. Máš čas
 >**v úterý večer**, to nemám nic. P.
 >To nemůžu já. (-: Co potom? S.
 >Hmm, **ve středu** to je možné, **budu telefonovat** Petrovi a potom budu
 >mít čas. Tak dobře. P.

>> ----- Původní zpráva -----
 >> Od: sarka vaskova <svaskova@hotmail.com>
 >> Předmět: Fw: schuzka
 >> Datum: 08.02.2006 19:01:51
 >> -----

>>Čau Petro,
 >>Promiň, ale já **ve středu** nemůžu. Máš čas **ve čtvrtek**?
 >>S.
 >>Ahoj, **ve čtvrtek** nemůžu, **budu mýt** auto a **uklízet** v kanceláři, potom
 >>musím **číst** životopis atletky a **budu připravovat** interview na příští týden. P.
 >>Ježiš, tak kdy máš čas? Co **v pátek**?!! S.
 >>**v pátek** **budu posílat** všechny důležité maily a **dívat se** na
 >>video ze závodů v lyžování.
 >>P.
 >>Jaké lyžování? A **v sobotu**? S.
 >>No, **budu kupovat** nový diktafon a **pomáhat** kolegovi s článkem do časopisu
 >>na pondělí, má toho moc. Ale potom můžu. P.
 >>OK, tak **v neděli**. Kam půjdeme? S.
 >>Můžeme jít do kavárny U pavouka, potom uvidíme. V kolik?
 >>V **v neděli ve dvě**? S.
 >>Dobře, **budu ještě prohlížet** fotky z hokeje, chceš je vidět? P

V KANCELÁŘI SPORTOVNÍHO KLUBU

sekretářka v kanceláři, u ruky má telefon
trenér – je rozčilený

5. a) Čtěte.

Nejprve studenti řeknou, kdo jsou lidé na obrázku, proč si myslí, že trenér je rozčilený, co dělá sekretářka, potom si každý sám text přečte, připraví se a přečtou text ve dvojicích.

5. b) Vyberte podtržená slovesa v 5. a). Dokážete vytvořit tvary podle příkladu? Zkuste to.

	sloveso z textu	infinitiv	3. osoba pl. přítomný tvar
Příklad:	<u>řekněte</u>	<u>říct</u>	(oni) <u>řeknou</u>

Z imperativů použitých v rozhovoru, který mohou také přehrát (nuťte je mluvit hodně nahlas – až křičet, pokud vám v tom nebrání kulturní bloky), vytvářejí nejprve zpětně infinitivy.

5. c) Zkuste vytvořit vidové dvojice.

Příklad:	<u>řekněte</u>	<u>říct</u>	(oni) <u>řeknou</u>
		<u>říkat</u>	(oni) <u>říkají / budou říkat</u>

Studenti si procvičí perfektiva a imperfektiva, neboť to bude důležité i z hlediska imperativů.

SLOVESA – IMPERATIV – ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB

Vysvětlíte studentům způsob tvoření slovesných tvarů IMPERATIVU, tj. jak pravidelný tak i nepravidelný způsob tvoření. Vedte studenty k tomu, aby správně časovali slovesa v přítomných tvarech, aby bezpečně tvořili tvary 3. osoby pl. Se studenty se také více zaměřte na tvoření záporných imperativů.

Tvoření imperativů ověřte a procvičte v navazujících cvičeních 6.–11.

Nejčastěji užívané tvary stále se studenty procvičujte. Ptejte se studentů, kde a v jakých situacích se s těmito tvary setkávají. (Např. formou dramatizace se studenti můžou pokusit zahrát české úředníky a úřednice, kteří tyto slovesné tvary často užívají v běžné komunikaci v pracovním prostředí.)

Slovesa, od kterých chcete, aby studenti tvořili tvary imperativu, také můžete předem napsat na kartičky a formou soutěže je se studenty procvičovat. Např. studenti se rozdělí do skupin. Vy jim ukážete sloveso v infinitivu a studenti (vždy jen jeden / jedna ze skupiny) musejí vytvořit od daného slovesa imperativ. Kdo slovesný tvar vytvoří správně, získává pro svou skupinu bod.

Nezapomeňte studenty v souvislosti s výkladem těchto slovesných tvarů odkazovat k přehledům do Tabulek.

6. a) Tvořte krátké odpovědi. Změňte podle příkladu.

Příklad: A: Můžu psát? (ty) B: **Piš!**

6. b) Tvořte krátké odpovědi. Změňte podle příkladu.

Příklad: A: Můžu psát? (vy) B: **Pište!**

6. c) Tvořte krátké odpovědi. Změňte podle příkladu.

Příklad: A: Můžu to udělat? B: **Nedělej** to!

7. Ptejte se a odpovídejte podle příkladu.

Příklad: A: (oslovení) Terezo, poraď mi, co si **mám objednat**.
B: **Objednej** si rybu a brambory.

8. Ptejte se a záporně odpovídejte.

Příklad: A: *Mám si vzít* modrou čepici? B: *Neber si* ji, *vezmi si* červenou.

9. a) Poradte Davidovi podle příkladu.

Příklad: nechodí do kina Davide, *nechod'* do kina.

10. Tvořte krátké věty podle příkladu.

Příklad: Bára udělat kávu *Báro, udělej* kávu!

11. Co by někdo z vaší rodiny měl udělat? Napište krátké věty.

Když nacvičíte společně vytváření smysluplných vět s imperativem, můžete položit na stůl kartičky s čísly. Student/ka si řekne číslo, dostane sloveso skryté pod číslem a musí vytvořit co nejdelší smysluplnou větu. Ostatní musejí poslouchat a nesmyslnosti rovnou sami odmítat. Spočítáte, z kolika slov se vytvořená věta skládá a zapíšete číslo k jeho jejímu jménu na tabuli. Kdo sestaví nejdelší větu, vyhrává.

Varianta: Jiný/á student ka může větu vždy zapisovat na tabuli. Je to dost motivující cvičení.

Například:

ČÍST - Čtete každý den večer doma dlouhé texty o historii České republiky. = 11 slov

K NAKOPÍROVÁNÍ:

ČÍST / PŘEČÍST

DÍVAT SE NA

HRÁT (CO)

JET / JEZDIT

JÍT / CHODIT

NAKUPOVAT

ODPOČÍVAT

VYPÍT / PÍT

PRACOVAT

PSÁT / NAPSAT

MLUVIT

ŘÍKAT / ŘÍCT

NASNÍDAT SE

NAOBĚD VAT SE

STUDO VAT

VAŘIT / UVAŘIT

VSTÁVAT / VSTÁT

JÍST / SNÍST

KOUPIT / KUPOVAT

LUXOVAT / VYLUXOVAT

ŽIJEME V ČR

1. Podívejte se na obrázky a řekněte, co ti lidé dělají.

Zeptejte se studentů, co ti lidé dělají – odpovědi mohou být různé – tenis, badminton, squash, jóga, tai chi, bojové umění...

Seznamte studenty se slovesy cvičit a hrát (respektive jim je připomeňte) a zeptejte se, zda někdy hráli tenis, squash, badminton... cvičili jógu, tai chi, bojové umění...

Nejprve je vyzvěte, aby uvedli charakteristiky sportů s raketou a sportů typu jóga – rychlý, tvrdý, klidný, tichý atd. Stačí pár charakteristik.

Co se jim víc líbí a proč?

2. Čtěte.

Studenti si přečtou texty o tai chi a squashi – záměrně jsou zde zvoleny dva sporty, které jsou v ČR dost populární, zároveň jsou ale trochu exotické, takže o nich asi nebudou tak moc vědět, což je účelem. Potom totiž budou podobnou charakteristiku vytvářet pro něco, co zajímá je.

Studenty můžeme opět rozdělit na dvě skupiny, každá čte o jednom sportu a potom si o tom navzájem vykládají.

SQUASH   **TAI CHI** (= tajči)

3. Porovnejte squash a tajči. Řekněte, v čem jsou stejné, v čem jsou rozdílné.

SQUASH   ×   TAJČI

Nesmíme zapomínat, že studenti ještě neumějí komparativ a superlativ, a proto zabrzděte snahy o jejich tvoření, nebo je jen opravujte, pokud použijí smysluplné tvary. Bude se probírat v následující lekci, z níž se k tomuto textu budeme moci vrátit a ještě jednou s ním pracovat. Zde studenti pouze vyjmenují charakteristiky (soustředte se na adjektiva) a své dojmy z jednotlivých těchto sportů.

Dále mohou k textům vytvářet vlastní otázky a procvičovat tak jejich správné tvoření a gramatiku.

Text také vybízí k diskusi o moderním životě v ČR. Proč lidé potřebují dělat takové sporty? Proč potřebují odbourávat stres? Jaký je moderní život? A podobně.

PAMATUJETE SI?

1. Pracujte ve dvojicích. Vyberte si profesi, ale neříkejte, kterou jste si vybrali. Ptejte se a odpovídejte podle příkladů.

V tomto cvičení jde o to, aby si studenti zopakovali profese, uvědomili si, co je jejich náplní a zároveň opakovali a procvičovali modální slovesa. Otázky se tedy budou dost opakovat, ale to je dobře, neboť se tím fixují. Můžete dát studentům čas, písemně si připravit zásobu otázek, které pak budou používat. Pracují ve skupinách tří, čtyř lidí. Ten, kdo první pozná, o kterou profesi se jedná, má bod. Kdo má nejvíce bodů, je vítěz. Můžete také použít obrázky profesí z M1 L5, které si losují a podle nich odpovídají.

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelскому manuálu – oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 7: MINULOST A SOUČASNOST ANEB STARÉ A NOVÉ

FONETIKA

souhlásky: S, Z

1. a) Čtete:

1. b) Čtete a správně vyslovujete:

Dbejte především na správný přízvuk.

1. c) Čtete a správně vyslovujete skupiny souhlásek:

Jedná se o spodobu, se kterou jste se již dříve setkali a procvičovali ji v předcházejících lekcích. Dejte pozor na pečlivou výslovnost skupin souhlásek.

GD: TK: KT: HŘ: VŽD: SKR: SVL: ZVL: TŘ: ST: ZD: ŠT: PT: ŠT: ČT: PS: P / BŠ: LS: VS: NR: VRT: NHL / MHL: ŠTK / ŽDK: Š+J: CT: IJ:

2. a) Najděte ekvivalent pro tradiční věci ve skupině moderní.

V této lekci se probírá nejprve komparativ a pak také superlativ adjektiv a tvoření adverbí. Začínáme proto spojováním opozit, což je jednak opakování, jednak příprava na novou gramatiku. Studenti nejprve vyhledají ekvivalenty tradiční - moderní z rámečků, první spojení je uvedeno jako příklad.

šachy - počítačová hra

psací stroj - počítač

trh - hypermarket

dopis - email

kalendář - elektronický diář

obchod - obchodní centrum

gramofon - MP3 přehrávač

hospoda - fast food

encyklopedie - internet

cirkus - reality show

vaříč - mikrovlnná trouba

lidové písně - rocková hudba

telefon - mobil

knihovna - CD rom

Může to vyvolat diskusi, což není na škodu, naopak - studenti komunikují.

Následuje tematicky propojené cvičení zaměřené již na adjektiva. Studenti se podívají na obrázky obchodního centra / obchodního domu a malého obchodu (zde mlékárna). Řeknou, co je tradiční a co je moderní.

OBCHODNÍ CENTRUM

MALÝ OBCHOD

2. b) Spojte opozita.

Studenti přiřadí opozita. Potom se vždy jeden/a student/ka ptá - nový? a dostane v odpověď opozitum starý atd. pro kontrolu.

nový	starý
velký	malý
levný	drahý
přátelský	nepřátelský
pomalý	rychlý
čistý	špinavý
zajímavý	nudný
příjemný	nepříjemný
bohatý	chudý
dobrý	špatný
tradiční	moderní

3. Diskutujte ve dvojicích nebo ve skupinách a ŘEKNĚTE...

3. a) Co je dobré pro obchodní centrum.

3. b) Co je dobré pro malý obchod.

OBCHODNÍ CENTRUM   MALÝ OBCHOD

Studenti říkají, co se jim líbí na obchodním centru / na malém obchodě a co se jim nelíbí. V tom se asi studenti neshodnou, je to individuální, neexistuje jediná správná odpověď. Měli by však použít všechna adjektiva ze cv. 2. a), 2. b).

4. Spojte, co patří k sobě:

dobrý	lepší
špatný	horší
přátelský	přátelštější
moderní	modernější
bohatý	bohatší
čistý	čistší
levný	levnější
velký	větší
starý	starší
pomalý	pomalejší

Po spojení adjektiv s jejich komparativy se studentů zeptejte, jak se **asi** tvoří komparativ. Za uspokojivou odpověď považujeme, že na konci bude -ší. Ihned následuje výklad komparativu - pravidelného (ačkoli relativně) a nepravidelného a jejich procvičení. Superlativu je věnována další část lekce. Předpokládáme, že za dobu, kterou studenti v ČR již strávili, se s oběma tvary (komparativu i superlativu) setkali. Zde se jedná o upevnění gramatiky a správného tvoření tvarů a také o zafixování toho, aby si nepletli komparativ a superlativ, aby oba tvary nepřehazovali.

Pokud tedy studenti projeví zájem o superlativ, což je pravděpodobné, můžete použít tabulky, kde jim tvary ukážete, popřípadě jim řekněte, že se tvoří pomocí NEJ, ale že teď se budete soustředit na komparativ, protože je pro superlativ velmi důležitý, a ten pak pro ně bude již hračka. Zároveň si zafixují situace, kdy je potřeba komparativ, a nebudou potom tolik plést tvary komparativu a superlativu. Komparativ obvykle používáme v jiných situacích než superlativ.

STUPŇOVÁNÍ ADJEKTIV - KOMPARATIV

Seznamte studenty s pravidelným a nepravidelným stupňováním adjektiv. Procvičujte tvary komparativu. Motivujte studenty, aby s tvary komparativu tvořili krátké věty. Připravte pro své studenty soutěž, ve které budou získávat body za správně utvořené tvary komparativu.

Nezapomeňte své studenty odkázat k přehledným tabulkám.

SROVNÁNÍ - NEŽ, STEJNĚ, O TROCHU, TAK JAKO

V rámci procvičování tvarů komparativu adjektiv informujte své studenty o spojkách a spojovacích výrazech, které vyjadřují vyšší míru vlastnosti.

Tvoření komparativu a využití spojek a spojovacích výrazů procvičte se studenty ve cvičeních.

5. Odpovídejte.

6. Řekněte, jaký je, jaká je, jaké je. Tvořte tvary podle příkladu.

7. Ptejte se a odpovídejte podle příkladu. Použijte slova z vyplněné tabulky cv. 6.

Příklad: A: Co myslíš, (oslovení), Eliško, co je **větší než** Praha?
B: No, myslím, že Londýn je **větší než** Praha

8. Vytvořte věty podle příkladu. Srovnávejte.

Příklad: A: Jakube, moje hodinky jsou **přesné**.
B: Opravdu? Ne, ne, myslím, že moje jsou **přesnější**.

9. Doplňte věty s komparativem.

Příklad: Na jaře je teplé počasí, ale v létě je počasí **teplejší**.

10. a) Diskutujte o obchodě a obchodním centru. Použijte adjektiva z 2. b).

Příklad: Obchodní centrum je **větší** a **zajímavější**, ale je **rychlejší** a **dražší**.

Zde by měli využít všechna adjektiva ze cv. 2. b) (i opozita). Vraťte se pak také ke cvičení 2. a) a nechte studenty podobně komentovat staré a moderní věci.

10. b) Diskutujte o tradičních a moderních věcech. Použijte slova z 2. a).

Příklad: MP3 přehrávač má **větší** kapacitu, ale gramofon má **lepší** zvuk.

11. Očíslujte věci podle toho, která je starší. Srovnejte je.

Příklad: 1. 3. 2.
telefon skype mobil

Logickou návazností dojdeme k superlativu přes porovnávání tří věcí:

Telefon je starší než mobil. Mobil je starší než skype.

Nejprve tedy studenti pouze porovnávají vždy dvě věci ze tří. Tím si také upevňují vazbu procvičovanou v předchozích cvičeních s NEŽ CO, která je pro ruské mluvčí problematická.

telegram	e-mail	dopis
psací stroj	pero	počítač s tiskárnou
internet	malý obchod	hypermarket

STUPŇOVÁNÍ ADJEKTIV – SUPERLATIV

Doporučujeme vyučujícím, aby studentům při výkladu 3. stupně přídavných jmen sdělili, že v češtině existuje jen jedna podoba 3. stupně přídavných jmen. Tzn. že oproti ruštině, ve které existují jak jednoduchý tak složený 3. stupeň přídavných jmen, v češtině tvoříme od přídavných jmen (od tvarů pozitivu) jen jednoduché tvary 3. stupně přídavných jmen. Ubezpečte rovněž studenty, že ke správnému tvoření 3. stupně přídavných jmen „postačí“ umět správně tvořit tvary 2. stupně, tj. komparativu. Ke tvarům komparativu pak studenti jen připojí předponu NEJ- (např. krásnější – nejkrásnější, hezčí – nejhezčí) a získají tvary 3. stupně přídavných jmen.

Doporučujeme, abyste v souvislosti s tvořením 3. stupně přídavných jmen se studenty dostatečně procvičovali vazby: NEJ- ..... V / VE (čem), NEJ- ..... Z (koho, čeho), NEJ- ..... NA (čem). Např. ptejte se: V čem jste / jsi nejlepší? Jsem nejlepší ve sportu. Kdo je nejrychlejší z těchto sportovců? Nejrychlejší z nich je Kateřina Neumanová. Co je nejsladší na světě? Nejsladší na světě je spánek.

Chtěly bychom připomenout, že můžete studentům výuku češtiny spojenou s výkladem stupňování přídavných jmen zpestřit nahrávkami písní českých folkových písničkářů. Výběr písně/í ponecháme na vás. Nebo také četbou českých pohádek. Rovněž výběr textu ponecháme na vás.

12. a) Co si myslíte? Odpovězte, ...

12. b) Co si myslíte? Řekněte, kdo nebo co patří mezi...

13. a) Čtěte.

Před čtením se zeptejte, co je srdce – opakování zdraví, co je srdce Evropy – měli by říci, že nějaké místo, možná přijdou i s tím, jaké místo to podle nich je. Necháme je přečíst text. Každý čte sám.

Kudy do srdce Evropy???

13. b) Co myslíte? Proč je tak důležité být „srdcem Evropy“?

Ideální odpověď je asi turistické lákadlo – kvůli reklamě a turistice, ale třeba studenti přijdou na něco jiného. Když ne, dodejte, že asi hlavní důvod je TURISTICKÁ PROPAGACE – REKLAMA. Následuje diskuse, kde si myslí, že je srdce Evropy, který nápad se jim líbí...

13. c) Vyberte z textu podtrhaná slova a rozdělte je do kategorií.

JAKÝ JAKÁ JAKÉ	JAK
hloupou - hloupý/ á/ é	doleva
stejný/ á/ é	přesně
geografický/ á/ é	
přesném - přesný/ á/ é	
evropská / ý/ é	
byrokratické/ ý/ á	
marketingové/ ý/ á	
zajímavé /á/ ý	
západní	

Tím přecházíme k problematice tvorby příslovčí.

PŘÍSLOVCE – ADVERBIA

OTÁZKA: **JAK? JAKÝM ZPŮSOBEM?**

PŘEHLED KONCOVEK ADVERBIÍ

Tvoření adverbii: adjektivum → + změna koncovky → adverbium

Se svými studenty projděte několik způsobů tvoření příslovčí. Upozorněte je také na dvě varianty některých příslovčí, např. blízko, blízce. Užití příslovčí procvičte ve cvičeních.

PŘÍSLOVCE – DVĚ VARIANTY:

14. Vyberte správný tvar.

chladná - chladno:

fantastický - fantasticky:

veselá - veselo:

anglický - anglicky:

smutný - smutno:

moderní - moderně:

špatný - špatně:

levné - levně:

častá - často:

české - česky:

I v létě je někdy **chladno**. Minulá sobota byla velmi **chladná**.

Ráda se dívám na fantastické filmy. V tom kostýmu vypadáš **fantasticky**.

Alena je veselá studentka. Včera nám bylo **veselo**.

Nemám rád černý **anglický** čaj. Už dobře mluvím **anglicky**.

Dnes je mi nějak **smutno**. Ten pes má **smutný** obličej.

Nerada se obléká **moderně**. Čtu **moderní** české romány.

To je **špatný** příklad. Už od rána je mi **špatně**.

To ovoce není **levné**. V tom obchodě můžeš nakoupit **levně**.

Chodím sem velmi **často**. To je **častá** odpověď.

Už se učíš **česky**? Mám rád **české** knedlíky.

15. Odpovězte podle toho, jak to máte teď.

Skupinová práce, zpětná vazba co jsem se dozvěděl/la.

16. Ptejte. Použijte slova z následující nabídky:

Příklad: A: Jak se oblékáš? *Sportovně* nebo *elegantně*? B: Oblékám se většinou *sportovně*.

Také můžete dát studentům řízenou nabídku sloves, na která se budou ptát, abyste jim práci ulehčili a zrychlili. Psát, jíst, mluvit česky, smát se, pracovat, mluvit, chodit, cvičit...

VYJÁDRĚNÍ MÍRY

Studenti mohou vytvářet věty podle příkladů. Dozvíme se tak, že např. Čimkent je **velmi známé** město z kazašských pohádek.

PRAHA – SRDCE EVROPY

Mapka Evropy s městy, o nichž se mluví, tj. ČR – Praha, Slovensko – Bratislava, Maďarsko – Budapešť, Belgie – Brusel, Lucembursko – Lucemburk, Francie – Štrasburk.

Nejprve proběhne se studenty rozhovor nad mapkou – co je který stát, jaká jsou hlavní města. Zopakujte Čech/ Češka – čeština – český/ á/ é – česky, Rakušan/ ka – němčina – rakouský/ á/ é německy...

ANKETA – Proč je vaše město srdcem Evropy?

Potom studenti čtou anketu individuálně a vybírají adjektivum nebo adverbium z nabídky podle kontextu.

17. Vybírejte správné slovo. Doplnějte do textu..

Jan Hořký (Česká Republika, Praha): Praha je (**krásná**/krásně), leží mezi východem a západem, je tady (východně / **východní**) i (**západní** / západně) kultura a architektura, je (**přesně** / přesněm) v centru Evropy, ne?

Peter Slonský (Slovensko, Bratislava): Bratislava leží na Dunaji, z Bratislavy je (**blízko** / blízká) do Vídně, Prahy, Budapešti. Je to (geograficky / **geografický**) střed.

László Petok (Budapešť): Budapešť je (**správné** / správně) centrum Evropy – je tady (silně / **silná**) komunikace mezi (evropsky / **evropskou**) a (**asijskou** / asijsky) kulturou. Lidi žijí (různý / **různě**) – jako v Asii, nebo jako v Evropě. Jídlo je hodně (zajímavě / **zajímavé**) Budapešť je křižovatka kontinentu!

Patrick van Hoyen (Belgie, Brusel): Brusel (definitivní / **definitivně**) je (typicky / **typické**) evropské město – je to centrum EU, žijou tady lidi z celého kontinentu. Mluví se tu (**německy** / německý, **francouzsky** / francouzský, **anglicky** / anglický, **irsky** / irský, **holandsky** / holandský, **slovensky** / slovenský, **česky** / český, **finsky** / finský ...), jak jenom chcete.

Hélène Ouxou (Štrasburk, Francie): Štrasburk je (**symbolické** / symbolicky) město – byly tu (historicky / **historické**) problémy mezi Německem a Francií, a teď tu žijeme (klidný / **klidně**). Máme tady také (**evropské** / evropsky) instituce.

Angela Hogren (Lucemburk, Lucembursko): Lucemburk je moc (pohodlně / **pohodlné**) město, jsme (ekologicky / **ekologické**) centrum Evropy. Žijeme (**čistě** / čistý) a (**ekologicky** / ekologický) a to je pro Evropu moc (důležitě / **důležité**).

Studenti si vyberou komentář, který se jim nejvíce líbí. Tohoto toho člověka budou představovat; říkají: Jsem Jan Hořký z České republiky. Praha je krásná... a přečtou tak správnou verzi. Vystřídají se všichni.

ŽIJEME V ČR

K NAKOPÍROVÁNÍ:

CO SI OBLÉKNETE? CO SI OBLÉKNEŠ?

Obrázky lze nakopírovat 2x a hrát s nimi pexeso nebo nakopírovat a zvětšit, udělat si hrací plány na bingo – každý hrací plán má 16 polí a v nich vždy 16 názvů věcí; ideální by bylo mít pro každého studenta jiné kombinace věcí, ale pokud je třída větší, postačí 4 různé verze (takže budou mít 4 lidé jednu verzi binga zároveň).

Zdatnější studenti mohou dostat prázdné plány a doplní si libovolně slova z vaší nabídky, tím docílíte toho, že každý plán bude jiný. Musíme použít všechny věci z nabídky, takže každý student má některé stejné a některé jiné než ostatní. Pak ukazujte zvětšené obrázky a studenti vyškrtávají ve svých plánech názvy toho, co vidí, pokud to tam mají. Když někdo má 4 slova v řadě – v svisle, vodorovně, nebo diagonálně, zakřičí BINGO! Musí slova přečíst. Zkontrolujte, zda jste skutečně tyto obrázky ukazovali. Pak se začne znovu nová hra, to znamená, že co už si zaškrtili, se nepočítá.

Na výběr do binga pro zdatnější skupinu:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

kabát, bunda, sako, svetr, mikina, košile, tričko, blůza, sukně, kalhoty, džíny, kraťasy/sortky, šaty, oblek, kostým, ponožky, punčocháče, tílko/košilka, podprsenka, kalhotky, trenky, noční košile, pyžamo, župan, pásek, šátek, šála, čepice, rukavice, boty, polobotky, lodičky, pohorky, sandály, bačkory, tenisky, plavky, tepláky, tepláková bunda, montérky, zástěra, plášť, náušnice, náhrdelník, náramek, kravata, motýlek

1. a) Čtete a naučte se slova:

1. b) Čtete a naučte se slova:

SLOVESNÉ VAZBY – OBLÉKAT SI, NOSIT, ZKUSIT SI

Motivujte studenty k tomu, aby tvořili krátké věty se slovesy: oblékat si, nosit, zkusit si... apod.

2. Řekněte, co si oblečete, KDYŽ... nebo AŽ...

Příklad: když do divadla **Když půjdu** do divadla, **vezmu si** šaty, šátek, lodičky a kabát.
až do divadla **Až půjdu** do divadla, **vezmu si** šaty, šátek, lodičky a kabát.

Zde lze nenápadně urovnat nedorozumění, která by mohla případně vzniknout, co se týče kódu oblečení. Může to být spojeno s diskusí o rozdílech, popřípadě o tom, co kdo nemá rád apod.

na pracovní pohovor
na odpolední schůzku
na operu
do práce
do bazénu
do školy
na hřiště

Potom studenti dostanou lísteček s událostí či místem, kam jdou. (Mohou to být i jiná místa, než jsou zde uvedena, popřípadě to mohou být obrázky.) Musejí říct, co si vezmou na sebe a ostatní podle toho poznají, kam jdou.

Můžete také mít nastříhané obrázky z časopisů, studenti popisují, co má kdo na sobě a určují, kdo to je. Nebo lze použít nějakou licencovanou kopírovatelnou hru na výuku cizího jazyka, kde jsou aktivity pro práci do dvojic.

3. a) Řekněte, kde kupujete oblečení.

A proč?

malý obchod   trh (tržnice)   značkový obchod   hypermarket   obchodní centrum

Studenti říkají, kde nakupují oblečení a udávají důvody, proč nakupují právě tam.

3. b) Co to znamená? Najděte ve slovníku.

Studenti si připraví slovní zásobu, kterou využijí při tvorbě otázek ve cv. 2. c).

výběr – vybírat zboží, reklamovat – reklamace, servis = obsluha,

3. c) Řekněte, kde je nebo kde bývá:

nej/větší výběr   například na trhu nebo v obchodním centru, protože... a jejich názor
nej/dražší zboží
nej/levnější zboží
nej/menší výběr
nej/kvalitnější zboží
nej/hezčí zboží
nej/rychlejší servis

PAMATUJETE SI?

1. a) Přečtěte si, co si Patrik Novel myslí o nakupování přes internet. Doplňte do textu správné tvary.

Nejprve si studenti přečtou titulek a řeknou, co si myslí oni o nakupování přes internet, zda to někdy zkusili, nebo ne...

Patrik Novel z agentury pro internetový obchod říká, co si myslí o nakupování přes internet:

Studenti si nejdříve přečtou celý text sami potichu, potom teprve čtou znovu a dávají slova do správných tvarů.

Nakupování přes internet je (jednoduché) **jednodušší / jednoduché**, když chcete kupovat elektroniku, nebo knihy, to je také (levné) **levnější** než v normálním obchodě. Ale mnoho věcí chcete vidět, sáhnout si na ně, zkusit si je a to je problém. Přes internet je mnohem (komplikovaná) **komplikovanější** reklamace. Také nakupovat jídlo přes internet je (těžké) **těžší** než na trhu nebo v supermarketu. Pravda ale je, že malé obchody budou mít (velké) **větší** a (velké) **větší** problémy s konkurencí hypermarketů, které mají často (nízké) **nižší / nejnižší** ceny. Člověk ale potřebuje malý obchod – například, když chcete koupit jen mléko nebo chléb, nemusíte jezdit do hypermarketu, nebo objednávat je přes internet! Na internetu můžeme hledat informace, číst noviny nebo i knihy! Ale když chcete číst ve vlaku nebo v posteli, je (pohodlné) **pohodlnější / nejpohodlnější** mít normální noviny nebo knihu.

1. b) Co si myslíte o nakupování přes internet vy? Diskutujte.

Jaké jsou výhody a nevýhody podle textu? Výhody a nevýhody nakonec vypíšou.

2. a) Tvořte adverbia.

2. b) Tvořte adjektiva a adverbia.

Všechna adjektiva a adverbia, která zde mají studenti vytvořit, již znají z lekce. Navíc si uvědomí, s jakým substantivem se pojí, naučí se je tak také derivovat.

3. Tvořte otázky s tázacími slovy *Kudy?, Kde?, Kam?*

Studenti mohou tvořit jakékoli otázky s těmito slovy, ideálně týkající se obchodu. Proto si přineste plánec nějakého obchodního centra, nebo si nakreslete plánec nějaké tržnice a podobně. Studentům je rozdejte a oni vytvářejí otázky na základě plánu, čímž si zároveň opakují orientaci a směry.

Doplňující aktivita

Můžete přidat cvičení, kde se vyskytují následující adverbia: **pravděpodobně, definitivně, možná, jistě, určitě** – se studenty proberte, co znamenají. Dejte studentům nabídku názorů. Nejprve je seřadí – správné pořadí:

budou definitivně používat internet na všechny svoje nákupy

určitě budou používat internet na skoro všechny nákupy

pravděpodobně budou používat internet na všechny svoje nákupy

možná nebudou používat internet na všechny svoje nákupy

nebudou jistě používat internet na všechny svoje nákupy

Je to tedy pořadí 3, 1, 4, 5, 2 (Je to dost těžké, pracují ve dvojicích s dostatkem času.)

Potom si vyberou ten, který se jim nejvíce líbí – odpovídá jejich názoru.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Seřaďte věty od 1 do 5 podle toho, co je nejpravděpodobnější (1) a nejnepravděpodobnější (5):

V budoucnosti lidé

pravděpodobně budou používat internet na všechny svoje nákupy .....

budou definitivně používat internet na všechny svoje nákupy .....

možná nebudou používat internet na všechny svoje nákupy .....

nebudou jistě používat internet na všechny svoje nákupy .....

určitě budou používat internet na skoro všechny nákupy .....

Co si myslíte vy?

Další aktivitou k ověření porozumění textu jsou otázky, v nichž se vyskytují opět adverbia, s nimiž už pracovali. Opět nabídněte na papíře pět možností, z nichž si vyberou tu, která nejvíce podle nich odpovídá textu. Je to číslo 4: nebudou jistě používat internet na všechny svoje nákupy.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Podle Patrika:

V budoucnosti lidé

pravděpodobně budou používat internet na všechny svoje nákupy

budou definitivně používat internet na všechny svoje nákupy

možná nebudou používat internet na všechny svoje nákupy

nebudou jistě používat internet na všechny svoje nákupy

určitě budou používat internet na skoro všechny nákupy

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelskému manuálu – oddíl Slovník, Slovní zásoba.

LEKCE 8: ZNÁTE? VÍTE? PAMATUJETE SI?

A) OTÁZKY a OTÁZKY

Celá tato lekce je koncipována jako jedno velké Pamatujete si? rozdělené do menších dávek. Můžete s ní nakládat různě. Prvotním účelem je shrnutí a opakování. Lze ji využít také k testování – okopírováním, případným pozměněním. Lze ji také využívat jako lekci diagnostickou pro nové studenty. Studenti, kteří M1 a M2 prošli, si ověří, co se naučili, a mohou se vrátit k tomu, co se jim nedaří. Noví studenti zjistí, co zvládají a co ne, co je třeba projít z M1, než nastoupí do M2, nebo do určité lekce M1. Doporučujeme také vracet se do sekcí Žijeme v ČR a Pamatujete si, které jsou poměrně volnými částmi lekce a lze je k opakování dobře využívat.

1. Tvořte otázky k daným krátkým odpovědím.

Studenti vytvářejí otázky, které jsou smysluplné a gramaticky správné. Každý musí vytvořit větší množství otázek. Zpětnou vazbou je, že se pak ptají na střídačku – takže nevědí, která odpověď má následovat – dostanou-li správnou odpověď, pokračuje se dál.

Půjдете / půjdeš do/ na/ k	? Ne, nepůjdu.
Kdo je na té fotografii.....?	Babička a dědeček.
.....?	Askar Ajmatan.
.....?	Ano, budeme.
.....?	Ne, doma.
.....?	Z Ukrajiny.
.....?	Modrý.
.....?	V kuchyni.
.....?	28
.....?	Budeme nakupovat.

2. Dostanete lístky s odpověďmi. Budete pokračovat ve skupinách a tvořit otázky. Otázky napište. Odpovězte na ně.

Příklad: MALÝ a NOVÝ A: *Jaký máte byt?* B: *Nový, ale malý.*

Rozdejte na lístečkách další odpovědi, studenti si píšou otázky, které vytvoří, a pak, až skončí, budou se ptát lidí z jiných skupin, kteří jim budou dávat své odpovědi – musí se klást důraz na správnou intonaci!!! Rozdělte třídu na skupiny a rozdělte i otázky – podle svého uvážení, aby všichni neměli všechny otázky – může se to také rozložit na více opakovacích hodin, vždy jako úvodní aktivita.

ODPOVĚDI NA LÍSTEČKY:

K NAKOPÍROVÁNÍ:

MALÝ A NOVÝ.

HORKÁ A HOŘKÁ.

EKONOM.

VPRAVO.

PRACUJU NA POŠTĚ.

JE HUBENÝ.

MŮJ BRATR.

ČERNOU KÁVU.

ANO, VZADU, V ŘEDITELNĚ.

TADY!

NENÍ, JE TAM.

BÍLÉ.

V BANCE.

NA POŠTĚ.

V AUTOBUSE.

V RESTAURACI.

V METRU.

NA STOLE.

VE SKŘÍNI.

VEPŘEDU.

SVETR.

DVACET SEDM.

DVACET JEDNA.

TŘINÁCT, PADESÁT.

TO JSOU TŘI.

TO JE PADESÁT ŠEST.

SEDM, DVA, TŘI, SEDM, ČTYŘI,
JEDNA, DVA, ŠEST, NULA.

TVRDÝ SALÁM, TŘI ROHLÍKY,
MÁSLO, MLÉKO, VODU A CITRON.

NE, ČESNEK NEMÁME.

BOHUŽEL, NEMÁME.

PROSÍM.

NEMÁM PENÍZE.

MÁM ČAS!

MÁME VODU ZA 15 KORUN.

ŘÍDÍ TAXÍK.

UČÍ DĚTI.

OPERUJE PACIENTY.

PRODÁVÁ V OBCHODĚ.

KONTROLUJE AUTA.

POLICISTKA.

KADEŘNICE.

ÚŘEDNÍK.

DVACET PĚT KORUN, PROSÍM.

TŘI STA PADESÁT ŠEST TISÍC.

ANO, MÁM.

NE, BOHUŽEL, NEMÁM.

JEDNA HODINA, DVACET MINUT.

V PONDĚLÍ RÁNO.

V PĚT HODIN, TŘICET.

DOPOLEDNE.

ODPOLEDNE.

V ŠEST HODIN RÁNO.

SNÍDÁM.

TELEFONUJE ŘEDITELI.	NEVÍM.
BYLA JSEM U DOKTORA.	NEZNÁM.
BYDLELA JSEM V TAŠKENTU.	NEUMÍM.
CESTOVALA PO ASII.	ANO, UMÍM.
BYDLEL U BABIČKY.	ANO, VÍM, TAM VZADU.
ŘÍKALI, ŽE NEMAJÍ ČAS.	ANO, ZNÁM, JE TO MOJE SESTŘENICE!
DO BANKY.	NA KYTARU A NA PIÁNO.
BRÝLE.	HOKEJ A FOTBAL.
ČEŠTINU.	RÁDI TELEFONUJEME.
ČAJ.	NERADA PÍŠE EMAILY.
V CENTRU.	NE, NERAD.
MALOU KANCELÁŘ.	ANO, RÁDA.
DOMŮ.	TETA.
DOMA.	MŮJ STRÝC.
Z MĚSTA.	NETEŘE A SYNOVCI.
VE ČTVRTEK.	TATÍNEK A MAMINKA.
OD SOBOTY DO PONDĚLÍ.	BEZ DAVIDA.
V ČERVENCI.	JIŘÍHO.
METREM.	MOJE.
AUTOBUSEM.	PROTOŽE MÁ RÁDA PRAHU.
VLAKEM.	PROTOŽE NEROZUMÍ ČESKY.
JDU PĚŠKY.	PROTOŽE SE UČÍ ČESKY.

PROTOŽE JE CIZINEC.

NA CHIRURGII.

VYSOKOU ŠKOLU EKONOMICKOU.

TŘIKRÁT DENNĚ.

DVA ROKY.

NE, NEBOLÍ.

LILIOVÁ 25, LIBEREC 6.

MUSÍTE JÍST VITAMÍNY A PÍT
HOŘKÝ ČAJ.

V ROCE 1999.

NE, NEMUSÍTE.

MALÉ PIVO A POLÉVKU, PROSÍM.

BUDE PRŠET A FOUKAT VÍTR.

ZAPLATÍME.

DVACET SEDM STUPŇŮ.

NE, JENOM OKURKOVÝ
A MÍCHANÝ.

DVACÁTÉHO PRVNÍHO BŘEZNA.

KÁVU, POMERANČOVÝ DŽUS,
CHLÉB S MÁSLEM.

AŽ NAKOUPÍM.

NE, PROMIŇTE.

BUDU OBĚD VAT.

NE, NEMÁM RÁDA KNEDLÍKY.

ANO, POŠLETE MI TO.

ANO, CHUTNAJÍ.

ZATELEFONUJTE MI PŘÍŠTÍ
TÝDEN.

NE, TO MI NECHUTNÁ.

NA OPERU.

TROCHU.

LYŽOVAT.

DĚKUJU.

DOBŘE.

NE, ALE MÁM KAŠEL.

EKOLOGICKY.

JE MI ŠPATNĚ OD ŽALUDKU.

VÝBORNĚ.

MÁM PRŮJEM.

.....

Jak jste na tom? 1

3. Vyberte správný tvar.

Příklad: Jablka jsou na (**velký zelený strom**)

- a) velkým zeleným stromě   b) **velkém zeleném stromě**   c) na velké zelené stromě

Právě jsem v (městská knihovna)

- a) v městská knihovně   b) městskou knihovnou   c) **městské knihovně**

Tenhle film hrají / dávají v (moderní kino).

- a) **moderním kině**   b) moderním kinem   c) modernímu kinu

Bojím se sama v (temný les)

- a) temným lesem   b) **temném lese**   c) temnému lesu

Manželka pracuje ve (stará banka)

- a) starou banku   b) starou bankou   c) **staré bance**

Ten prach je také na (velká socha)

- a) velkou sochou   b) **velké soše**   c) velkou sochu

Proč nebydlíme ve (vysoký hotel)?

- a) **vysokém hotelu**   b) vysoký hotel   c) vysokého hotelu

Prohlížím si auta v (zahraniční katalog)

- a) zahraničnímu katalogu   b) **zahraničním katalogu**   c) zahraničním katalog

Polévka je v (modrý hrnek)

- a) modrým hrnek   b) modrého hrnku   c) **modrém hrnci**

Bydlíme na (malá vesnice)

- a) **malé vesnici**   b) malou vesnici   c) malou vesnicí

4. Odpovězte na otázky podle příkladu.

KDE? A: (oslovení), **kde** jsi byl? Kde jsi byla? **francouzská kavárna**
B: Byl / byla jsem **ve francouzské kavárně**.
+ v, ve, na

ODKUD? A: (oslovení), **odkud** se vracíš? **francouzská kavárna**
B: Vracím se **z francouzské kavárny**.
+ z

5. a) Odpovězte, čemu dáváte přednost.

Příklad: slaná omáčka **Dávám** přednost **slanější** omáčke.

5. b) Doplňte do vět správný tvar.

Příklad: **malý:** Jeho byt je ..... než náš. Jeho byt je **menší** než náš.

6. JAK? Tvořte správné tvary. Doplňte je do vět.

Příklad: Nakonec to byla celkem **lehká** zkouška. Kdybych tam uměla běhat ...**lehce**...

B) NOVÝ PROSTOR

Zde je na místě pohovořit o sociálním systému v ČR. Tento text nemá být nemotivující, ale naopak. Má seznámit studenty se situací lidí v ČR, kteří se mnohdy ne vlastní vinou dostali do problémů a jak těžký mají život. Zároveň tak získají nové informace. Až prodejce NP někde uvidí, nebudou se podívat atd. Navíc časopis přináší často informace týkající se i jich. Prodejce odsud je vymyšlený, ale jeho příběh se zakládá na pravdě (na základě povídání si s několika z nich). Počet prodaných výtisků jsem zjistila na Tylově náměstí v Praze.

7. Čtete text a doplňte slova z tabulky.

z Hollywoodu	pravidelně	měsíčník	ze světa	informace	nezávislý
--------------	------------	----------	----------	-----------	-----------

Nejde zde v první fázi ani tak o porozumění, jako o gramatiku – doplňují slova spíše podle toho, jakými jsou slovními druhy a větnými členy, musejí se na ně tedy správně zeptat.

ŽIVOT NA ULICI?

Nový prostor je společenský **měsíčník**, který je **nezávislý**, přináší emoce, data, fakta, **informace**, názory z České republiky i **ze světa**. Na stránkách časopisu nenajdete hvězdy **z Hollywoodu**, ale často lidi, kteří mají starosti, nenosí make-up a žijí na ulici. Časopis se zabývá ekologií, migrací lidí, problémy lidí bez domova, humanitárními akcemi doma i například pro Afriku. **Pravidelně** informuje o problémech, které svět má. V časopise je také rubrika o životě bezdomovců – jak se žije na ulici.

Po přečtení krátká diskuse o časopise. Také nějaká čísla přineste jako ukázkou.

Kdo je BEZDOMOVEC?

Studenti se snaží vysvětlit, co to znamená být bezdomovcem a jaké to přináší problémy. Musí se s touto otázkou zacházet opatrně, neboť někteří studenti se také cítí bez domova.

Dál budou studenti pracovat s pamětí a budou psát.

8. a) Přečtete si rychle následující text.

Studenti nesmějí číst text dlouho – motivujte je například soutěží, kdo si vzpomene na víc věcí.

PETR

Text ihned po přečtení studenti zakryjí papírem.

8. b) Text zakryjte a odpovězte na otázky.

Proč Petr prodává Nový prostor?	ztratil práci
Má Petr manželku?	ano měl, ale opustila ho
Kde Petr bydlí?	na ulici v Brně
Odkud je Petr?	z Ostravy
Kdo je Petr?	bezdomovec, prodejce NP, muž

8. c) Přiřadte otázky k odpovědím.

Rozdělí otázky za textem na vhodná místa podle smyslu.

1. Jak dlouho prodáváte Nový prostor?

Dva roky, nejdřív to bylo hodně těžké, byla mi zima, ale zvykl jsem si.

2. Proč žijete v Brně?

Nechtěl jsem zůstat v Ostravě, odešel jsem do Prahy, myslel jsem, že tam najdu práci. Práci jsem ale nenašel - neměl jsem kde bydlet. Proto jsem se rozhodl jít do Brna.

3. Proč jste se nevrátil do Ostravy?

Nechtěl jsem se vrátit do Ostravy kvůli manželce a synovi.

4. Kde obvykle stojíte?

U nádraží, sedm dnů v týdnu. Je to těžké.

5. Máte hodně známých a přátel?

Mnoho. Je to příjemné vědět, že někdo má stejné problémy jako vy. Také sem pravidelně chodí stejní lidé, kteří chtějí kupovat časopis ode mě. To je moc milé.

6. Co nemáte rád na své práci?

Když si lidi myslí, že jsem alkoholik nebo narkoman. To přímo nenávidím! Nechtěl jsem spát na ulici! Chci práci, ale potřebuju mít kde bydlet.

7. Kolik časopisů prodáte za den?

Tak patnáct, když je dobrý den, tak dvacet, ale taky deset nebo osm.

8. Kolik jste jich prodal dnes?

Jenom dva, ale je brzo.

Kde obvykle stojíte?

Kolik časopisů prodáte za den?

Proč žijete v Brně?

Kolik jste jich prodal dnes?

Jak dlouho prodáváte Nový prostor?

Máte hodně známých a přátel?

Co nemáte rád na své práci?

Proč jste se nevrátil do Ostravy?

8. d) Dokončete rozhovor – napište alespoň ještě dvě otázky pro Petra a odpovězte na ně.

Vymyslí dvě další otázky, co by je zajímalo a odpoví na ně. Pak své otázky použijí a ptají se jiných spolužáků, co by na ně odpověděli.

9. .....

.....
 .....

10. .....

.....
 .....

8. e) Ve dvojicích procvičte rozhovor.

Čtou celý rozhovor nahlas – každá dvojice, všichni zároveň, včetně dvou posledních otázek.

Můžete také nakopírovat otázky a nechat na ně studenty ještě jednou po paměti odpovídat.

K NAKOPÍROVÁNÍ:

Kde obvykle stojíte?

Kolik časopisů prodáte za den?

Proč žijete v Brně?

Kolik jste jich prodal dnes?

Jak dlouho prodáváte Nový prostor?

Máte hodně známých a přátel?

Co nemáte rád na své práci?

Proč jste se nevrátil do Ostravy?

Jak jste na tom? 2

9. Napište infinitiv ke slovesům.

10. Vyberte vhodné sloveso pohybu.

1. Eva je malá, ale už hezky (jde – **chodí**).
2. Marie často (jde – **chodí**) na koncerty.
3. Obvykle (**jezdíme** – jedeme) na dovolenou až v srpnu.
4. Každý rok (letí – **létá**) do Japonska.
5. Velký nákup (vezu – **vozím**) domů autem.
6. Nemám čas. (**Běžím** – Běhám) na tramvaj.
7. Teď (**vedu** – vodím) děti do školky.
8. Často (nesu – **nosím**) dokumenty řediteli.
9. Zítra (chodím – **půjdu**) do divadla.

11. Doplňte podle významu uvedená slovesa do vět.

Jet – jezdit: Paní Dvořáková **jezdí** každý týden na chatu.

Petr teď **jede** k rybníku. Každé prázdniny děti **jezdí** k babičce na venkov. Zítra **jede** Monika na hory.

Jít – chodit: My **chodíme** často na koncerty. Mám chřipku, musím **jít** zítra k doktorovi. Na nákup **chodí** vždycky Oleg. Petře, kam **jdeš** dnes večer? To dítě je ještě malé, neumí **chodit**.

Nést – nosit: Ivana ráda **nosí** krátké sukně. Pane Svobodo, co to **nesete**? Já nikdy **nenosím** klobouk. Nemůžu jít rychle, protože **nesu** těžký kufr.

Vést – vodit: Každý den **vodím** (já) dcerku do školky, ale dnes ji tam **vede** můj muž. Ráno a večer Jana **vodí** psa na procházku.

letět – létat: Toto letadlo **letí** nízko. Petr často **létá** pracovně do ciziny. Zítra ráno musím být na letišti, protože **letím** do Madridu.

vézt – vozit: Z každé dovolené **vozíme** přátelům dárky (my). Marie si ovoce **vozí** od babičky z vesnice. Včera ho sanitka (od)**vezla** do nemocnice.

12. Napište opozita.

13. Uvedená slovesa dejte do správných tvarů.

14. Tvořte věty s modálním slovesem.

15. Napište, že už se to stalo...

Příklad: *Můžeme spát* dlouho. *Mohli jsme* spát dlouho.

16. Víte, jaký tvar doplníte?

Příklad: Teď *píšu* domácí úkol a odpoledne ...*napišu*... dopis kamarádce.

17. Tvořte vokativ a imperativ.

Příklad: *Iveta – dělat* úkoly *Iveto, dělej* úkoly!

18. Doplňte slovesa: znát, vědět, umět podle příkladu.

Příklad: (vy) A: **Znáte** dobře Ostravu a Brno? B: **Ano, znám.** B: **Ne, neznám.**

C) SLOVA SLOVA SLOVA

19. Odpovězte.

Zde se vychází z významů obsažených v učebnici, takže pokud testujete nově přichozí studenty, berte ohled na to, že je to pro ně komplikovanější a mohou znát nějakou jinou verzi a podobně.

Příklad: Sestra vašeho otce je vaše .....? ...*teta*...

- 1) Člověk, který není z ČR, je v ČR **cizinec**.
- 2) Opozitum k velký je **malý**.
- 3) Opozitum ke starý je **nový, mladý, moderní**.
- 4) Opozitum k historický je **moderní**.
- 5) Opozitum k široký je **úzký**.
- 6) Opozitum k dlouhá je **krátká**.
- 7) Opozitum k nízká je **vysoká**.
- 8) Opozitum k levná je **drahá**.
- 9) Opozitum k tady je **tam**.
- 10) Poslední den v týdnu je **neděle**.
- 11) Ranní jídlo je **snídaně**.
- 12) Večerní jídlo je **večeře**.
- 13) Čech mluví **česky**.
- 14) Litevec mluví **litevsky**.
- 15) Rus mluví **rusky**.
- 16) Němec mluví **německy**.
- 17) Manželka pana Nováka se jmenuje **Nováková**.
- 18) Manželka pana Nového se jmenuje **Nová**.
- 19) Manželka pana Petřů se jmenuje **Petrů**.
- 20) Kdo opravuje auta, je **automechanik**.
- 21) Kdo ošetřuje pacienty, je **doktor/ka, sestra**.
- 22) Kdo pracuje v obchodě, je **prodavač/ka**.
- 23) Kdo vaří v restauraci, je **kuchař/ka**.
- 24) Kdo často telefonuje, je **sekretář/ka, asistent/ka, úředník/ice**.
- 25) Opozitum k napravo je **nalevo**.
- 26) Opozitum k dole je **nahoře**.
- 27) Opozitum k vepředu je **vzadu**.
- 28) Místo, kde si kupujeme lístky, je **pokladna**.
- 29) Místo na nádraží, kam a odkud jezdí vlak, je **nástupiště**.
- 30) Jít do vlaku = **nastoupit / nastupovat**.
- 31) Jít z vlaku = **vystoupit / vystupovat**.
- 32) Místnost, kde čekáte na vlak, je **čekárna**.
- 33) Maminka a tatínek jsou moji **rodiče**.
- 34) Babička a dědeček jsou moji **prarodiče**.
- 35) Dcera mého bratra je moje **neteř**.
- 36) Syn mého bratra je můj **synovec**.
- 37) Matka mého manžela je moje **tchyně**.
- 38) Otec mého manžela je **tchán**.
- 39) Manžel mé dcery je můj **zeť**.
- 40) Manželka mého syna je moje **snacha**.
- 41) Já jsem **vnuk / vnučka** své babičky.
- 42) Manželka mého bratra je moje **švagrová**.
- 43) Sestra mého manžela je moje **švagrová**.
- 44) Bratr mého manžela je můj **švagr**.

- 45) Manžel mé sestry je můj **švagr**.
- 46) Člověk, kterému zemřela manželka nebo manžel, je **vdovec** nebo **vdova**.
- 47) Místo, kde bydlím, je můj **dům** nebo **byt** (eventuelně **domov**).
- 48) Místnost má okna a **dveře**.
- 49) Když jdu z přízemí do prvního patra, jsou tam **schody**.
- 50) Auto mám v **garáži**, (**servisu**).
- 51) Spím v **ložnici**.
- 52) Vařím v **kuchyni**.
- 53) Jím v **jídelně, kuchyni, obýváku**.
- 54) Myju se v **koupelně**.
- 55) Každý měsíc platím **nájem** za byt.
- 56) Na byt potřebuju podepsat **smlouvu** s majitelem.
- 57) Jak se jmenuje dokument, který potřebujeme, když hledáme práci? **diplom, vysvědčení, pracovní povolení**
- 58) První škola, kterou děti navštěvují, se jmenuje **základní** (eventuelně **mateřská**).
- 59) Když si chceme v restauraci vybrat jídlo a pítí, potřebujeme **jídelní lístek**.
- 60) Kdo pracuje v restauraci (nosí jídlo)? **číšník** a **servírka**
- 61) Jak se jmenuje specialita české studené kuchyně? **chlebiček**
- 62) Když člověk není zdravý, je **nemocný**.
- 63) Když pořád běháte na záchod, máte **průjem**.
- 64) Auto, které pro vás přijede, když máte úraz, se jmenuje **sanitka**.
- 65) Když musíte na operaci, jdete do **nemocnice**.
- 66) Léky kupujete v **lékárně**.
- 67) Když svítí slunce, je **teple, hezky, jasno, slunečno**.
- 68) Když padá z nebe voda, **prší**.
- 69) Když padá sníh, **sněží**.
- 70) Když je zataženo, jsou na nebi **mraky**.
- 71) Na podzim je ráno často **mlha, zima, chladno**.
- 72) Třetí měsíc v roce je **březen**.
- 73) Sedmý měsíc v roce je **červenec**.
- 74) Desátý měsíc v roce je **říjen**.
- 75) Poslední měsíc v roce je **prosinec**.
- 76) Po zimě je **jaro**.
- 77) Po létu je **podzim**.
- 78) Synonymum ke slovu inteligentní je **chytrý**.
- 79) Synonymum ke slovu internacionální je **mezinárodní**.
- 80) Když hoří, voláme **hasiče**.
- 81) Když vám ukradli auto, musíte jít **na policii**.
- 82) Kdo opravuje plyn - **plynař**.
- 83) Kdo opravuje světlo - **elektrikář**.
- 84) Nemůžete otevřít dveře, potřebujete zavolat **zámečníka**.
- 85) Koupili jste si televizi, ale nefunguje, musíte ji jít do obchodu **reklamovat**.
- 86) Chcete si koupit lístek do kina, ale už nejsou lístky. Mají **vyprodáno**.
- 87) Potřebujete koupit chléb, ale v obchodě je inventura, mají **zavřeno**.
- 88) Když má někdo narozeniny, říkáme **přejeme vám všechno nejlepší k narozeninám**.
- 89) Když někdo zemřel, říkáme **upřímnou soustrast**.
- 90) Když je někdo nemocný, říkáme **brzy se uzdravte**.

Jak jste na tom? 3

20. a) Vyberte správný tvar.

Příklad:

1. *Filozofická fakulta je na*
a) Karlova univerzita   **b) Karlově univerzitě**   c) Karlovu univerzitu
2. *Můj otec má doma*
a) malé pracovně   b) malou pracovnou   **c) malou pracovnu**
3. *Fotbal si dnes zahrajeme na*
a) malém hřišti   b) malém hřiště   c) malé hřiště
4. *V Praze jsou*
a) velkém parkovišti   b) velké parkoviště   **c) velká parkoviště**
5. *U metra jsem hledala*
a) stanovisko taxi   **b) stanoviště taxi**   c) stanovištěm taxi

20. b) Vyberte správný tvar.

Příklad:

<i>Právě se vrátila od</i>	a) známého chirurga	b) známý chirurg	c) známého chirurgovi
<i>Šli jsme k</i>	a) řeku Vltavu	b) řekou Vltavou	c) řece Vltavě
<i>Seznámili jsem se s</i>	a) novou kolegyní	b) nové kolegyně	c) nové kolegyni
<i>Diskutovali jsem o</i>	a) aktuálním problémem	b) aktuálním problému	c) aktuální problém
<i>Počkám na tebe před</i>	a) obchodním domě	b) obchodním domem	c) obchodnímu domu
<i>Vežmi si ještě kousek</i>	a) uzeným sýrem	b) uzeného sýra	c) uzeného sýru
<i>Musím se starat o</i>	a) nemocného otce	b) nemocný otec	c) nemocném otci
<i>David pochází z</i>	a) Prahou	b) Prahy	c) Praze
<i>Jeho sestra pracuje v</i>	a) tou kanceláří	b) té kanceláře	c) té kanceláři
<i>Poslouchal</i>	a) český lektor	b) českého lektora	c) českém lektorovi

SLOVA

K práci se slovní zásobou využívejte postupů z úvodních poznámek k učitelenskému manuálu - oddíl Slovník, Slovní zásoba.

..... POZNÁMKY .....

Česky v Česku II

» pro studenty se znalostí ruštiny

» manuál pro učitele

» Dana Nývltová » Jitka Pinková (poznámky ke gramatice)

Vydalo Nakladatelství Akropolis s. r. o. (Na Plzeňce 2, 150 00 Praha 5,
provozovna Severozápadní IV 16/433, 141 00 Praha 41, www.akropolis.info)
ve spolupráci s Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Praze
(Vratislavova 29/10, 120 00 Praha 2, www.ujop.cuni.cz)
v roce 2008 jako svoji 78. publikaci

Ediční příprava: Jana Čemusová

Redakce: Jana Čemusová

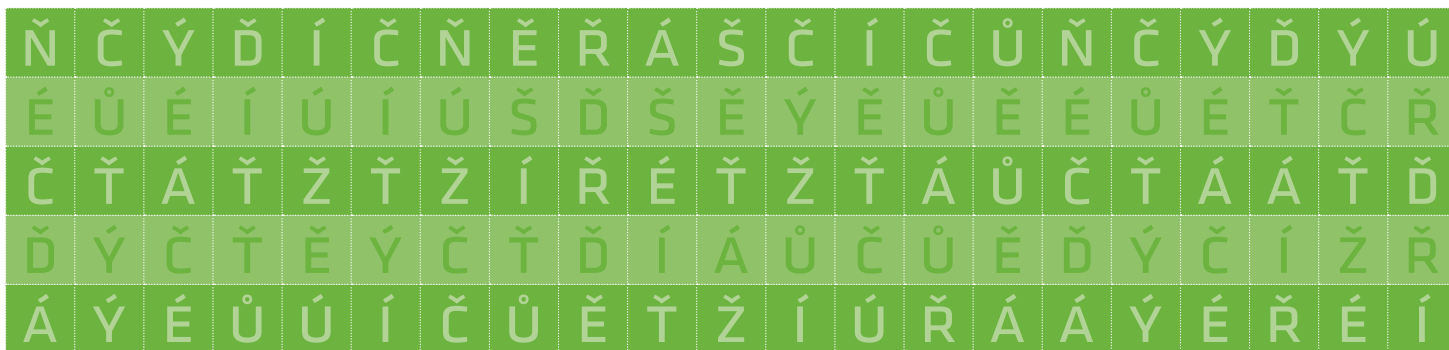
Ilustrace: Svatava Škodová

Grafická úprava, obálka a sazba z písem RePublic Std,
Dederon Sans Std a Klavika studio Lacerta (www.sazba.cz)

Tisk: VIVAS prepress a.s., Sazečská 560/8, 108 25 Praha 10

1. vydání, 104 stran, TS 12

ISBN 978-80-86903-67-5

Učebnice z projektu Human Step Česky v Česku (pro studenty se znalostí ruštiny) jsou určeny nejenom pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany, ale také pro další zájemce z řad cizinců, kteří ovládají ruštinu. Význam předkládaného učebního materiálu Česky v Česku (pro studenty se znalostí ruštiny) spočívá tedy zejména v zohlednění specifik výuky rusky mluvících studentů a také reflektováním nabývání sociokulturních dovedností. Se sociokulturními dovednostmi se student seznamuje a zároveň si je osvojuje v části *Žijeme v ČR*.

Na konci každé lekce se nachází česko-ruský slovníček, který obsahuje nově použitá slova v dané lekci. Slovní zásoba je volena v souladu s úrovní A1 (A1+) Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a referenčních popisů Čeština jako cizí jazyk včetně doporučené frazeologie.

Součástí předkládaného učebního materiálu jsou také samostatné příručky Gramatické tabulky a Souhrnný česko-ruský slovníček použité slovní zásoby.

Učební materiál je určen pro výuku s vyučujícím, nikoliv pro samouky, proto nedílnou součástí učebnic jsou i manuály pro učitele, ve kterých je rozpracována metodika práce s učebnicí a další možnosti využití učebního materiálu.

